

HIER ZIJN WE DAN!

Hier zijn we dan! Met een nieuw blad voor de Leidse Universiteit. Met MARE, een naam, zoals velen van u bekend, gekozen uit een prijsvraag, die 143 namen opleverde en waarvan een onafhankelijke jury de haars inziens meest bruikbare en meest gemakkelijk in het gehoor liggende naam heeft uitverkoren. MARE, een wat in onbruik geraakte naam voor bericht of voor tijding. Bovendien een naam, die nauw verbonden is met het goede Leiden. We kennen in onze stad niet meer het riviertje van vroeger, maar we kennen de naam nog wel uit een paar „vermaarde“ Leidse straten.

MARE. Een blijde mare of een droevige mare. Wij, van de redactie hopen in het algemeen blijde mare's in ons kakelverse blad te vermelden.

We zijn wel blij met de naam. Hij is kort, krachtig en zinvol. We zijn ook van plan om in ons vaandel de naam MARE hoog te houden. Omdat we vooral tijdingen willen geven, nieuws en feiten. Berichten en de achtergronden daarvan. Nieuws en nieuws achter het nieuws. Het nieuws van onze Leidse universitaire gemeenschap niet alleen „sec“ gebracht, maar ook zo mogelijk de uitleg, het „waarom“ en het „hoe“ van het nieuws.

We hopen u informatie te geven in de ruimste zin van het woord. Ons is daartoe volop de gelegenheid gegeven. Wij zijn een onafhankelijke redactie, die niet gebonden is aan enig bestuurscollege of aan enige andere stroming of machtsgroep in de Leidse Civitas. De redactie werkt onder verantwoordelijkheid van een redactieraad, die zo breed mogelijk uit alle geledingen van de universiteit is samengesteld.

Wij zijn niet „His masters voice“. We hopen het bruisende en vitale wereldje van onze universiteit kritisch en opbouwend te volgen. Degenen, die hopen, dat met het nieuwe blad een nieuw, onafhankelijk geluid zal weerklanken, hopen wij op onze beurt niet teleur te stellen.

Zij, die denken, met MARE een agressief oppositieblad in huis te krijgen, dat zich vooral negatief zal opstellen, moeten wij bij voorbaat teleurstellen. Wij schuwen de oppositie en de kritiek niet, maar wij zullen nimmer kritiek leveren om de kritiek.

Wij zullen ook nooit personen aanvallen als persoon. Hoogstens, als ze het, naar onze mening zakelijk niet juist doen. Maar dan nog zal hun persoon onaangetast blijven. Niemand zal als persoon in dit blad worden ontluisterd en met iemands privé-leven hebben we natuurlijk in het geheel niets te maken.

Respons

Wij zullen geen spreekbuis van Cath

door Bas de Jong

zijn maar ook geen afkatters. Bij alles, wat wij wel willen, hebben we uw hulp, als kritische en meelevende en meelevende lezers nodig. Wij kunnen het nooit alleen klaren. We verwachten respons van u, in woord en geschrift. We hopen op veel brieven met stimulerende suggesties, opbouwende kritiek, tips. U, lezers, moet ons klankbord zijn. De krant moet niet alleen gemaakt worden voor u, maar ook door u. We hopen dat dagelijks de redactie-burelen gevuld zullen zijn met belangstellende bezoekers. Dat het zo druk zal zijn, dat de redactie u op een gegeven moment moet verzoeken u te verwijderen, omdat er gewerkt moet worden. Dan pas leeft een blad echt en kan het gedijen. Dan is de MARE niet meer eenzijdig, van de Stationsweg naar de zeer grote rest van de universiteit, maar dan pas heeft de MARE een wisselwerking. Dan komt de MARE ook van u naar ons.

Wij zijn van plan een zeer ruime plaats te geven aan u, voor uw ingezonden brieven, met reacties of suggesties. Een hele pagina in ons nieuwe blad staat te uwer beschikking. En als dat nodig is nog meer.

De officiële mededelingen van het College van Bestuur en van de Universiteitsraad zullen in onze kolommen worden afgedrukt, zoals ook in het verleden gebeurde. En de mededelingen van de faculteiten en de verenigingen krijgen bij ons evenzeer een plaats als voorheen is geschied. Alleen, stuur deze mededelingen in met de nodige matiging en zelfkritiek en ga steeds bij uzelf na, of er voor bepaalde mededelingen ook andere kanalen zijn.

Wij willen graag gebruik blijven maken van de ervaringen en de know-how van de redactie van Acta et Agenda. Onze samenwerking met

Projectbegeleider Bram van der Laan (links) van het grafische bedrijf Samsom-Sijthoff bekijkt met chef-redacteur Quirien van Koolwijk (staand) en hoofd-redacteur Bas de Jong de laatste drukproeven voor het eerste nummer van Mare.

de Dienst Interne en Externe Voorlichting zal naar wij hopen een zeer goede en vruchtbare zijn. Voorlichting en MARE hebben elkaar nodig. En Acta kan bogen op een uitmuntende staat van dienst in de universitaire gemeenschap. In de negen jaar, dat het nu is ver-

schenen heeft het heel wat aangekaart en losgemaakt. Een ereloot voor deze pioniers van de universitaire pers is op zijn plaats.

Wij prijzen ons dan ook gelukkig, dat de chef-redacteur van Acta, collega Quirien van Koolwijk, zich bereid heeft verklaard, voorlopig tot

het eind van het jaar zijn medewerking aan „Mare“ te verlenen. Wij zijn ook verheugd, dat een aantal bekende Nederlandse schrijvers zoals Maarten 't Hart en Boudewijn Büch hun medewerking aan MARE hebben toegezegd. Hun eerste bijdragen vindt u elders in dit nummer van MARE en wat ons betreft is dit het begin van een lange en plezierige samenwerking.

Samen

MARE is opgenomen in het verband van de GUPD, de Gemeenschappelijke Universitaire Pers Dienst. Dat betekent, dat wij een samenwerkingsverband zijn aangegaan met een groot aantal andere universiteitsbladen in Nederland.

Bij de GUPD zijn, op Nijmegen na, alle universiteitsbladen aangesloten. De samenwerking houdt in het uitwisselen van gegevens en artikelen en het voor gemeenschappelijke rekening verzorgen van grote binnenlandse en buitenlandse reportages, die voor de universiteiten in ons land en dus ook voor Leiden belangrijke informatieve gegevens kunnen verschaffen.

MARE zal nauw en collegiaal samenwerking nastreven met CENTRUM, het veertiendaagse informatieblad van de Faculteit der Geneeskunde en het Academisch Ziekenhuis Leiden. MARE en CENTRUM hebben elkaar nodig. Het heeft geen enkele zin elkaar vliegen af te vangen. Integendeel, het

(vervolg op pag. 16)

Van de hak op de mare-tak

Op het moment dat dit wordt geschreven, is het nog volop vacantie. In de gang van het academiegebouw staat een schoolbord: verboden toegang. Alsof iemand nog aanvechting zou hebben er nu naar binnen te gaan! Ja toch. Toeristen, waarover wij als derden plegen te spreken, om even later er zelf toe te behoren. Het kost even moeite je voor te stellen, dat het universitaire bedrijf over enkele weken weer op toeren gaat draaien, en dat dan Mare dat met informatie en commentaren zal gaan begeleiden. Twintigduizend lezers, allemaal hoopelijk uitgerust, zetten hun bril of vergrootglas gereed. Allen doordrongen van de noodzaak kritisch te zijn. Uitgeruste mensen, kritisch klaarstaand met het vergrootglas. Met die wetenschap past het allereerst de redactie en haar redactieraad in de welwillende aandacht van de lezer aan te bevelen.

Een lezer, die in een bijzondere positie is. Geen abonnee uit eigen keus, maar consument, die het ongevraagde drukwerk in de bus krijgt, omdat het lidmaatschap van de Leidse universitaire gemeenschap dat vanzelf met zich meebrengt. Ongevraagd drukwerk wordt niet teruggegeven. Deze oer-nederlandse mededeling, die vroeger op vele huisdeuren een treffende illustratie gaf van de bewoner achter die huisdeur,

geldt ook voor ons nieuwe Mare. Door middel van dat drukwerk blijft de communicatie binnen die grote en veelkleurige universiteit mede in stand. Het zal de moeilijke opgave zijn voor de redactie uit de veelheid juist datgene bijeen te brengen, wat meer dan andere dingen het beeld bepaalt. En daarbij geldt nog steeds, wat Telders schreef in zijn verzamelde geschriften naar aanleiding van de studie in de rechtsgeleerdheid (nog altijd lezenswaard, zoals zoveel andere artikelen uit zijn nagelaten werk): „Dat het studentenbestaan slechts gedeeltelijk door de studie wordt gevuld, is dus geen tekortkoming, maar eis. Rest slechts de vraag der verhoudingen, doch daarop is geen algemeen antwoord te geven, 't ware dan dat nimum nocet — en zulks aan beide zijden!“

Daarnaast is er nog iets anders om aan te denken bij de start van ons nieuwe Mare.

Bij het symposium dat de Hollandse Maatschappij der Wetenschappen in Haarlem in februari heeft gehouden, heeft professor Van Peursen nog eens gememoreerd, dat de eigensoortigheid van de wetenschap is, als van ouds, de distantie, die het wetenschappelijk denken tot de verschijnselen kan innemen. „Ideologie en politiek kunnen wel vragen stellen ten aanzien van het wetenschappelijk karakter van de wetenschap... maar zij kunnen niet gaan beslissen over wat al dan niet wetenschappelijk toelaatbaar is. Het grote voordeel van de wetenschappelijke distantie is juist, dat de onderzoeker zich niet met huid en haar verkoopt aan de papieren tijgers van de ideologie, maar door afstand te nemen een ruimte van rationaliteit schept waarin een grote mate van overeenstemming mogelijk blijft.“

De maretak heeft traditioneel aan de gene, die er onder stond, dingen toegestaan, die anders „not done“ waren. Dat zal voor de levendigheid van Mare ook wel eens nodig zijn. Toch hoop ik, dat ook „nimum nocet, en zulks aan beide zijden, distantie en rationaliteit“ mede in Mare zullen zijn terug te vinden.

K. J. Cath

Boudewijn, Maarten en Ileen,
broederlijk in Mare bijeen

Van alles over de introductie-
dagen,
pag. 7, 8, 9 en 10

Stapsgewijs doorgaan met
wetenschapsvoorlichting, pag. 3

Prof. Kuenen
neemt geen blad
voor de mond,
pag. 5

Een redactie met

De geschiedenis van *Mare*, in enkele penibele momenten

40!

Waarschuwing: dit thema nummer gaat over onszelf, omdat we jarig zijn. Voor wie niet van navelstaren houdt: lees de krant van achter naar voren. Dan begin je namelijk met het nieuws van deze week: geestelijke terreur bij pedagogiek, bewoners die toch moeten wijken voor een nieuwe campus en van bsa geredde studenten. Terugbladerend vlieg je vervolgens door de afgelopen vier decennia. Lees hoe technologie de academie nauwelijks wist te veroveren, maak de geboorte van wetenschapsjournalistiek mee, zie hoe alto's corpo's werden en andersom, en begeef je tussen de Leidse reischoppers die heus wel eens een rookbom naar ministers gooiden. Met voor de afwisseling nog wat golden oldies tussendoor. Veel leesplezier. En wat *Mare* betreft: op naar de volgende veertig!

colofon

Redactie-adres Reuvenplaats 3, 2311 BE Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
Website mareonline.nl
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 15.000
Hoofredactie
Frank Provoost frank.provoost@mare.leidenuniv.nl
Redactie
Vincent Bongers vbongers@mare.leidenuniv.nl
Bart Braun bbraun@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman a.s.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Marleen van Wesel h.g.van.wesel@mare.leidenuniv.nl
Susan Wichgers (stagiair) susanwichgers93@gmail.com
Medewerkers
Fernke Blommaert · Mattijn de Groot · Holger Gzella ·
Marit de Roij · Marlies Rothoff · Benjamin Sprecher
Fotografie Taco van der Eb · Marc de Haan
Illustraties Bas van der Schot · Bandirah · Silas.nl
Basisontwerp Roeland Segaar, Dokwerk Communicatie
Art direction en vormgeving Marcel van den Berg
Drukwerk Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk
Advertenties Bureau van Vliet B.V.
Postbus 20 2040 AA Zandvoort
Telefoon 023 - 571 47 45
Redactieraad
Prof. dr. J.C. de Jong (voorzitter) · Prof. dr. F. Israel (vice-
voorzitter) · Dr. Hans Vollaard (secretaris) · Maxim Allaart ·
Asel Arykbaeva · Joline Cramer · drs. Bart Funnekotter ·
Marlou Grobber · drs. Malou van Hintum · mr. Folkert
Jensma · Josephine Say · Prof. dr. Nico Schrijver

Mare bestaat veertig jaar. Dat is nog best een prestatie. Want het zag er lang niet altijd uit dat we die leeftijd zouden halen.

DOOR FRANK PROVOOST

11 augustus, 1977: HIER ZIJN WE DAN!

‘Wij zijn wel blij met de naam. Hij is kort, krachtig en zinvol.’ Als een trotse vader legt hoofdredacteur Bas de Jong in 1977 uit waarom de jury uit 143 inzendingen die ene naam heeft uitverkoren. ‘MARE. Een blijde mare of een droevige mare. Wij, van de redactie hopen in het algemeen blijde mare’s in ons kakelverse blad te vermelden.’

Maar, zo waarschuwt de voormalig redacteur van de socialistische krant *Het Vrije Volk* in zijn beginselverklaring, waarboven chocoladeletters ‘HIER ZIJN WE DAN!’ schreeuwen: ‘Wij zijn niet “His masters voice”. Wij hopen het bruisende en vitale wereldje van onze universiteit kritisch en opbouwend te volgen.’

Mare wordt de opvolger van *Acta et Agenda*. Dat blad, gemaakt door de dienst voorlichting, was voornamelijk gevuld met universitaire mededelingen, roosterwijzigingen, en tentamentijden en werd weer voorafgegaan door het *Leids Universiteitsblad* (LUB) dat om de week door studenten en professoren werd samengesteld.

Maar het moet professioneler, vond de universiteitsraad, en hoewel collegevoorzitter K.J. Cath geen voorstander is, krijgt de raad zijn zin. De ‘dwangconsumptie’ stond hem tegen, zegt Cath twintig jaar later in *Mare*: ‘Normale onafhankelijke bladen werken met abonnees, die ook voor een ander blad hadden kunnen kiezen.’

In zijn welkomswoord op de eerste voorpagina (‘Van de hak op de mare-tak’) zegt hij dat diplomatieker: ‘Twintigduizend lezers, allemaal hopelijk uitgerust, zetten hun bril of vergrootglas gereed. Allen doordrongen van de noodzaak kritisch te zijn. Geen abonnee uit eigen keus, maar consument, die het ongevraagde drukwerk in de bus krijgt, omdat het lidmaatschap van de Leidse universitaire gemeenschap dat vanzelf met zich meebrengt.’

‘Wij zijn ook verheugd’, juicht De Jong verder, ‘dat een aantal be-

kende Nederlandse schrijvers zoals Maarten ’t Hart en Boudewijn Büch hun medewerking aan *Mare* hebben toegezegd.’

Zoveel enthousiasme paste niet eens op een gehele pagina, want na vijf kolommen wordt een zin halverwege afgekapt met (‘vervolg op pag. 16’).

Daar volgt een profetische uitsmijter: ‘Nu zijn we er dan. De laatste voorbereidingen voor de verschijning van dit eerste nummer hebben zich ook niet altijd in rustig vaarwater voltrokken. Met name op het gebied van personeelswerving hebben zich, in verband met de vacaturestop op het bureau, de nodige moeilijkheden voorgedaan.’

En ook burgemeester A.J. Vis blijkt in de toekomst te kunnen kijken: ‘Me dunkt: een nieuw tijdperk breekt aan’, schrijft hij in zijn gelukwens op pagina 3. ‘Maar ook deze redactie zal op problemen stuiten.’

2 oktober 1986: Praesidium libertatis?

‘Critisch, of niet: De Jong blijkt toch iets te braaf te zijn voor de rest van zijn redactie en houdt het na twee jaar voor gezien. Hij wordt opgevolgd door Quirien van Koolwijk, een journalistieke bloedhond die geen universiteitsraadsvergadering onbelangrijk genoeg vindt om er niet tenminste drieduizend woorden aan te besteden – ook als er eens een weekje niets wordt besloten. Dankzij contacten bij het ministerie van Onderwijs heeft hij geregeld landelijke primeurs over beleid en bezuinigingen – altijd vergezeld met portretfoto’s van de bijna bejaarde bestuurders. Wie door de jaargangen bladert, start in een goudmijn aan Blaudzun-brillen.

Maar *Mare* lag wel wekelijks op de Kamerbankjes, zouden redacteuren nog jaren zeggen. ‘Hij liet zien hoe het moest’, schreef oud-redacteur Greta Pama tien jaar terug in *Mare*. ‘We waren er heel trots op. Maar de stukken kan ik niet aanbevelen, ze zijn nauwelijks nog leesbaar. Het waren lange, ingewikkelde artikelen zoals je die nu niet meer zou publiceren.’

Bovendien kon Van Koolwijk ook té tegendraads zijn, blikte zijn opvolger Margriet van Lith in dezelfde *Mare*-jaargang terug. ‘Een protestmars van tienduizenden betogers trok door Den Haag om te protesteren tegen de dienst Studiefinanciering, waar het zo’n zootje was dat 80 procent van de studenten al maanden zonder beurs zat. En *Mare* kopte: Gezeur over beurzen moet ophouden.’

Het waren ‘ontwrichtende berich-

ten’, aldus historicus Willem Otterspeer. *Mare* ontwikkelde ‘een narrig soort distantie tegenover het studentenleven en de bestuursgremlia’, schrijft hij in de *Bolwerk van de Vrijheid* (2008), de samenvatting van de vierdelige universiteitsbiografie (waarvan het laatste deel nog altijd moet verschijnen). ‘In het aftasten van elkaars gevoel voor humor hebben blad en universiteit nog steeds geen goed evenwicht gevonden.’

De grootste aanvaring met de macht beleefde Van Koolwijk als hij in september 1986 weigert een verklaring van het college van bestuur op de voorpagina af te drukken: daar staan immers al drie berichten van zijn eigen hand. In plaats daarvan verschijnt de tekst – waarin het college de bezuinigingen van minister Deetman veroordeelt – onderaan pagina 3 als ‘ingezonden mededeling’. ‘Onduidelijk bleef of het college hiervoor zou dienen te betalen’, foert het bestuur cynisch op 2 oktober 1986 in een ingezonden brief: ‘Uw interpretatie van uw positie als onafhankelijk hoofdredacteur is dermate extreem, dat het blad zijn functie niet meer voldoende vervult.’

In een kort naschrift citeert Van Koolwijk de passages over onafhankelijkheid uit het redactiestatuut en wijst er verder op dat aan ‘praktische voorwaarden (lengte en tijdstip van inleveren)’ niet is voldaan.

En in het universiteitslogo dat naast het *Mare*-logo op de voorpagina prijkt, zet hij een vraagteken achter het Leidse motto: ‘bolwerk der vrijheid’. Daar staat nu voor één week: ‘praesidium libertatis?’

Augustus 1998: Mare's eigen kleine Dijkstra-affaire

‘Haalt het onafhankelijke universiteitsblad *Mare* ongeschonden het nieuwe millennium en - nog belangrijker - het lustrum van de Leidse universiteit?’ vraagt oud-hoofdredacteur Hans Ariëns zich in 2000 af in de bundel *Altijd een vonk of twee, de Universiteit Leiden van 1975 tot 2000*.

De titel van zijn bijdrage luidt veelzeggend: ‘Altijd gedonder bij *Mare*.’

Op dat moment dondert het omdat er plannen zijn om van *Mare* een tweewekelijks blad te maken, met minder nieuws en meer achtergronden en analyses. En vooral: met minder budget, en zonder hoofd-

redacteur - voortaan moet er een hoogleraar aan het roer staan. ‘Vijf van de zes redacteuren zijn in een bestek van een half jaar vertrokken’, treurt Ariëns. Maar aan de andere kant, zo troost hij: ‘Is het ooit anders geweest?’

Aanleiding van alle onrust was *Mare*’s eigen ‘kleine Dijkstra-affaire’, een soort nageboorte van de grote plagiaatkwestie, zoals vertrokken hoofdredacteur Jos Palm het later zal verwoorden (‘Mijn lakeienmoment’, *Mare* 25, 27 maart 2003).

In de zomer van 1998 vraagt hij psycholoog René Dijkstra als columnist. De hoogleraar heeft twee jaar eerder zijn functie moeten neerleggen na beschuldigingen van plagiaat. Maar volgens Palm kunnen studenten ‘wel degelijk baat hebben’ bij een “vertel het aan Mona”-rubriek, waarin hij hun levensvragen helpt op te lossen: “René weet raad” of zoiets.’

Om collegevoorzitter Loek Vredevoogd niet onnodig te verrassen, brengt hij hem wel even vooraf telefonisch op de hoogte. Uit beleefdheid.

Vredevoogd is ontzet. “Dat nooit”, riposteerde de voorzitter. “Ik verbied het, desnoods laat ik de persen stoppen.” Ik, bereidwillige en goedgelovige zelfbedrieger, dacht dat ik als *Gentleman* iets meedeelde aan de opper*Gentleman*, maar had mezelf gemanoeuvreed in de positie van de hond die het baasje vraagt of hij naar hem mag bijten.’

‘Dijkstra werd afgeserveerd, maar de verhouding met het college van bestuur bleef onder het vriespunt’, schrijft Ariëns. ‘Na een goed jaar *Mare* pakte Palm zijn biezen.’

6 september 2007: Praesidium libertatis*

In de zomer, vlak voordat *Mare* aan haar dertigste verjaardag viert, ploft er een envelop op de redactiemat in de Keizerstraat, met daarop de woorden: ‘VERTROUWELIJK’. Meestal smullen journalisten daarvan, nu niet. Want daar is het gedonder weer: het college van bestuur kondigt aan van *Mare* een tweewekelijks blad te maken, meer achtergronden, analyses en vooral: debat en opinie. En zonder nieuws: dat verzorgt de afdeling voorlichting namelijk al wekelijks in haar digitale nieuwsbrief. Aanleiding voor de plannen is een lezersonderzoek dat via diezelfde nieuwsbrief is verricht en waaruit onder meer blijkt dat die

ballen jankt niet

nieuwsbrief onder de respondenten een paar procent bekender is dan *Mare*. Om het bloed nog wat verder op te koken zijn de plannen van het college *in* het rapport van het onderzoeksbureau (dat uitsluitend is ingehuurd om de gegevens te analyseren) gevoegd, waardoor het lijkt alsof het empirisch verantwoorde aanbevelingen zijn.

De eerste krant van de 31e jaargang opent met een noodkreet: 'Mare in gevaar', en een echo naar het verleden: cartoonist Schot tekent het universiteitslogo waarin het laatste woord van het universiteitslogo met watervaste stift is doorgehaald: 'praesidium libertatis'.

De redactieraad, die inhoudelijk waakt over de *Mare*-berichterij, schiet te hulp. 'Het onderzoek waarop het besluit gebaseerd wordt, is een universiteit volstrekt en op alle fronten onwaardig', zegt voorzitter en hoogleraar biofysische structuurchemie Jan Pieter Abrahams. 'Het zou een bijzonder grote blamage wezen wanneer het college van bestuur op grond van zulk amateuristisch en vooringenomen onderzoek besluiten zou nemen.'

De landelijke media duiken op de zaak en universiteitsraad begint een petitie die behalve door studenten, docenten en hoogleraren, ook wordt getekend door oud-leden van het college van bestuur, prominente auteurs en politici. Onder hen Mark Rutte, voormalig student-lid van de redactieraad, en op dat moment VVD-fractievoorzitter en net afgezwaaid staatssecretaris van Onderwijs. 'Dit is heel ernstig', zegt hij op 14 september 2007 in *Mare*. 'Ik zie steeds vaker dat universitaire bestuurders op deze manier de macht naar zich toe proberen te trekken.'

Een paar dagen later laat het college weten dat het besluit wordt teruggedraaid. Rector Paul van der Heijden noemt 'het jammer dat de redactie en de redactieraad van *Mare* dit innovatieve idee niet hebben willen oppakken en er de voorkeur aan geven de bestaande situatie te continueren.'

Op de redactie knalt de champagne. En ook de meeste oud-redacteuren, die ter gelegenheid van het dertigjarig bestaan om beurten een wisselcolumn schrijven, tonen zich tevreden. De meesten dan, want één *professional aginst*er geeft iedereen nog even een veeg uit de pan. 'Een redactie met ballen gaat niet janken als de vijand (en dat is de universitaire bureaucratie per definitie) je probeert aan te pakken', schrijft Qui-rien van Koolwijk op 4 oktober 2007.

Dat de redactie 'alles maar zo'n beetje (wil) houden zoals het was' kon hij 'nog wel begrijpen'. Dat de redactieraad zich daarbij aansloot 'stuit op veel minder begrip'. Maar dat er door het college voor 'een beetje druk wordt gebogen' is pas echt 'bedenklijk'. 'Nog erger: je plannen afblazen en dan daarbij jammeren (...) schurkt tegen lafheid aan: dat is schuld van je onvermogen om te besturen afschuiven op de bestuurden.'

**LET OP! Vanwege de persoonlijke betrokkenheid van de auteur kan de berichtgeving vanaf hier voor sommige betrokkenen enigszins gekleurd overkomen. De redactie biedt bij voorbaat excuses aan.*

(foto: Loek Zuyderduin)

Halverwege de week werd het toch nog gezellig. Het lustrum van de Leidse universiteit bleek uiteindelijk toch nog wat enerverender zaken in petto te hebben dan de opwekking tot pan-Europese studievijlt van een voormalig Belgisch premier, het door een zeurderig regentje vermiezende Rapenburgfeest en de trieste keur van derderangartiesten die tijdens de slotavond in een veel te grote Stadsgehoorzaal alvast het vakantiegeld bijeen mocht schnabbelen. Op woensdag werd het Academiegebouw bezet. Donderdag was het er volop feest. En vrijdag werd in alle stilte het slotvuurwerk voorbereid dat, zaterdag, minister dr. A. Pais ten deel zou vallen. Hoe een 405-jarige nog lang niet rijp voor de VUT-regeling blijkt te zijn. Een verslag van de gebeurtenissen.

Bij het hek van de Gorlaeuslaboratoria staan rond drie uur 's middags een kleine dertig actievoerders gewapend met spandoeken, liedteksten en confetti. Het is zaterdag 31 mei en de universiteit maakt zich op om het laatste serieuze gedeelte van de lustrumweek te gaan vieren, tezamen met dr. A. Pais, minister

Hans Maarten van den Brink
Margriet van Lith

van onderwijs en wetenschappen in het kabinet-Van Agt, wiens omstreden activiteiten al eerder in de week hun stempel op de feestelijkheden gedrukt hebben. Dat de bewindsman nu ook lijfelijk aanwezig zal zijn vormt dus een passende finale. Pais komt een lezing houden over *internationale universitaire samenwerking*. Zijn gehoor zal bestaan uit een vijftig al oud-studenten van de Leidse universiteit, die in één van de collegezalen van het Gorlaeus al op hem wachten. De fietsers hebben het plan de auto van de minister tot aan de ingang van het gebouw feestelijk te escorteren. Bij de deur staat een tweede peloton demonstranten klaar. En in de zaal heeft zich een groep van enkele tientallen onderwijs-actievoerders in vermomming onder het gehoor gemengd. De oud-alumni blikken enigszins bevreemd naar de in veel te ruime of juist te krappe driedelige kostuums met vreemde dasjes gehulde jongelui, die met veel verve de rol van beschaafd reïnist spelen. Buiten serveert Gorlaeus-beheerder dr. S. J. Roorda broodjes aan de postende demonstranten. Het wachten is op Pais. Om tien over drie draait het ministeriële dienstvoertuig vanaf de Wassenaarseweg het universiteitsterrein op. De minister, doorgaans toch onverstoortbaar reagerend op dit soort situaties, verliest even de zelfbeheersing bij het zien van het gereedstaande escorte, zwaait het portier van de auto open - daarbij een actievoerder gevoelig rakend - roept „klootzak!” en geeft dan zijn chauffeur opdracht tot een omtrekkende beweging. Daar spurt de donkerblauwe mercedes al over het grasveld, handig de fietsers ontwijkend. Bij de ingang van het gebouw glimlacht Pais alweer. Tot hun verbazing mogen de aanwezige demonstranten gewoon mee naar binnen, zodat de collegezaal geheel volstroomt. „Het was eigenlijk de bedoeling een hele dag te organiseren voor de oud-alumni” legt de voorzitter van het Leids Universiteits Fonds, dr. N. Boon, uit aan het publiek, waaronder de bedoelde groep nu duidelijk een minderheid vormt. „Maar” zo vervolgt hij, „door het defilé vanmorgen in Soestdijk, is dat slechts een middag geworden. Maar nu is dan

Trekrotjes, rookbommen, tomaten, slaapzakken, verregende saté en de voorbereiding voor harde acties in september

‘Dat men het lustrum als tijdstip voor de acties gekozen heeft bewijst dat het lééft’

toch de minister van Onderwijs, *Kunsten en Wetenschappen* er ...

Tomaat

„Buiten aan de poort werd ik vrolijk verwelkomd”, zo begint Pais ironisch, terwijl zijn gehoor gespannen zwijgt, „door een groep mensen die mijn hervormingen toejuichen. Ik kreeg er ook een wetenschappelijk werkje met veel uitroepstekens in de handen gedrukt. Eigenlijk had ik hier vanmiddag met u willen praten over de *tweefasestructuur*, maar ik ga het toch maar over iets anders hebben: de internationale contacten van de universiteiten ...” Terwijl de minister zijn betoog aanvangt blijft het tien minuten doodstil. Dan komt langzaam de eerste van de geplande acties op gang. Midden in de zaal begint een klassiek gekleed paar een steeds luider wordende echtelijke ruzie. De vrouw verwijt de man dat hij haar steeds meeslept naar oninteressante lezingen, de aangevallene verweert zich. Wanneer de twist Pais dreigt te overstemmen staat een oudere heer op, draait zich om en roept: „fascistische methoden!”. De heer van het ruziende echtpaar gaat boos op die beschuldiging in. Pais merkt op dat het hier duidelijk een acte betreft voor één dame en één heer. Hij gebaart dat de jongeman afgevoerd dient te worden en wordt prompt gehoorzaam. Vier mannen leiden hem de zaal uit, waarbij de acteur kans ziet zich zijn jasje uit te laten trekken. Vanonder zijn kostuum verschijnt de tekst *Pais Lazer Op*. „Nog meer striptease?” informeert Pais. Met een woedend „U hoeft mijn man hier niet te gaan beledigen!”

besluit de vrouwelijke helft van de acteurs het optreden.

De rust in de zaal keert echter niet meer weer. Al worden de meegebrachte *knikkers* dan wel niet gegooid - beheerder *Roorda* heeft de hiertoe gereedstaande activisten gewaarschuwd dat hij maatregelen tegen hen zal nemen -, wanneer het wachten daarop te lang duurt worden elders in de zaal de eerste *trekrotjes* tot ontploffing gebracht. Enkele bejaarde oud-alumni maken trillend aanstalten om de zaal te verlaten, andere trachten samen met de toegesnelde ordebeheerders de rust te herstellen. Een *tomaat* spat vlak naast het hoofd van de minister uiteen. De werper wordt door een medewerker van de *Inlichtingendienst* van de Leidse politie aan zijn haren de rij uitgesleurd. Medestanders die de belaagde jongeman te hulp willen komen raken slaags met de genodigden. De nadelen van de vermomming doen zich gelden; je kunt aan zo'n stropdas weggesleept worden. Vanuit alle hoeken van de zaal zijn nu spreekkoren en liederen aangeheven. Favoriet is het op de wijze van *Vader Jacob* gezongen *Vader Arie*, waarvan de tekst op stencil is verspreid. Twee rookbommen ontploffen. Pais echter overziet het strijdtoneel en bewaart zijn kalmte.

Lachers

De minister heeft inmiddels zijn plan om over internationale contacten te spreken toch maar laten varen en probeert temidden van de chaos een discussie over de wensen van de actievoerders op gang te brengen. Een meisje probeert de aanwezigen ervan te overtuigen dat dat een

inkapselingstaktiek is. Uiteindelijk echter keert een relatieve rust in de zaal weer, wanneer Pais voorstelt om de oud-alumni nu naar de thee te sturen, terwijl de andere aanwezigen dan hun grieven ordelijk uiteen kunnen zetten.

Er wordt uit de studenten een nieuwe vergaderingsvoorzitter gekozen en de door de politie afgevoerde demonstranten mogen de zaal weer in. Veel vragen gaan over het *Lager Onderwijs*, *Ouders Op Herhaling* en de *Open School*. De actie is er dan ook één die voor een groot deel samen met verontrusten uit die hoeken is opgezet, zo blijkt nu overduidelijk. Pais verklaart een aantal bezuinigingen in het lager onderwijs door te wijzen op het dalende geboortecijfer. Over de nieuwe Wet op het Wetenschappelijk Onderwijs merkt hij op dat hij de kritiek op het *voorontwerp* heus wel ter harte heeft genomen; het wetsontwerp ziet er immers heel anders uit.

„Democratie is een noodzaak, maar inefficiënt is slecht en duur. En woorddiarthee is de dood van de democratie. Ik weet er alles van want ik ben in 1967 begonnen als lector en geëindigd als ... - stem uit de zaal: „minister!” - ... nee, dat is pas het *begin*, als *hoogleraar*, dus ik heb dat allemaal meegemaakt. De invloed van studenten op de studieopzet kan heel nuttig zijn, maar rotzooi trappen doen ze maar ergens anders”. Wanneer LUF-voorzitter *Boon* erop wijst dat de discussie over moet zijn en de oud-alumni na Pais nog een tweede lezing te wachten staat, zegt deze toch nog tien minuten nodig te hebben. Hij maakt het dan straks wel kort. De be-

windsman heeft nu de lachers op zijn hand.

Op vragen betreffende de tweefasestructuur voor universitaire studies antwoordt Pais heel beslist. Al zijn de meeste universiteiten er dan niet erg vóór, hij heeft z'n eigen verantwoordelijkheid als minister en de Tweede Kamer bestlist uiteindelijk. En passant belooft Pais wel nog dat een nieuwe regeling voor de *studiefinanciering* nog vóór de zomer gereed zal zijn. „Komt u vooral waar ik in het openbaar spreek” voegt Pais de aanwezigen tot slot toe, „dan kunnen we wéér met elkaar in discussie gaan”.

De actievoerders verlaten ordelijk de zaal, voor de oud-alumni raffelt de minister in een paar minuten zijn toespraakje af - „Ik had met u eigenlijk willen spreken over ...” - Boon bedankt hem zuurtoet en overhandigt een boekwerk over de *Leidse hofjes*. De tweede spreker zal het gaan hebben over de (revolutionaire) veranderingen die de rustige Leidse universiteit tien jaar geleden schokten; zijn, ongetwijfeld boeiend, betoog is gedoemd een minder grote indruk achter te laten dan de confrontatie die de aanwezigen zojuist met het eigentijds revolutionair elan hebben ondervonden.

In het weekeinde worden bijna alle actievoerders *een beetje ziek*, horen we als we, de maandag daarop, in het morsige hoofdkwartier van de LSO aan het Begijnhof napraten over de gebeurtenissen van de lustrumweek. Het bezoek van Pais was immers slechts de finale van een spektakel dat al op woensdagmiddag met de bezetting van het Academiegebouw aan het Rapenburg een aanvang nam en de betrokkenen naar eigen zeggen flink heeft aangegrepen. De huidige generatie activisten is dan ook niet meer wat het geweest is, verzekert ons nog die zelfde avond smalend een *die-hard* uit de Leidse Studentenbeweging in een plaatselijk café. Hij is er in '72 bij geweest, toen het bureau van de universiteit bezet werd en de bezetters er na harde strijd door een met hockeysticks gewapende Minerva-knokploeg uitgegooid werden. Maar geléerd is er wel met de jaren. De ploeg die op woensdag 28 mei 's middags tegen zessen het Academiegebouw innam, was toegerust met het stencil *Negen Instructies Voor Iedereen*, opgesteld op grond van de *evaluaties* van eerdere bezettingen, en daarin vinden we onder punt vier de geruststellende mededeling „Nota Bene. Minerva is op de hoogte gesteld en gevraagd niet te reageren.” Punt vier behandelt namelijk, anders dan de andere instructies die zich met de interne orde (niet roken, geen vernielingen) bezig houden, de „gevaren van buitenaf”. „Gevaren van buitenaf zijn de

Lees verder op pagina 4

De actie

Vervolg van pagina 3

politie en ballen. In geval van politieoptreden is lijdelijk verzet geboden! D.w.z. ga zitten op de grond, haak arm in arm en houd goed vast als ze je willen wegslepen. De moedigen onder ons zullen op de eerste rijen plaatsnemen. Als er agressieve koorballen komen kan er op beheerste manier gereageerd worden. De actieleiding heeft in grote lijnen de tactiek: 1. onderhandelen. 2. politie bellen. 3. met man/vrouw en macht duwen en aan stropdas e.d. gaan trekken."

Gedegen instructies dus, die duidelijk maken dat de actie van die woensdag goed voorbereid was. Voor het begin van de plannenmakerij moeten we terug naar 14 mei. Toen werd op een actievergadering besloten dat Leiden nu ook maar eens tot harde actie tegen de voornemens van Pais met het hoger onderwijs moest overgaan. Eerdere plannen in die richting in de maand april waren op niets uitgelopen, ondermeer omdat het idee om de „kamer van het college van decanen" te bezetten niet uitvoerbaar bleek. Zo'n kamer bestaat namelijk niet. Bovendien bleek de *Initiatiefgroep Democratische Universiteit*, waarin zulke uiteenlopende groepen als de Internationale Kommunistenbond, de LSb, de Progressieve Partij, de Algemene Bond van Ambtenaren en drie (sub)faculteitsclubs zich tegen Pais' plannen verenigd hadden, een moeilijk platform om de gewenste acties van te starten.

Op 14 mei ging dat, als gezegd, beter. Er werd een groepje gekozen om over de verschillende actie-mogelijkheden na te denken en het voorstel dat dat opleverde, bezetting van een niet nader genoemd gebouw tijdens de lustrumweek, werd al in een volgende actievergadering, op 21 mei, aangenomen. Een daartoe in het leven geroepen actieleiding zou het gebeuren verder voorbereiden.

Fluitje

Precies een week later al is het dan zo ver. In een zaal van het Psychologisch Instituut aan de Hooigracht zijn ruim veertig studenten samengestroomd, naar het heet voor wéér een actievergadering. Ongeveer de helft van de aanwezigen weet echter waar het deze keer écht om gaat: het is de laatste vergadering vóór de geplande bezetting. Voor deze groep is de geheimzinnigdoenerij van de spreekster die ruim drie kwartier te laat de bijeenkomst begint toe te spreken alleen maar vervelend. De andere helft van de vergadering moet het idee van een bezetting duidelijk nog verwerken. De afgezante van de actieleiding kan in haar nervositeit niet veel meer uitbrengen dan een paar bevelen. „Om vijf uur verzamelen bij De Bak. In kleine groepjes lopen. Niet over het Rapenburg. Die lange jonge daar is jullie leider. Als je het fluitje hoort moet je rennen." Een slechte start.

Het wordt er al niet beter op wanneer de menigte in de universitaire mensa een klein uur op het beloofde fluitje moet wachten. De actieleiding die in het Academiegebouw doende was het gebouw „bezet-klaar" te maken, stuitte bij het sluiten van deuren en het gereedleggen van de ketting om het grote hek open te houden namelijk op een nog aan de gang zijnde promotieplechtigheid. Om de mooiste dag uit het leven van de promovendus en zijn receptiegasten niet te verstoren wordt het uur U uitgesteld tot deze bijeenkomst op zijn eind loopt. Tegen zes uur wordt uiteindelijk het sein veilig gegeven en na een wilde galop wordt om 18.00 precies de deur van de Oude Vleugel van het Academiegebouw achter de laatste bezetter dichtgeslagen. Bezet.

Binnen blijken niet alle gasten van de nieuwbakken doctor het gebouw verlaten te hebben. Maar zonder problemen worden de achtergeblevenen via de overloop, boven de poort naar de Hortus, naar de nieuwe vleugel geleid; de meesten nemen de plotselinge verandering van ambiance lacherig maar sportief op. De enige die volledig over zijn toeren geraakt is de man-van-de-hapjes, een employee van restaurant *De Doelen*. De studente die hem beleefd van de machtsovername op de hoogte stelt heeft direct al een flinke dreun te pakken en vervolgens probeert hij zich een weg naar buiten te vechten. Dat hij er ook zo

Het Academiegebouw bezet. Slapen we er ook 's nachts of niet. De discussie (foto: Loek Zuyderduin)

eis gekomen is dat het hek op slot moest. Erades krijgt een bloemetje ten afscheid. Zelfs het anonieme telefoontje van een bekaatsprekend student die een spoedige inval annonceert vermag de opeens zo matte stemming niet meer te reacteren. Alles is immers al opgeruimd en klaar voor de aftocht. Misschien komt het ook allemaal wel door het miezerige weer dat, buiten het hek, ook het *Rapenburgfeest* ervan weerhoudt nog ergens op te gaan lijken. De exploitant van de *Koetsothek* die hier middels de verkoop van drank, saté en slaatjes een goede slag dacht te slaan blijft met bergen overkochte, verregende waar zitten. En de bezetters staan daar opeens tussen, wat onordelijk vertrokken via een zijuitgang aan de Nonnensteeg.

Muziek

„Eigenlijk hadden we met muziek erbij in optocht het Rapenburg op willen stappen" vertelt één van de bezetters, tijdens ons samenzijn de volgende maandag. „Maar dat is een beetje mis gegaan, de aftocht was nogal wanordelijk. Dat is een punt voor de evaluatievergadering, overigens niet voor de pers."

Verder blijft de aanwezigen echter, zeker na de actie van zaterdag, toch vooral een gevoel van tevredenheid. „Het is positief geweest dat er in het Academiegebouw inhoudelijk gediscussieerd is, donderdag. En de manier waarop alles in de pers naar buiten kwam heeft ons goed gedaan: veel aandacht en niet van die *Volkskrant-verslaggeving* met dat ironiserende toentje. Er was nu eenmaal een hele tijd niets meer gebeurd in Leiden, dat écht aansprak. De *onderwijsweek* die we georganiseerd hebben bleek geen succes en als we nu een zwartboek hadden uitgegeven had dat niet aangeslagen zoals deze bezetting.

„Of dat mikken op goedkoop succes is, bijvoorbeeld voor de verkiezingen? Goed, toegegeven: de Progressieve Partij en de LSb hebben in de universiteitsraad geen kritiek laten horen op het lustrumprogramma, maar dat had toentertijd ook geen prioriteit voor ons in de raad. Voorop stond nu dat het tijd was voor een actie en dat het niet dat lustrum mooi samenviel."

Prof. dr. A. A. Verrijn Stuart, voorzitter van de lustrumcommissie, lijkt er van zijn kant al net zo over te denken. Hij heeft de acties als „niet zo vreselijk negatief" ervaren en „vanuit publicitair standpunt juist wel gunstig". „Dat men het lustrum als tijdstip voor de acties gekozen heeft bewijst dat het een zekere publicitaire waarde heeft, dat het leeft."

Heeft, tenslotte, de bezetting nog een effect op langere termijn? „Jazeker" meent men in het LSb-kantoor, „reken maar dat het college van bestuur nu weet dat wij de kracht en de mensen hebben om in september, wanneer het er echt op aankomt, écht harde acties te voeren zoals een *gesloten langdurige bezetting en uitschakeling van vitale functies*".

Einde der bezetting. De spandoeken mee voor een volgende keer (foto: Loek Zuyderduin)

uit mag wil er bij de woedende traiteur niet in. Pas wanneer de bezetters ook na klappen en duwen nog bereid blijken zijn spulletjes naar buiten te dragen blaast hij grommend de aftocht. De eerste crisis is doorstaan.

„Zo. Daar hoor ik van op" reageert dr. D. P. den Os, secretaris van de universiteit, wanneer hem het nieuws van de bezetting telefonisch gemeld wordt. Collegevoorzitter mr. K. J. Cath en Den Os komen even poolshoogte nemen alvorens zich naar het lustrumconcert in de stadsgehoorzaal te begeven. Als tijdstip voor nadere onderhandelingen wordt elf uur afgesproken. De bestuurders beloven dat er tot middernacht geen politie-ingrijpen gevraagd zal worden.

Bij de actievergadering van acht uur, waar over de nu te volgen lijn gesproken moet worden, moeten natuurlijk zoveel mogelijk sympathisanten aanwezig zijn, maar tegen achten blijkt zich voor het hek ook een groep belangstellenden te verdringen die in de ogen van de bezetters, gezien de uiterlijke verschijning, geen potentiële medestanders bevat. Van nu af mag dus alleen nog wie een solidariteitsvergadering tekent het gebouw in.

Een zelfde kwestie bepaalt het eerste agendapunt van de vergadering: mag de beheerder van het gebouw, B. J. Erades, zonder te tekenen de beraadslagingen bijwonen? Terwijl het object van de discussie er onbewogen bijstaat valt de stemming overtuigend in zijn nadeel uit. Andere punten leveren meer moeilijkheden op. Het *manifest* dat inmiddels al op verschillende plaatsen in de stad is uitgedeeld laat over het doel van de bezetting weinig twijfel bestaan. „Het academiegebouw is bezet!" staat daarin te lezen. „Waarom? Omdat de lustrumviering misplaatst is: lezingen, open dagen en biertapwedstrijden verhullen de slechte toekomstperspectieven voor studenten en personeelsleden van de RUL." Volgt een opsomming van wat de huidige minister van onderwijs de universiteit aan wil doen: de twee-fasenstructuur; de nieuwe Wet op het Wetenschappelijk Onderwijs, die het bestuur van de universiteit moet gaan regelen; uitvoering van de Belcidsnota Universitair Onderzoek en de bezuinigingsronde van het kabinet. Het manifest is getekend „Actiegroep 405? Niks te vieren!"

Die laatste kreet wordt ter vergadering door een deel van de bezetters zo geïnterpreteerd als zou verstoring van de lustrumfestiviteiten het hoofddoel van de actie zijn. Een meerderheid ziet dat uiteindelijk anders. De volgende dag zal een *alternatief* lustrumprogramma plaatsvinden, maar dat moet toch meer als aanvulling op het bestaande gezien worden.

Hoe lang moet de actie duren? Een probleem vormt het feit dat er eigenlijk geen eisen aan het college van bestuur te stellen zijn, waarvan de vervulling de afloop van de bezetting met zich meebrengt. Besloten wordt dat de actie daarom van

beperkte duur zal zijn en een demonstratief karakter draagt. Het gebouw zal de volgende avond weer ordelijk verlaten worden. Het is bijna elf uur als de vergadering is afgelopen.

Op de binnenplaats hebben inmiddels de pers, het hoofd van de huishoudelijke dienst van de universiteit, A. Luidjendijk, de beheerder van de letterenfaculteit W. Verver, Den Os, Erades en andere belangstellenden de tijd onder vrijlijk gekout stukkeslagen. Verver maakt wat grappen over Ierse terroristen, CGL-lijsttrekker *Frans Lichtenauer* arriveert gearmd met OSF-voorman *Johannes Bosman*, de laatste biedt onmiddellijk op hoge doch onvaste toon zijn diensten als bemiddelaar aan; het is, kortom, een geanimeerd geheel.

In de Nieuwe Vleugel vindt het overleg tussen de bezettersdelegatie en het college plaats. Dat de collegeleden Cath, Kassenaar en Koornstra niet enthousiast over het alternatieve programma zouden zijn had de delegatie wel verwacht.

Hoempa

Zij stelden dat de oorspronkelijk voor donderdag op deze plek aangekondigde *faculteitendag*, een serie lezingen met als thema de wetenschapsbeoefening in de eerste eeuw van het bestaan van de Leidse universiteit, in ieder geval doorgang zou moeten vinden. De bezetters konden wel de beschikking krijgen over één kamer in het Academiegebouw en een aantal zalen aan het Stationsplein voor de alternatieve faculteitendag. Verder zou van een overnachting in het gebouw geen sprake kunnen zijn vanwege de in slechte staat verkerende elektrische bedrading en het brandgevaar.

De afgevaardigden tonen zich duidelijk aangeslagen door het gesprek met de bestuurders, maar de vergadering houdt voet bij stuk: de bezetting gaat dóór. Alleen de *examens* die de volgende dag in het gebouw georganiseerd blijken te zijn kunnen doorgaan, voor de lezingen moet maar een andere plaats gevonden worden. De delegatie steekt de binnenplaats weer over om de wachtende bestuurders het antwoord mede te delen. De ontvangst is verre van hartelijk. „Dit is kinderspel!" En de bezetters moeten het nu verder zelf maar weten. Terwijl de delegatie de schrobbering in ontvangst neemt, barst op de nachtelijke-stille binnenplaats een *hoempa-orkest* los. Het is afkomstig van een naburig biologenfeest. Na het concert, dat met een plechtig *Wilhelmus* besloten wordt, verdelen de bezetters het wachtlopen voor de nacht. De biologen komen de resten van hun feestmaal – snacks en koude schotels – brengen. Erades spreekt het welhaast traditionele woord over ongemengd slapen – „ik wil niet dat het hier een hoerentent wordt" – en tegen drieën is het rustig aan het Rapenburg.

Wie op donderdagochtend voor de faculteitendag komt, komt tevergeefs. De lezingen zijn afgelast, uitgesteld. De be-

zetters vragen zich af waarom de zaak niet verplaatst had kunnen worden naar, bijvoorbeeld, het aan hun aangeboden Stationsplein. Of naar de Nieuwe Vleugel van het gebouw, die de hele dag leeg staat. Cath legt later uit dat de beslissing is genomen op advies van het hoofd van de huishoudelijke dienst, „daar hebben we geheel blind op gevaren".

's Middags krijgen de bezetters een beetje spijt van hun beslissing om de examens van die dag gewoon door te laten gaan. Het aantal gasten voor het afstuderen overtreft af en toe verre dat van de actievoerders. Een paar bezoekers spreken hun afkeuring over de toestand uit, één gaat er op de vuist. Maar anderzijds is er ook het meisje dat de meegebrachte bloemen niet aan de verse doctorandus schenkt, maar aan de bezetters. Uit solidariteit. Dat vergoedt veel. De rode rozen worden 's avonds aan het cabaret *Geen bezoek, Geen bloemen* overhandigd. Maar eerst is er nog de discussie over een alternatieve universiteit. Na een inleiding door wetenschaps-winkelier *Jos Posthuma* discussiëren zo'n zestig studenten in kleine groepjes over maatschappelijk relevant onderwijs en onderzoek. Pais lijkt daar ook wel voor geporteerd, zo wordt vastgesteld, maar hij koppelt die relevantie vooral aan het bedrijfsleven.

Een progressief alternatief moet zich richten op, bijvoorbeeld, vakbonden en milieugroepen, vindt men. En niet alleen bèta- en gammawetenschappers maar ook die in de alphasector moeten, meer dan tot dusverre, aandacht aan maatschappelijk relevant onderzoek gaan besteden. Als voorbeeld wordt het onderzoek genoemd dat door taalwetenschappers wordt gedaan naar een nieuwe, snelle methode om een vreemde taal te leren, die voor *gastarbeiders* heel nuttig kan zijn. Tenslotte wordt de wetenschapswinkel aangespoord haar activiteiten uit te breiden in de richting van hulp aan kleine mens- en milieuvriendelijke bedrijfjes en natuurlijk wordt het belang van *vrouwenstudies* nog even benadrukt. Misschien geen erg diepgaande, maar wel een geanimeerde bijeenkomst.

Zeer verheugd tonen de actievoerders zich later over de resultaten van een vergadering die aan het eind van de middag is belegd. Al sinds 1978 is in Leiden geprobeerd een Breed Onderwijsoverleg van de grond te krijgen, uitgaande van de gedachte dat ook andere onderwijsvormen dan de universitaire hinder van Pais' hervormingsdrift ondervinden. In een bijeenkomst met onder andere vertegenwoordigers van *Ouders op Herhaling* en *Open School* wordt als eerste Daad de gezamenlijke voorbereiding van Pais' ontvangst op zaterdag gesteld.

Maar dan is de energie ook wel op. Het cabaret vindt een bijzonder mat onthaal. Actievoerders die even naar huis waren kunnen het gebouw niet meer in omdat het college van bestuur plotseling met de

Als Leiden in actie ko

Een bloemlezing uit vier decennia studentenverzet

Donderdag 6 mei 1993. Terwijl bij een landelijke studentendemonstratie in Den Haag de ME er flink op los knuppelt, wordt in Leiden heel 'beschaafd en ordelijk' het gebouw van Letteren een paar uur bezet. Foto Peter Boer

Leidse studenten hebben de reputatie mak en volgzzaam te zijn. Maar toch waren er nog best wat bezettingen, blijkt na even spitten in het *Mare*-archief. 'Op den duur was het niet meer duidelijk wat het doel was.'

DOOR VINCENT BONGERS

mt, is er écht iets loos

Aksie voor een marxist

Het Sociologisch Instituut aan het Stationsplein viel in 1978 'ten prooi aan het studentenverzet', blijkt uit *Mare* 5 van 21 september van dat jaar. Zo'n vijftig studenten nemen het instituut 'in de houdgreep'.

'Op de eerste verdieping van het gebouw ziet men de stukken hout liggen die, blijkens een uitgebreid maar op veel punten onnauwkeurig verslag in het *Leidsch Dagblad*, bedoeld zijn om een eventuele ontzetting door "corpsballen" af te slaan.'

Er is sprake van een ideologische stammenstrijd. Het college van be-

stuur houdt volgens de bezetters de benoeming van de West-Duitser Dieter Läßle als lector van de sub-faculteit macro-sociologie tegen. Reden: hij is marxist. De studenten noemen de komst van de 'marxistische lector een noodzaak' en willen niet 'wijken voor de politieke censuur van het college van bestuur'.

Collegevoorzitter K.J. Cath reageert koeltjes op de *aksie*. 'Ons is medegedeeld dat het gebouw door studenten in gebruik is genomen.' Hij ontkent dat er een politieke kant aan de zaak zit: 'U zou toch niet willen beweren dat we aan deze universiteit geen marxisten hebben?' Een van de hoofdrolspelers in de ruzie heeft overigens een uiterst treffende naam: professor E. Marx.

Ook *Mare*-columnist Boudewijn Büch geeft zijn mening over de zaak: 'Ich bin ein Marxist. Al is het alleen al omdat, als de Russen of de Chinezen komen, ik goed zit.' Overigens zijn sociologen volgens Büch wel 'warhoofden' en 'tuig van de richel'. Uiteindelijk komt Läßle na nog veel meer gedoe toch naar Leiden.

'Klootzak!', roept de minister

1980: de universiteit bestaat 405 jaar. Het wordt een lustrumfeestje dat VVD-minister Arie Pais van Onderwijs zich nog lang zal heugen. Pais is een onderwijsvernieuwer die af wil van de eeuwige student en van plan is om de macht van medewerkers en studenten flink in te perken.

De minister komt op zaterdag 31 mei naar het Gorlaeus om een lezing te geven. Als hij het gebouw nadert, fietsen en lopen actievoerders hem tegemoet (zie pagina 4 en 5). Ze blokkeren de weg. Een portier zwaait open en raakt een van de demonstranten. "Klootzak!" roept de minister, die zijn chauffeur opdracht geeft een omtrekkende beweging te maken.

Eenmaal binnen wordt het er niet beter op. Twee keurig geklede actievoerders, een dame en een heer, beginnen keihard ruzie te maken tijdens de speech van Pais. Ze worden afgevoerd. De man trekt zijn jasje uit. 'Pais lazer op', staat er op zijn overhemd. 'Nog meer striptease?', informeert de minister droogjes.

Vervolgens gaan er trekrotjes af. Een tomaat spat naast het hoofd van Pais uiteen. De werper wordt aan zijn haren de rij uit getrokken door een medewerker van de inlichtingendienst van de Leidse politie. Verder komen er nog twee rookbommen tot ontploffing. Uiteindelijk verlaten de actievoerders de zaal en raffelt Pais zijn toespraak nog af.

De hele feestweek zijn er acties van studenten en medewerkers geweest. Zelfs het Academiegebouw is een tijdje bezet. Die actie loopt enige vertraging op omdat de activisten de promotie die aan de gang is, niet willen verstoren met een woeste inval.

'Eenmaal binnen, dachten we: wat nu?'

'Ik heb met een betonschaar het toegangshek losgeknipt. Maar ik heb de

schaar daarna wel meteen teruggebracht naar de Landelijke Studenten Vakbond, omdat ik bang was om opgepakt te worden.'

Robbert Baruch, die in Leiden politicologie en bestuurskunde studeerde, was een van de rond de honderd studenten die in 1985 op de 410e dies natalis van de universiteit het Academiegebouw bestormde en vier dagen bezette. Minister Deetman (CDA) van Onderwijs zou die dag een toespraak geven in Academiegebouw. Actiegroep 'Een Nieuwe Lente' verzette zich tegen Deetmans plannen voor een sterk versoberde studiefinanciering.

'Ik week af van de andere actievoerders', aldus Andre van Peppen, die geneeskunde studeerde. 'Ik was de enige uit linkse kring die jasje-dasje droeg. Ik leek op een corpsbal en die demonstreren niet', blikt hij terug in *Mare* van 5 februari 2015.

De bestorming verliep zonder problemen en al snel hadden de studenten het gebouw onder controle. Van Peppen: 'Toen we eenmaal binnen waren dachten we: "Goh, wat gaan we nu doen?" Niemand nam de leiding.'

De minister week uit naar de collegezaal van het Zoologisch Instituut aan de Kaiserstraat. Buiten ramden actievoerders met bakstenen op containers om de bijeenkomst te verstoren, schrijft *Mare* op 14 februari 1985. Verder probeerden studenten met brandende sigaretten het rookalarm af te laten gaan.

Na een paar dagen zijn de bezetters het eigenlijk wel zat. Baruch: 'Het was op een gegeven moment niet meer duidelijk wat het doel van de bezetting was. Dag en nacht werd daarover vergaderd. Maar mensen hadden ook andere dingen te doen. Sommigen hadden volgende week tentamen. Anderen moesten boodschappen doen.' Op zondag 10 februari geven de studenten zich over.

Deetman werd in die tijd vaak door studenten bekogeld met rotte tomaten en eieren. In 2004 kijkt hij in *Mare* terug op de 'behoorlijk heftige' jaren tachtig. 'Er waren perioden dat mijn reservepak al in de auto lag en ik kind aan huis was bij de stomerij. "Met of zonder [eierstruif]?", vroeg de stomerij dan als mijn vrouw weer een pak kwam brengen.'

'Sorry, bezet'

'Het is gelukt, Leiden heeft ook wat laten zien!' Dat schrijven trotse actievoerende studenten in een dagboek dat zij bijhouden voor *Mare*, als zij op donderdag 6 mei 1993 heel 'beschaafd en ordelijk' het huidige Lipsius-gebouw een paar uren bezetten. Het gaat er heel wat rustiger aan toe dan tijdens de landelijke studentendemonstratie in Den Haag. Bij deze 'matpartij op het Malieveld' knuppelt de ME er flink op los.

Het is oorlog tussen studenten en PvdA-minister van Onderwijs Jo Ritzen, die fors bezuinigt op universiteiten en studiefinanciering. Hij komt met de tempobeurs: wie per jaar minder dan tien van de 42 studiepunten haalt, moet de basisbeurs terugbetalen.

Deze voor de huidige generatie studenten lachwekkend soft overkomende maatregel, doet de academische wereld exploderen, en zelfs in

Leiden gaat er een piepklein rotje af. 'In een duister kroegje' richten boze studenten de actiegroep Leiden Bezet op. Het LAK-theater (in 2012 door de universiteit wegbezuinigd) in het Lipsius is het doelwit.

'Jongens, sorry hoor, maar het LAK is van nu af aan bezet', zeggen actievoerders donderdagochtend om acht uur tegen portier. 'Ja, dat dacht ik al', reageert deze: 'Het werd tijd ook.' De studenten hangen vervolgens een spandoek met de tekst "LAK aan Ritzen" op.

'Er is een ruzie met de postkamer uitgebroken', schrijven de bezetters in hun dagboek. 'De onderhandelaars doen hun best om de gemoeieren te sussen.' Kantine-chef Ed is ook lastig. Hij heeft geen zin om open te gaan als het gebouw bezet is. De activisten kunnen fluiten naar de broodjes die al klaarliggen. 'Die flikkeren we gewoon in de vriezer', aldus Ed. 'Zijn ze morgen nog vers.' Na bemiddeling van een aantal medewerkers strijkt Ed over zijn hart: De broodjes zijn toch beschikbaar.

Als een delegatie van het universiteitsbestuur langskomt, wordt die door de zaal onthaald 'alsof het om Ajax I gaat'. Collegevoorzitter Cees Oomen steunt de actievoerders: 'Als Leidse studenten overgaan tot actie en bezetting, is er écht iets aan de hand.' Er klinkt gejuich en de bezetting wordt prompt opgeheven.

'Lieve aardige hippies'

Terwijl studenten van de Universiteit van Amsterdam het Maagdenhuis bezet houden, is de actiebereidheid in Leiden een stuk minder. Uiteraard zijn er ook de Leidse studenten en medewerkers die zich verzetten tegen bezuinigingen, rendementsdenken en het sociaal leenstelsel. Onder de naam de Nieuwe Universiteit Leiden komen ze samen.

Bij de tweede bijeenkomst is meteen duidelijk dat een bezetting van het Academiegebouw er absoluut niet in zit. 'Action is our last resort', zegt Cissie Fu, universitair docent politieke theorie en een van de organisatoren van de Nieuwe Universiteit Leiden in *Mare* van maart 2015. 'We hopen dat het college van bestuur ons niet in een positie duwt die actievoeren onvermijdelijk maakt.'

Wel verzamelt de Nieuwe Universiteit grieven van docenten en studenten en er wordt lang vergaderd over eisen die aan het bestuur gesteld worden. Volgens sommige aanwezigen duurt het proces te lang. 'Ik stel vast dat er enige weerzin is tegen het stellen van harde eisen. Als we te soft zijn, dan gebeurt er niets', aldus Frits Brouwer, student international studies.

'We hebben nog niet gesproken over eventuele sancties als het college onze eisen niet inwilligt', roept promovendus Emile van Brakel, die daarmee applaus oogst. 'Welk gebouw gaan we als eerste bezetten? Ik wil wel slapen in een gebouw van de universiteit aan het Rapenburg. Anders staat er straks weer in *Mare* dat we allemaal van die lieve aardige hippies zijn.'

Een bezetting blijft uit. Brouwer had nog voorgesteld 'om de hele dag muziek van Barry Badpak te blasten bij Rap 70', maar ook daar is het nog niet van gekomen.

Op het Togafeest komen de mannen voor de vrouwen en de vrouwen omdat ze niet

Zuipen in de TEMPEL V

ARJEN VAN VEELLEN

Zelfs de Griekse oppergod zou de Olympus verlaten voor het 'bekendste studentenfeest van Nederland'. *Mare* mocht bij hoge uitzondering binnen op Quintus' roemruchte Togafeest en aanschouwde de mythe. 'Gatver! Daar ligt iemand te naaien!'

'E n hier', wijst organisator Roy Dielemans, 'kunnen mensen hun sigaretten halen'. We zijn aan het eind van de rondleiding door het Quintus-pand. Het is de middag voor het Togafeest. Een paar jongerejaars van dispuut Olympus lakken met verfrillers de laatste donkere plekken wit.

De bruine bunker is in een week tijd omgetoverd tot een lichte tempel. Zelfs de twee opgezette zwarte raven, symbool van de vereniging, hebben een wit jasje gekregen. In een feestelijk vijvertje klatert water. Goudvissen zwemmen heen en weer in het verlichte aquarium dat in de bar is ingebouwd. Verse, zwarte druiventrossen liggen overal voor het grijpen. De blacklightspots staan aan. Op de muren pronken schilderijen met mythische tafereel: oppergod Zeus in de gedaante van een stier; drankgod Dionysos met een fallus.

'Misschien dat we hier en daar de Grieks en Romeinse elementen wat door elkaar hebben gehaald', verontschuldigt Roy zich. Maar hij is trots op de metamorfose. 'Dit is geen dispuutfeestje met een paar slingertjes tegen de muur en tapsjaarzen aan de bar. De mythe is dat zelfs Zeus stiekem wegvlocht bij Hera, omdat hij de verleidingen van dit feest niet kan weerstaan.'

Straks volgt nog de *finishing touch*: een vijf centimeter dikke laag piepschuimbolletjes in het hele pand, geïnspireerd, zodat je er zonder probleem een brandende peuk in kunt laten vallen. En dan is alles wit.

Alles? Niet de ruimte waar de feestgangers rookwaar kunnen halen, de overloop boven in het pand. Daar zijn de ramen geblindeerd met zwarte doeken. In het schijnsel van de sigarettenautomaat ligt een tiental vlekke-rijge matrassen. De darkroom.

Om half elf 's avonds staat er een witte rij voor het pand. Rob, een boomlange ordecommissaris, doet open. Hij brengt de verslaggever naar een kamertje. Hij pakt een laken van anderhalf bij anderhalf en scheurt er twee repen stof van af. Hij vouwt het laken dubbel. 'Deze gooi je over je linkerschouder. Dan bind je een reep om

'Als je per se wilt neuken dan kan dat'

je middel. En met de andere reep bind je het bij je rechterschouder vast.'

Zonder toga kom je dit feest niet binnen. Geen lange mouwen of broeken, geen gekleurde versieringen. Alleen de Olympiërs dragen een das. Sommige hebben hun huid bestempeld met het dispuutlogo.

De mannen kiezen voor de simpele weg: sneakers, boxershort en een laken. Vrouwen hebben meer geraffineerde outfits. Wickelrokken of kruislings over de borst gedrapeerde topjes en decoraties van kant, alles vastgezet met witte veiligheidsspel-

FOTO'S: MARC DE HAAN

den. En praktische haakjes aan bh-bandjes voor sigaretten of sleutels. De gemene deler: *less is more*.

Inmiddels stroomt het pand binnen met 'uitverkorenen', zoals zij die een kaartje wisten te bemachtigen worden genoemd. Bij de ingang krijgt iedereen een bierpul die met linnen

band wordt vastgemaakt aan pols of hals.

Aan de benedenbar staan tweedeejaars Guido Heemskerk en Utrechtenaar Jef Pennings. 'Het is zeker een van de *brutste* feesten van het jaar', vindt Guido. 'Veel wijven, veel bloot. Met de mythologie heb ik verder niks.'

Jef legt het motto uit: 'Veel drinken, geld eruit halen en ladderzat naar huis, en als het een beetje meezit niet alleen.' 'Shit, ik ben mijn peuken nu al kwijt', zegt Guido. Hij bukt om te zoeken naar zijn pakje H&M in de dikke laag piepschuimkorrels.

Even verder staan twee dames van

lastig gevallen worden

VAN ZEUS

dispuut Vampierelles. Dat dispuut tapt van oudsher op het feest. Floor Lely en Marjolein Heeres vinden het niet vrouwonvriendelijk dat er relatief weinig mannen zijn. Floor: 'Je wordt juist niet lastig gevallen omdat er zoveel vrouwen zijn.' Marjolein: 'Als je echt voor de mannen komt, is het wel kut.

Maar het is wel relaxed zo. En als je per se wilt neuken dan kan dat ook.'

'We zorgen altijd voor een gezonde verhouding tussen mannen en vrouwen', legt Olymp Peter Sprengler in de grote zaal uit. 'We zeggen: jij bent een lachen vent, je kunt een kaart kopen.' Hij staat naast de *slammerbar*.

Feest leidde ooit tot reprimande van universiteit

Het Togafeest van het Eerste Leidse Herendispuut Olympus van Quintus bestaat sinds 1980. 'Het bekendste studentenfeest van Nederland', claimen de godenzonen zelf. Kaarten zijn alleen te koop op uitnodiging van leden. Lang niet alle Quinten komen dus op het feest. Vrouwen betalen minder dan mannen (€ 20 tegen € 27). En worden vaker uitgenodigd: dit jaar waren er 260 vrouwen tegen 150 mannen.

Officieel is het feest ter ere van de installatie van de nieuwe superpreses, zoals de voorzitter heet (alle dispuutleden zijn preses, zodat ze kunnen borrelen op de constitutieborrels van andere dispuuten). Het feest blinkt uit door aandacht voor detail. Eerste- tot en met vijfdejaars Olympen werken een week lang tien uur per dag aan de opbouw. Bij eerdere edities was er bijvoorbeeld een groot zwembad te vinden. Of een aquarium met een kleine haai.

Jaren geleden kwam societyverslaggever Gert-Jan Dröge langs met een cameraploeg. Hij arriveerde in de laatste uurtjes en zijn nogal llederlijke weergave zorgde destijds voor een reprimande van de universiteit aan Quintus. Olympus staat bekend als het 'dispuut van alfamannetjes' en werd het afgelopen jaar tijdens algemene ledenvergaderingen nogal eens aangesproken op hun al te actieve zoeigedrag.

Oud-voorzitter Laurens Pool: 'We zijn actieve borrelaars en goed uitzienende jongemannen, die zich op de borrel vermaken met zoeien en met de vrouwen in de zaal. De misverstanden? Dat we mannen zijn die geen discussies kunnen voeren en alles fysiek willen oplossen.'

Wie in een fauteuil gaat zitten, krijgt via een trechter een mixdrank binnen-gegoten. Dan volgt een tik met een opblaashamer. Kirsten Paulides en Anna Lambregts van dispuut Jojo hebben net hun portie gehad. Anna: 'Wel lekker, ik kreeg het alleen beetje langs mijn kin.'

Peter wil even zijn trots laten zien: de skybox, alleen bereikbaar via een smal gangetje achter de toeg. Het balkon staat vol met Olympen die de massa beneden aanschouwen. 'Door-berekend door een ingenieursbureau', zegt Peter als de vloer beweegt. 'En ook voor de inwendige mens is gezorgd.' Hij wijst op de bierleiding die hij doortrok naar boven. Een druk op een deurbel en er stroomt precies één bier uit een kraantje.

'Superpreses' of 'suup' Laurens Pool, hoofd van Olympus, staat op het balkon. Hij draagt een lauwerkrans en de 'supercap' in de dispuutkleuren bordeauxrood en korenblauw. Vorig jaar kreeg hij 'het teken van Zeus' dat hij de nieuwe voorzitter werd. 'Je voelt je gewoon in extase. Je wordt naar het podium gedragen en tentoongespreid aan de nimfen. Dan kijk je over de zaal heen. Iedereen kijkt naar jou.' Hij is nog een uurtje in functie.

Over de man-vrouwverhouding: 'Het is een feestje van de Olympen en die hebben graag veel vrouwelijk schoon om zich heen.' Hij heeft zich zelf altijd netjes gedragen, vertelt hij. Maar de speculaties over de darkroom zijn niet ongegrond. Dispuutsgenoot Floris: 'Je moet morgen eens bij de matrassen kijken.'

Beneden bij de bar staan twee Olympen jaargang 1990. Erik Noute is voor de zestiende keer op het feest. 'Een orgiastisch samenzijn van gezelli-

ge mensen. In mijn tijd waren de vrouwen meer *decent* gekleed; nu gebeuren er wellicht zaken die de ChristenUnie zou willen verbieden.'

Hij heeft een lustrumpetje op. 'Ik moest vandaag zoeken, waar was dat kutpetje nou? En wat doe ik hier op mijn negenendertigste, vraag je je af. Natuurlijk, driekwart van de wereld heeft niets te vreten, en het lijkt misschien wat decadent. Maar binnen het subculturengenre is dit een strak georganiseerd feest.' Hij is samen met een andere voormalig superpreses, Paul van Heere. 'We zien elkaar nog steeds. Als ik een juridisch probleem heb, bel ik een jaargenootje van hem.'

'Misschien lijkt het wat decadent'

Dan trekken alle Olympen zich terug. Even later wordt de nieuwe voorzitter de zaal binnen gedragen met een laken op het hoofd. Hij wordt onthuld en het hele dispuut danst de sirtaki.

De half-Griekse Basto Majoros krijgt bijna heimwee als hij het ziet. 'Dat de Griekse cultuur doorleeft in heel andere tijden is wel aardig. Een toga is wel Romeins, maar goed. Het is goed aangekleed. Dit is niet een Hawaï-feest met een slinger om je nek en klaar. En de sfeer is relaxed. Iemand liet me net voorgaan bij de bar. Ik ben een echte stapper, maar dit zie ik niet vaak. En natuurlijk de hoeveelheid vrouwen.'

De nieuwe superpreses Koos Steenberg is beneden even bij aan het komen van zijn uitverkiezing. Als *tune* bij de binnenkomst koos hij voor Opgezwolle, Gekkenhuis. 'Dat nummer heeft mij het afgelopen jaar door hoogte- en dieptepunten gesleept. Dit is mijn mooiste togafeest ooit. Zeus is van de Olympus neergedaald om het teken te geven. Ik wil hem heel graag bedanken. Ik hoop dat hij dit leest.'

Ordecommissaris Rob staat ontspannen bij de bar. De sfeer op het togafeest is doorgaans ontspannen. Vorig jaar was er een klein vechtpartijtje; dit jaar verloopt alles rustig. Af en toe loopt hij een rondje door het pand. In de grote zaal wordt gekletst, gelachen, gedanst. Een gewoon studentenfeest.

Maar die darkroom dan? Die blijkt niet alleen decoratie. Bij de trap naar de sigarettenautomaat staan twee personeelsleden van café de Hut van Ome Henne. Ze willen even boven kijken. De jongen gebruikt zijn mobieltje als zaklamp. In de hoeken van de ruimte liggen twee stelletjes te vozen. 'Gatver! Daar ligt iemand te naaien!' roept het meisje. Ze herkent twee collega's. Gegiechel. Er komen meer mensen de trap op. Iemand vraagt om een *age coin*. Het andere stelletje schiet weg.

De massa is beneden in de grote zaal. Tegen vijf uur is het nog aardig vol. Beneden in de hal liggen omgevallen tropische kamerplanten en honderden -ongebruikte- gratis GGD-condooms.

De laatste feestgangers zullen tot tien uur 's ochtends doorgaan. Om twaalf uur keren de godenzonen weer terug, om met bezems en kokosmaten de piepschuimkorrels de soos uit te vegen.

Zolang er studenten zi

De antropologie van corpballen, nepnullen, bespijkerpakte blowers, en 17^e-jaars-leden

Van corpo naar alto, en weer terug: de Leidse studentenverenigingen wisten zich in vier decennia uitstekend aan te passen aan de tijdgeest. Al klaagden ze soms over 'weezinwekkende verloochening van de feiten'.

De grote vier

'Hoe kwam ze ertoe om zich kandidaat te laten stellen voor het voorzitterschap van Minerva, een taak, die voor een man meer voor de hand zou liggen?'

Het was de eerste vraag die *Mare* in de eerste jaargang stelde aan Xandra van Rhee (22), die datzelfde collegejaar 'als eerste vrouw in de roemrijke historie van Minerva tot praeses is gekozen'.

Er volgden verontwaardigde brieven, maar die gingen over een andere kwestie: het openstellen van studentenverenigingen voor werkende jongeren. 'Primair geen taak voor een studentenvereniging', aldus Van Rhee, waarop "de club" verweten werd conservatief en besloten te zijn.

Studentenaangelegenheden in die eerste *Mares* bestonden verder vooral uit mededelingen, over feestjes, lustra en nieuwe besturen. Het weekmenu van Augustinus was opgenomen, maar ook bij het Weekendcafé van Minerva kon je voor fl. 4,75 eten, borrelen en *Studio Sport* kijken.

Bij Augustinus probeerde men 'in de probleemstad Leiden een beetje

de drempel te verlagen die er bestaat tussen burger-organisatie en studentengroeperingen'. In november 1977 kondigde het Augustinusbestuur in een ingezonden stuk aan een open vereniging te worden, 'voor alle jongeren. En of die dan blauwe blazers dragen of niet, dat moeten ze zelf maar weten'.

SSR, dat zich destijds nog baseerde 'op een christelijke levensvisie', vond het maar lastig. 'We hebben een commissie jongerenverenigingen van vijftien man ingesteld, die deze zaak van alle kanten gaat bekijken', meldde de voorzitter. 'Neem nou de tijden van openstelling. Onze sociëteit is pas van 10 uur af 's avonds open en blijft open tot ver in de nacht. Dat zijn voor een werkende jongere ongemakkelijke tijden.'

In 1983 blikt een ander SSR-bestuurslid terug op de discussie: 'Dat is totaal uit de hand gelopen; we zijn begonnen met een bestuur van elf man en geëindigd met z'n vijven. Er zijn dat jaar harde woorden gevallen.'

Die probleemstad trouwens, daarover kwam in september 1977 nog een ingezonden brief van een 'inwonerstudent', over 'de gevaren waaraan de nieuwkomers in ons criminele Leiden worden blootgesteld', vooral degenen 'uit rustige provincieplaatsen', die denken dat je 'hier 's avonds en 's nachts rustig over straat kunt gaan', met risico's als 'afgeranseld worden of een mes tussen de ribben krijgen'.

Catena toonde zich intussen óveral bij betrokken. 'Catena gaat dóór

tot Duitsland gered is' kopte *Mare* bij een editie van Catena's Politiek Café, waarop een zelfgeschreven 'poëem' bij de recente dood van leden van de links-extremistische Rote Armee Fraktion werd voorgedragen. Na zo'n avond over 'de huidige situatie in Chili' schrijft 'een speciale Catena-medewerker': 'Chileens verzet nog niet gebroken'. Ook Leiden kan overigens op Catena rekenen. Als een optreden van de band Blondie in de Stadsgehoorzaal na een 'geruchtmakende weigering' van de directeur niet doorgaat, 'durft' Catena punkband The Softies te programmeren. Het concert werd 'met angst en vreeze door met name politie en buurtbewoners' tegemoetgezien, maar *Mare* constateerde na afloop: "punk" is blijkbaar toch een muzieksoort en geen synoniem voor ongeremde agressie.'

De vijfde

'In Leiden gaat men eindelijk het CDA-gat in de studentenmarkt opvullen', schreef *Mare* in de tweede jaargang. Quintus werd opgericht.

'SSR was kerkelijk, daar had ik geen zin in. Catena deed moeilijk; gedoe met vormingswerk en gemeentepolitiek en zo. Ik dacht studeren is gezellig, dus daar hoef ik niet heen. Toen ik er achter kwam dat Minerva het corps was, koos ik voor Augustinus. Ik wilde niet tussen de ballen', blikte een van de eerste Quinten, Frans Lichtenauer, in 1983 terug. 'Op Stinus kreeg je

ook dat gedoe met projectgroepjes over gemeentepolitiek en zo, dáár komen eerstejaars niet voor. Die willen gezelligheid'. Hij ging in de beleidscommissie van Quintus. 'We trokken een lijn van januari en januari en zeiden; hier moet een feest, en hier, en hier en hier.'

Mare, 'niet altijd even lief geweest in de berichtgeving', was niet aanwezig bij de 'naar wij mogen aannemen, stijlvolle plechtigheid' bij de start. Wel wilde 'publiciteitsman' Rolph Pagano de krant vertellen dat er direct dertig leden waren en dat men er na de El Cid zeker honderd verwachtte. Ook benadrukte hij dat Quintus 'zeer beslist' niet op 'spijtpotanten van Augustinus' mikte. 'Maar je houdt het natuurlijk niet tegen hè.'

Een week later, in een ingezonden brief: 'Hoe is het in godsnaam zó ver kunnen komen, dat in Leiden een stel weekdieren een brug slaat naar de jaren tachtig door middel van een vereniging die zich hoopt te onderscheiden "door absolute prioriteit te stellen aan het gezelligheidsleven".'

Het honderdste lid was evenwel binnen twee weken aangemeld en bij de dies natalis van 1979 was Quintus meteen al vertegenwoordigd in het cortège.

Quintus is een plek waar 'de bespijkerpakte blower en de semi-corpsbal samen gezelligheid zitten te vieren', schrijft *Mare* twee maanden later, in een interview waarin twee bestuursleden een paar 'misverstanden' willen wegnemen. De politiek moet

op Quintus buiten de deur blijven, maar de twee laten zich direct uit de tent lokken door een vraag over de Apartheid. Inmiddels zijn er dan 170 leden, maar de haast even talrijke bestuurswisselingen worden naast het artikel geïllustreerd met doorkruiste hoofden op een bestuursfoto.

Na een ingezonden brief van boze buurtbewoners van de Korte Mare, waar Quintus een locatie op het oog heeft, klimt het bestuur zelf in de pen, tegen de 'weezinwekkende verloochening van de feiten' die in 'de publikaties in het "onpartijdig" universitair weekorgaan *Mare*' te vinden zijn.

Tussen de kleurplaten voor kinderen van universiteitsmedewerkers (met een hoogleraar kunstgeschiedenis in de wedstrijdjury) en aankondigingen van erotische filmvertoningen in de Pelikaanhof en bij SSR, kwamen er ook genoeg actiegroepen langs: Chili Front Leiden, de Nederlandse Actiegroep Noord-Amerikaanse Indianen, de Vietnam Werkgroep Leiden, Stop de N-bom, stop de kernwapenwedloop. Of dichterbij huis: studenten van de ENFB, de fietsbond. Net als de Morspoort nu, was de Zijlpoort begin jaren tachtig een afgesloten voor fietsverkeer. 'Op een stille morgen' besloten deze rebellen echter de doorgang 'provisorisch te bestraten'.

Echte verenigingsverhalen worden later in de jaren tachtig wat zeldzamer. In 1988 berichtte *Mare* nog over drie personeelsleden van Mi-

Tijdens de zogeheten Raprace worden eerstejaars besmeurd. In 1997 schafte Minerva het openbare deel van de ontgroening af. Foto's Marc De Haan

jn, is er zinloos geweld

nerva, die ontslagen werden na diefstal van 20.000 gulden, koffie, vlees en 'een grote hoeveelheid drank'. En toen Augustinus datzelfde jaar haar negentiende lustrum vierde, waren niet-studerenden nog altijd welkom, 'zolang zij maar de beschikking hebben over een jacquet, rokkostuum of smoking op de juiste momenten'.

Ontgroeningen

In de jaren negentig rijden studenten met busjes vol hulpgoederen naar de oorlogsgebieden in ex-Joegoslavië. De invoering van de tempobeurs zorgde intussen in 1993 voor een dip in de inschrijvingen bij Catena, SSR en Augustinus: wie in z'n eerste jaar niet minstens een kwart (!) van z'n studiepunten haalde, moest z'n stuflater terugbetalen.

Van Augustinus' openheid resteert alleen nog een buurtfeest op Koninginnedag, open programma's op donderdag en het restaurant. De voorgenomen verhuizing van Quintus naar de Boommarkt resulteert weer in buurtzorgen in de krant, over 'slingerende fietsen'. Naar het voorzittersdebat stuurde Quintus dat jaar een 'gemantelpakt hockey-meisje'. Nee, dan Catena's voorzitter: 'Op een strikje, sportbroek en schoenen en sokken na zit hij naakt achter de tafel, geheel bereid elk vooroordeel dat onder de El Cid-populatie over zijn vereniging mocht leven, te bevestigen: "Catena is een duistere spelonk, iedereen klooit er maar wat aan en het dak lekt"'

De preses van Minerva is 'een vroegoude adolescent in driedelig blauw', die over de ontgroeningen zat te 'draaikonten als een CDA-burgemeester die onder kerktijd naar het bordeel gaat'. Ontgroeningen waren in de jaren negentig sowieso een dankbaar onderwerp. 'Dat er een nul in elkaar wordt getimmerd en dat er een dienblad op zijn hoofd kapot wordt geslagen, dat kan natuurlijk helemaal niet', reageert de volgende Minerva-voorzitter in oktober 1994 in *Mare* op een artikel van een ondercover-journalist in *Nieuwe Revu*. Die verslaggever begreep volgens de preses 'het fenomeen nepnul' niet: zulke taferelen zouden in scène zijn gezet. Dat een andere nul een jaar eerder haast gewurgd was tijdens de ontgroening, bevestigde hij wel. In 1997 schaft Minerva het openbare deel van de ontgroening af. En na het overlijden van een student in Groningen, besluiten Minerva en Quintus een jaar later dat de KMT alcoholvrij wordt.

Nog wat koppen uit jaargang '97-'98: 'Zolang er studenten zijn, is er zinloos geweld', 'Leidse studenten slaags met "Dufterikken"', 'UB sluit zaal na geweld' en 'Minervanen belagen Augustinus'. Tijdens dat laatste incident, waarbij fietsen in het Rapenburg werden gegoooid, was Minerva zelf gesloten vanwege nog iets veel ernstigers: de zogenoemde 'schaarmoord', op de 20-jarige Jeltje Dorrestein, lid van Minerva, in haar studentenkamer.

Positief nieuws is er ook: op dezelfde voorpagina als de belaging van Augustinus, staat een bericht over Minervanen die medestudenten oproepen om maandelijks één biertje minder te drinken. Met '6 à 7 honderd' leden die elke maand fl. 1,75 storten, hopen ze veertien Foster Parents-kinderen te adopteren.

Op SSR, waar de christelijke grondslag begin jaren tachtig al verdween, verwerft het dispuut VeniX in 1996 juist faam met de 'één kilometer bier-actie'. Zeventiendejaarslid (!) Jaap van der Lugt (35) blikt in 1999 terug: 1048 meter bier drinken in één jaar leverde niet alleen geld op voor de vereniging, maar ook zoveel nieuwe dispuutsliden, dat VeniX even een coup overwoog.

Van leestafelincident tot Gaybrapadbekladders

Voor Augustinus braken betere tijden aan: afgewisseld met Minerva melden zich daar deze eeuw stevast de meeste eerstejaars. Van de identiteitsworsteling in de jaren tachtig resteert hooguit nog wat onzekerheid: een van de best gelezen stukken op de *Mare*-website is de column 'Het nepcorps aan het Rapenburg' van Marc van Oostendorp uit 2014: 'de mannen in slobberige zwarte pakken, de vrouwen in mantelpakjes van vijf herfstleden. Er was niemand dood. Het was alleen maar kennismakingstijd.'

Terwijl de Hifi in de *zeroes* met een imagoprobleem probeert af te rekenen; dat van Minerva-disco, schuift

SSR juist een eindje die kant op. 'SSR is zeker rechtser geworden', zegt Wendy Hofmans, preses van SSR-dispuut Soixante Neuf in 2007. 'Bijna elk dispuut heeft nu truitjes en polo's.'

Zelfs Catena werd in de loop der jaren 'meer gesloten en minder politiek', constateert voorzitter Jeroen Velzenboer bij het zestigjarig bestaan in 2012.

Het effect van de tempobeurs in 1993 was al merkbaar, maar het studieklimaat werd na de eeuwwisseling nog strenger. Verenigingen krijgen moeite met het vullen van commissies en zelfs besturen, schrijft *Mare* in 2010. En toen moest het leenstelsel nog komen. Inmiddels heeft Minerva haar bieb vernieuwd en ook SSR richtte in 2016 een studieruimte in op de vereniging.

Gelukkig verschijnt er ook deze eeuw nog wel eens iets over het Togafeest bij Quintus in de krant, of de Sjonnie & Anita's van Augustinus, of The All American Night op Minerva. Of over Quintus-dispuut Cobra, dat verhaal ging halen bij het net opgerichte SSR-dispuut K.O.B.R.A. (2013). En ja, ook over de Gaybrapadbekladders van Quintus (2016), of de naaktlopers in de Haarlemmerstraat van hetzelfde clubje (2012). En de taakstraf voor de Augustijnen die tijdens hun ontgroening 'kutje' op een muur kalkten (2009). Of de knallende ruzie tussen Quintus en Augustinus, na een inval bij die laatste (2005): 'Grootste strijdpunt was dat Augustinus vond

dat Quintus het mos (ongeschreven regel) om geen verenigingsinval te doen bij een collega-gezelligheidsvereniging in Leiden had geschonden. Volgens Augustinus waren er namelijk honderd Quinten bij betrokken. Quintus betwistte dit door te zeggen dat er 'slechts' zestig leden deelnamen, te weinig om te spreken van een 'verenigingsinval'.

Of natuurlijk het 'leestafelincident' van Minerva (2001): 'Half april vielen enige tientallen bewoners en ex-bewoners van het Minerva-studentenhuis Wallon de sociëteit binnen om de grote leestafel te "ontvoeren". De "mores" schrijven voor dat het bestuur moet aftreden als iemand er in slaagt die tafel het pand uit te krijgen.' Een bestuurslid brak daarbij zijn polsen, een ander kneusde zijn kaak. Twee reünisten kregen een taakstraf, na zich tevergeefs te hebben beroept op 'spelexceptie'. Vrij vertaald: klappen uitdelen hoort erbij. En dan waren er nog de reeks mishandelingen (2006) en de Nazikamer (2015), waarmee Minerva het nieuws haalde. Of de groep jongens die in 2012 in het deftige Haagse Hotel Des Indes voor de aanwezige gasten hun broek liet zakken. Datzelfde jaar sloot de burgemeester Minerva voor twee weken na een brand. Maar dat was een uitzondering, verklaarde de preses. 'De laatste keer dat we dicht moesten, was van de Duitsers'

Proefdieren

Noodzakelijk kwaad van wetenschappelijk onderzoek: 'Afmaken doe ik zelf, dat moet goed gebeuren'

PAGINA 8/9

Toppers koken

Kerstrecepten voor het studenten-huis: 'Als je lam thuis komt, zet je even zo'n pannetje op'

PAGINA 14

Afgestudeerd en kansloos

Met de bul in de hand aan de lopende band: 'Soms denk ik: wat een onzin'

PAGINA 15

MARE

LEIDS UNIVERSITAIR WEEKBLAD

VERDER

Derderangs onderzoek	3
Klaar voor Masters	11
Schizofreen	12
PETER PAN SPEEDROCK	27

Bestookt door warhoofden

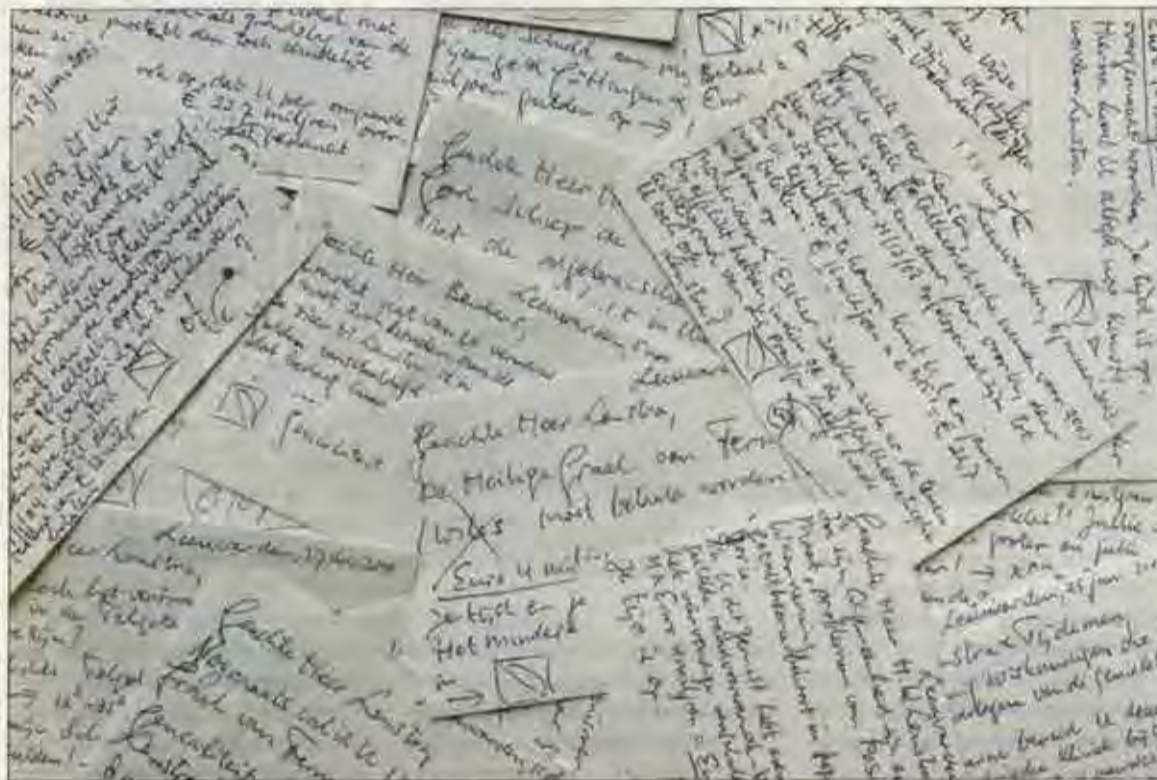
BRUNO VAN WAYENBURG

De relativiteitstheorie klopt niet, Atlantis bestond toch, en iedere lijn is eigenlijk een 'krachtstraal'. Amateurtheoretici bestoken wetenschappers met woeste theorieën. Vooral wiskundigen en theoretisch fysici moeten het ontgelden, maar ook de Egyptekenner is niet gevrijwaard. 'Je vecht tegen gelovigen.'

Tweëndertig miljoen euro, zoveel moet Leids wiskundige prof. dr. Hendrik Lenstra inmiddels al overmaken aan meneer De Vries in Leeuwarden. Vindt meneer De Vries. Volgens hem heeft Lenstra onterecht een Spinoza-premie van drie miljoen gulden gewonnen, terwijl De Vries de beroemde stelling van Fermat bewees, en daarvoor niets kreeg.

'Het zogenaamde bewijs bestond uit twee blaadjes formules, met een diagrammetje erbij', herinnert Lenstra zich. Sindsdien krijgt de getaltheoreticus om de paar maanden een boze briefkaart, met gironummer. Waarom het geld nog niet overgemaakt is? 'Je tijd is op, Lenstra', schrijft de afzender soms dreigend, en 'genialiteit moet betaald worden.'

Afen toe verdubbelt het bedrag, voor straf, en altijd weer is er het diagrammetje dat het bewijs moet samenvatten. Voor de niet-ingevoerde: de legendarische stelling van Fermat werd in 1994 bewezen door de Britse wiskundige

Briefkaarten van dhr. De Vries: 'Je tijd is op Lenstra!'

Andrew Wiles, na zeven jaar werk. Wiles werd de eerste echt beroemde wiskundige sinds jaren, en inspireerde misschien meneer De Vries tot zijn campagne.

'Soms zitten er rechtstreekse bedreigingen bij', zegt Lenstra, die zich er toch niet erg druk over maakt. Zijn secretaresse heeft de politie er al eens bijgehaald, maar die zei dat ze niets konden doen als het hierbij bleef.

Meneer De Vries is een extreem geval van een verschijnsel waarmee ieder wiskunde- of theoretisch natuurkunde-instituut ter wereld te maken heeft. De amateurtheoretici, of -onvriendelijker- de crackpot, een enthousiaste leek die ijverig bouwt aan zijn eigen fantastische theorieën. Meestal zonder

enige opleiding, en altijd zonder zich te houden aan wetenschappelijke vereisten als duidelijkheid, toetsing aan experimenten, en voorspellend vermogen.

Het resultaat: dikke pakketten vol formules, kleurige diagrammen en stoutmoedige ontwerpen van alle voorgaande theorieën. Op zoek naar erkenning stuurt de crackpot zijn resultaten naar een wetenschapper, of een enkele keer naar een krant of een universiteitsblad. Lenstra krijgt er zo één à twee per maand, *Mare* twee per jaar.

'Vaak zijn het heel beminnelijk gestelde verzoeken. Ik weet nog steeds niet goed hoe ik ermee om moet gaan', zegt hij. 'Enerzijds vind ik dat ik als docent aan een universiteit mensen fat-

soenlijk te woord moet staan. Maar anderzijds kun je er geen goed aan doen.' Een beleefde afwijzing lokt meer post uit, volgens Lenstra, 'en wat in ieder geval niet helpt is fouten verbeteren'.

De precieze eisen lopen uiteen. 'Ze hebben ook het idee dat ze geld kunnen krijgen voor hun ontdekking, en dat ze het geheim moeten houden, omdat we het anders inpikken.' Anderen willen commentaar, publicatie in een vakblad, of een werkplek aan de universiteit.

Overigens is er meestal geen touw aan de verhalen vast te knopen, ervoer Lenstra. Dus geeft hij het meestal maar door aan zijn promovendi, lacht hij besmuikt. 'Die weten natuurlijk ook niet wat ze ermee moeten.'

Hoeveel amateurtheoretici-activiteit er in Nederland is, is moeilijk te zeggen. De meeste wetenschappers gooien zulke post ongelezen weg.

Maar één regel is wel duidelijk: bekendheid werkt aanzuigend. 'Als ik op tv ben geweest krijg ik meer', merkte Lenstra. En prof. dr. Vincent Icke, bekend van kranten, radio en televisie, krijgt één à twee brieven per dag.

'Meestal doe ik er niets mee', zegt Icke, maar erg dikke pakken papier met veel kleurenkopieën stuurt hij terug. 'Die mensen hebben daar veel moeite en ook geld in gestoken.'

Er zijn drie mogelijke reacties op een reactie, weet hij inmiddels. 'Mensen zien de reactie, ook al is hij negatief, als een aanmoediging, en sturen nog veel meer. Of ze proberen een redelijke discussie aan te gaan. "let u toch eens hier op". En de derde reactie is boosheid, zo van "jij zit daar wel makkelijk, hè, van onze belastingcenten".

Veel verder gaat de agressie meestal niet, 'de meeste gevallen zijn allerbeminnelijkste gepensioneerde heren', benadrukt Icke. Maar een enkele keer wordt het link. Dan komt er iemand langs op het instituut, en één keer was er een brief met doodsbereidingen.

Aankankelijk trok Icke zich daar weinig van aan, tot er iemand belde. 'Die begon over de brief die ik deze man teruggestuurd had.' De man zat inmiddels in de gevangenis in Leeuwarden. Justitie was zijn gangen aan het natrekken. 'Toen heb ik me wel even onder de pet gekrabbd.'

'Het gaat deze mensen niet om het antwoord, maar om het ermee bezig zijn', vermoedt Icke. Vaak zijn de pakketten prachtig vormgegeven, zit er enorm veel werk in. 'Maar de essentie van de wetenschappelijke aanpak, waarin je verhaal intern consistent moet zijn, en in overeenstemming met experimenten, dat ontgaat ze gewoon.'

Winnaar Kerstverhalenwedstrijd

Vierdejaars biologiestudent **Bram Koese** heeft met zijn verhaal 'Copenhagen ST.03128' de Mare-Kooyker Kerstverhalenwedstrijd gewonnen. Hij heeft daarmee € 250,- aan boekenbonnen gewonnen.

De jury, die bestond uit schrijvers Allard Schröder, Ilja Leonard Pfeijffer en Christiaan Weijts (*Mare*-redacteur), prees de inventiviteit van het verhaal, zowel in stijl, plot als vertelperspectief. 'Koese heeft een fantasierijk gegeven fraai uitgewerkt en de jury moedigt hem aan vaker de pen ter hand te nemen.'

De tweede en derde prijs gaat respectievelijk naar de negendejaars rechtenstudent **Jan-Willem Blok** en de derdejaars rechtenstudente **Eva-Christina Dedic**. Hun verhalen zijn te lezen op www.leidenuniv.nl/mare.

Zie ook pagina 16 en 17

Verder lezen op pagina zes

Universiteitswinkel

Kleding en cadeau's met een Leids accent

- Horloge € 22,60 nu € 10,00
- Stropdas Royal € 13,60 nu € 11,00
- Wijn van € 5,00 nu € 4,00
- Stropdas Zijde € 25,40 nu € 21,00
- Wijngeschenkset € 5,00 nu € 4,00

www.universiteitswinkel.leidenuniv.nl

Universiteit Leiden

Laatste Mare

Dit is de laatste *Mare* van 2003. Het eerste nummer van het nieuwe jaar zal verschijnen op 15 januari 2004. De mededelingen voor dat nummer moeten uiterlijk 8 januari ter redactie zijn.

Vervolg van de voorpagina

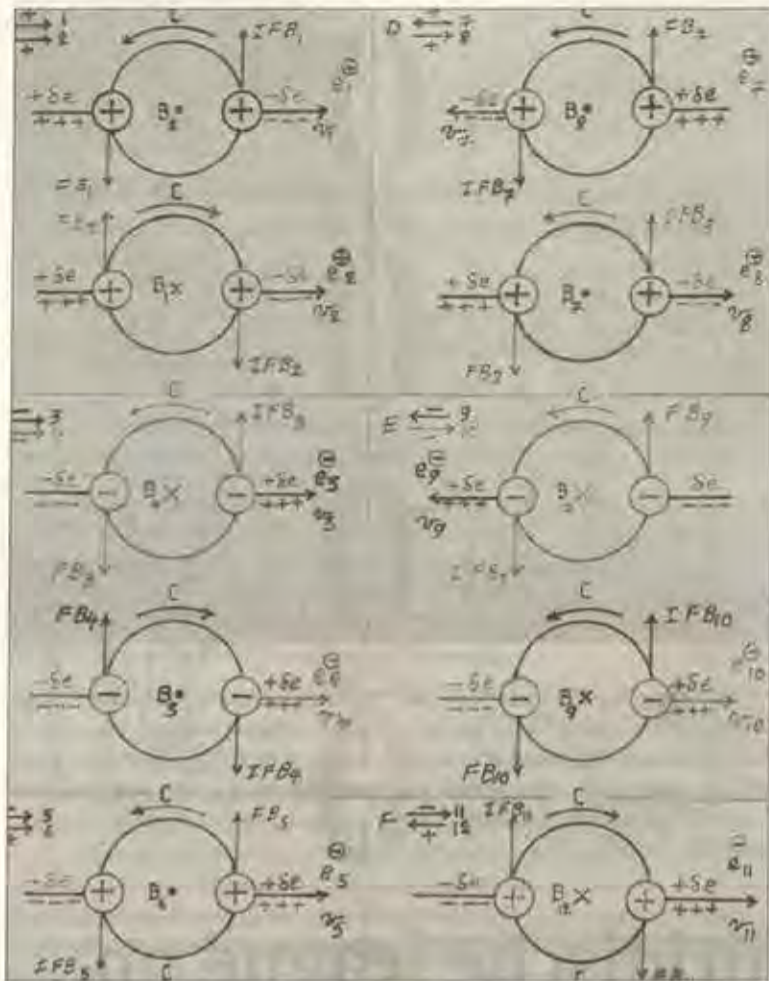
Een nauwelijks verhelderende blik op de geest van de crackpot werpt ook Ickes verhaal over een 'verbetering'. Na een dik pak papier vol formules volgde een paar dagen later een tweede pak, met de mededeling dat er een klein fourje in de eerste versie verbeterd was. Icke: 'Ik heb de twee vergeleken, en ze leken werkelijk in niets op elkaar.'

'Ik heb er totaal geen geduld mee', barst prof.dr. Carlo Beenakker uit op zijn werkkamer in het Instituut Lorentz voor Theoretische Natuurkunde, die om de paar weken post krijgt. 'Er spreekt een enorme arrogantie uit als je denkt dat je met minimale middelen wel even kunt verbeteren waar duizenden briljante geesten dertig, veertig jaar van hun leven voor gegeven hebben.'

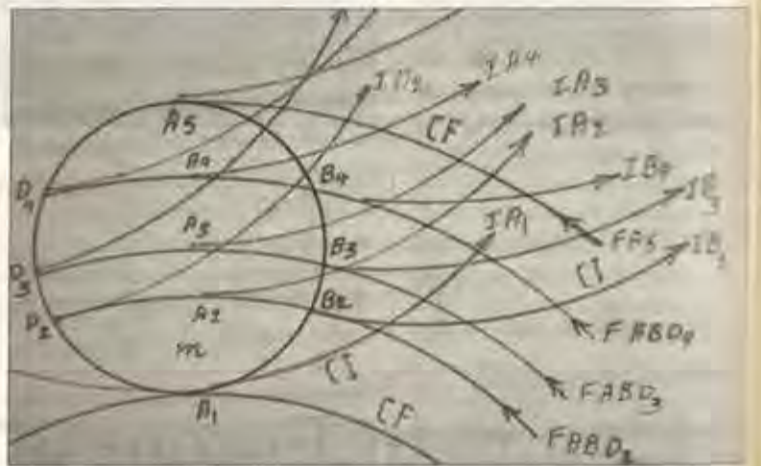
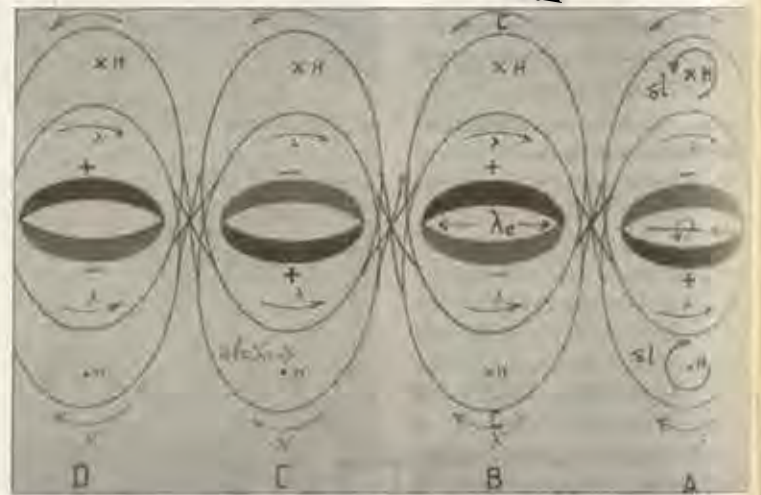
Bovendien pakken de crackpots nou nooit eens iets nuttigs bij de kop. 'Kijk eens naar zo'n wetenschapsquiz, daar zitten hartstikke leuke problemen bij, waarmee je ook als amateur met basiswiskunde aan de slag kunt. En ik heb ook genoeg problemen waar ik een oplossing voor zoek. Maar nee, het is altijd het omverwerpen van de relativiteitstheorie en de geheimen van het heelal. Ik vind dat onuitstaanbaar. Ik zeg toch ook niet dat ik een medicijn tegen aids heb uitgevonden.' Woeste theorieën gaan bij Beenakker ongelezen de prullenbak in.

Anderen zijn milder in hun oordeel. 'Ik vind dat niet zo erg, die arrogantie', zegt Icke. 'Je hebt het soms ook nodig in de wetenschap, dat iemand zegt: "laat mij maar effe". Tijdens colleges wilde ik wel eens dat wat meer studenten het Spaanse lef van die mensen hadden, en een echt gek idee lanceerden.'

Volgens Icke is er een glijdende schaal van belangstellende amateur naar groothedswaanzinnige, en op die schaal is misschien ook nog wel plaats voor de professional. 'Je kunt erom lachen, maar wie weet wat ik was geworden met wel deze belangstelling, en niet deze oplei-

Illustraties uit geschriften die naar het Instituut Lorentz werden verstuurd

ding en mogelijkheden.' Sommige wetenschapgebieden zijn een stuk minder gevoelig voor het crackpot-virus. Emeritus hoogleraar oude geschiedenis prof.dr. Henk Versnel heeft er eigenlijk nooit te maken gehad, en ook moleculair bioloog prof.dr. Paul Hooykaas heeft er 'wel van gehoord, maar nog nooit mee te maken gehad.'

De oogst van dr. Jan Sleutels, docent bij van wijsbegeerte, is 'vijf boeken en zo'n twintig tot veertig stukken in tien jaar.' En ook bij egyptologie 'valt het wel mee', vindt prof.dr. René van Walsem. Hij krijgt zo'n drie, vier per jaar keer post over De vloek van de farao's, Atlantis of

piramides. 'Als ze over piramides gaan, noemen we die mensen "piramidioten"', weet hij wel te melden. 'In zijn jonge jaren' wilde Van Walsem nog wel eens reageren met een correctie, bekend hij. 'Maar daar neemt men toch geen genoegen mee. Je vecht tegen gelovigen. Alle rekenheden zijn terug te brengen tot lengte en tijd, ik voeg daar nog het krachtpunt aan toe', verkondigt Walter Caulier uit het Belgische Destelbergen aan de telefoon. De gepensioneerd elektrotechnicus wil niet zozeer de bestaande natuurkunde omverwerpen, als wel het doceren daarvan drastisch eenvoudiger maken met zijn stelsel. Daarin is een

punt voortaan een krachtpunt, een lijn een krachtstraal, een platvlak een krachtveld en de driedimensionale ruimte een krachtsfeer.

'Ik ben hier al sinds 1978 mee bezig, zo af en aan, en kwam steeds uit op dezelfde formule', zegt Caulier, die zijn resultaten naar verschillende universiteiten stuurde, waaronder de Leidse. 'Soms krijg ik te horen dat het veelbelovend is, maar vaak vinden mensen dat ik te ver ga.' Uit Leiden heeft Caulier nog niets gehoord.

'In Utrecht zijn ze op mijn werk ingegaan, maar ze zeiden dat bepaalde zaken nog onduidelijk waren. Of ik het wilde

preciseren.' Hij leest voor uit de afzingsbrief: 'Natuurkunde is een uiterst precieze wetenschap, en vereist diepgaande studie, voordat men aan uitspraak van een ding ervan kan denken.'

Een onbevredigend antwoord, vindt hij. 'Ik heb het toch heel duidelijk uiteengelegd.' Toch heeft Caulier zich aan een nieuwe versie gezet. 'Daarin wordt het verband met de oerkracht nog duidelijker uiteengezet.'

Bruno van Wayenburg

De namen Walter Caulier en De Vriescringing

Weg met de tuinbroek!

door Boudewijn Büch

Deze keer wil ik het hebben over de kleding der Leidse vrouwelijke studenten. De algemene staat van toetakeling en uitdossing van de studieuze dames kan namelijk *afschuwelijk* worden genoemd. Omdat het mijn voornaamste taak is de schoonheid te dienen, wil ik in dit stukje proberen te redden wat er te redden valt. Geen geschikter medium dan een Universiteitsblad om te betrachten de meisjes op het rechte spoor te brengen.

De dames moeten beginnen met alle slechtzittende kleding aan de kraakwagen mee te geven. Vormeloze bilpartijen of amorfie gewaden maken hen in het geheel niet aantrekkelijker. Het kledingstuk dat de lijnen van het lichaam niet alleen verbijtert maar in veel gevallen de contouren geheel doet verdwijnen is verwerpelijk.

Zulk een gewaad is bijvoorbeeld de *tuinbroek*. De uitvinder van de tuinbroek is in oorsprong geen kwaad mens geweest. Deze broek kan uitermate praktisch zijn voor katoenplukkers of lieden die werkzaam zijn in de glastuinbouw. Maar om op partijtjes, galafeesten of andere plechtige gelegenheden te verschijnen in *werkkleding* is een aanstip op de goede smaak.

Deze hobbezakken, die opgehouden worden door zgn. galgen, kleden niet af. Zij maken van de Leidse meisjes trollen, plompe wezens of pseudo-klassenstrijdende pompoenen. Ik begrip heel goed dat deze dracht iets wil uitdragen van de ideologie der draagster. Zo heb ik eens op een receptie naast een tuinbroek gestaan. Ik kuste het feestvarken en de bewuste tuinbroek siste de door mij gefeliciteerde toe met: „Laat jij je kussen door je onderdrukker?”

De tuinbroek was een meisje dat mannen haatte. In het kledingstuk had men tenminste 5 vierkante meter spijkergoed verwerkt en was op zeker drie plaatsen een rood-gebordeurd vuistje aangebracht. Van toen af aan heb ik begrepen dat feministen er zich op toeleggen zo onaantrekkelijk mogelijk voor de dag te komen. Tenminste, het soort feministen dat mannen haat, weigert om ook maar één kopje af te wassen en in ge-

BOUDEWIJNS BEDENKINGEN

zelschappen de vriend (!?) tot slapengaan uitnodigt met de korte, bijna geblatte zin: „Kbm stuk, we gaan naar bed.”

Dit genre meisjes — zouden zij eigenlijk nog prijs stellen op de omschrijving *meisje* — is tot daar aan toe, maar helaas hebben ze een grote invloed op normale, meegaande, tedere vrouwspersonen. Zo kon het mij gebeuren dat ik een meisje uitnodigde voor een feestje.

Ik had haar een jaar niet gezien en herinnerde mij haar als een zachtzachtig en onderdanig wezentje. Wie schetst mijn verbazing toen zich een kortgeknipt, bonkig en boerend persoon liet aandienen!

zijn en niet in staat gevoeld het filijt te bezoeken.

Sedert deze beweging van het opbieden in onaantrekkelijkheid zo'n opgang maakt moet je met een lampje speuren naar een beschaafd geklede dame. De meest vreselijke dingen zijn inmiddels mogelijk geworden. Op klompen zie je ze een nette foxtrotdansen. Dat gaat dus allens op volksdansen lijken. Uit de overall steekt niet dikwijls gewild-

nonchalant een boerenzakdoek. Maar het schijnt nog veel erger te kunnen. Een persoon, tegen wie ik je en jij mag zeggen en die sedert een publicatie over gevochtskleding is aangesteld als hoogleraar aan zekere Academie, vertelde mij eens onder het genot van een flesje landwijn dat op zijn kollege enige studenten van het zwakke geslacht verschenen in boerenzakdoek terwijl zij in de ene hand een schoffel hielden en in de andere een riek of hark. Een ander hoogverfijnd academicus deelde mij mede dat het bij sommige vrijgevochten vrouwen reeds in zwang is zich voor het uitgaan niet meer koket te parfumeren, maar zich door een gierput te wentelen. Waar moet dat heen!

gat waardoor het hoofd steekt. Of in een slechtzittende pofbroek met daaroverheen een soort van jurk vervaardigd uit slechte kwaliteit Indiase zijde. De solidairiteit met de Derde Wereld leidt tot excessen! Met zwart of donkerpaars gelakte nagels. Met ogen opgemaakt als druipsteengrotten. Met zgn. *tegenwindkapsels*, dat is een haarmode die bestaat uit een tegen de draad ingekamde en naar achteren opgeknipte staalborstel. Of met jurken die aan het ene been 45 centimeter korter zijn dan aan het andere. Of met niet in de broek gestoken witte overhemden die een *beetje* jongen 10 jaar geleden reeds als poetslap voor zijn bromfiets gebruikte. Of met om de arm geen prachtig edelsmeedsieraad, maar een streng scheepstouw.

Het toppunt van smakeloosheid kan echter wel genoemd worden de zgn. *military-look*. Deze camouflage-dracht is bezaaid met allerlei boordursels als „USA ARMEE”, „AIRFORCE”, etc. Op discussie-avonden verkopen draagsters hiervan zich niet zelden als anti-Navo, anti-Amerikaans enz.

Maatregelen tegen meisjes die beschreven uitmonsteringen dragen zijn gewenst. Tuinbroekdragenden dienen drie jaar verplicht te werk te worden gesteld in het gemengd agrarisch bedrijf. Tegen een beloning van een kwart van het huidige minimumloon. Eenkenig draagsters van de tuinbroek — de gedreven feministen, dus — moeten werkzaamheden verrichten in een specifiek vrouwelijke gemeenschap. Bijv. in een nonnenklooster, zonder vergoeding. De *military-look* dragenden worden ingelijfd bij een afdeling van ons leger. Het poetsen van ladvervoertuigen, in straf verband, tegen geringe onkostenvergoeding. Maar waarom zouden we direct zo hard optreden? Zouden de geachte

dames niet gewoon deze kleding kunnen afliegen en en masse kunnen besluiten in het vervolg weer beschaafd en ingetogen gekleed te verschijnen in de Leidse horeca en het sociëteitswezen?

Ik weet wel dat de meisjes het hoofd op hol wordt gebracht door de kledingindustrie en de verkoopgiganten, maar ze kunnen toch nog wel zélf kiezen? Er zijn zulke schattige *deux-pièces* verkrijgbaar, van die enig gerende rokjes, van die schattige flatjes of leuk afkledende pumps. Van die beeldige sweatertjes, parmantige plisé-rokjes of kittige zomertoiletjes. Het moet kunnen.

Ik heb eens een vriendin gehad, waar ik erg op gesteld was — een ronduit voortreffelijk mens — en die droeg beschaafd lang-romantische jurken, goud- of koperkleurige sieraden, vlotte instappertjes en maakte zich ook nog aantrekkelijk op. Er is immers niets tegen een vaal-grijze oogschaduw of rode lippenstift. Maar de ogen opmaken als zou men zojuist een vechtpartij achter de rug hebben is verkeerd, te laken en afschuwelijk. Een spijkerbroek is voor in de tuin. Bij het bollen poten. De *military-look* is voor een Milva, Luva of Marva. Zotte Indiase gewaden zijn voor een gecostumeerd bal of carnaval.

Ik wil wat terug doen: voor het eerste, door mij gesignaleerde, beschaafd en toch leuk geklede meisje, schrijf ik een prachtig vers. Op rijm. Ik kom het haar persoonlijk aanbieden in een huurrijtuig en ga met haar dineren in een vooraantstaand, vaderlands restaurant. De dames zijn gewaarschuwd: het tegelijkertijd dragen van zilver en gouden sieraden kan hen de kop kosten. Een volgende maal schrijf ik eens over de kleding der mannelijke studenten. Want die is al niet veel beter. Of ik daar een prijs voor uitloof weet ik nog niet.

advertenties

de Kattetekop
childcare centre

2016 AWARD WINNER FOR SOUTH HOLLAND REGION*

In an independent survey parents assess the childcare centre as a **9.3** 268 reviews

Already for 35 years de Kattetekop has been the child care centre for staff and students of Leiden University and affiliated institutions. Within walking distance of Leiden Central station. Open from 07.30 hrs. till 18.30 hrs.

More information
www.dekattetekop.nl | tel. 071 517 6363

*reviewplatform Opiness.nl

Academische Agenda

Prof.dr. F.J.J.M. Janssen zal op maandag 19 juni een oratie houden bij benoeming tot hoogleraar bij de faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen, met als leeropdracht Didactiek van Natuurwetenschappen. De titel van de oratie is 'Grip krijgen op complexiteit. Onderwijs voor het 'moeras'.

Dhr. C.B. Smiet hoopt op dinsdag 20 juni om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Knots in Plasma'. Promotor is Prof.dr. D. Bouwmeester.

Mw. M.D.J.M. van Gent hoopt op dinsdag 20 juni om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Tailoring therapy in endometrial and cervical cancer'. Promotor is Prof.dr. J.B.M.Z. Trimbos.

Mw. M.M. van Beusekom hoopt op dinsdag 20 juni om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Pharmaceutical pictograms for low-literate medication users'. Promotoren zijn Prof.dr. H.J. Guchelaar en Prof.dr. J.M. van den Broek.

Dhr. R. Macuil Martínez hoopt op woensdag 21 juni om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Archeologie. De titel van het proefschrift is 'Los Tlamatque, Guardianes del Patrimonio'. Promotor is Prof.dr. M.E.R.G.N. Jansen.

Dhr. J.C. Reyes Gómez hoopt op woensdag 21 juni om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Archeologie. De titel van het proefschrift is 'Tiempo, Cosmos y Religión del Pueblo Ayuuk

(México)'. Promotor is Prof.dr. M.E.R.G.N. Jansen.

Mw. M.J. van Stee hoopt op woensdag 21 juni om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Understanding existential self-understanding'. Promotor is Prof.dr. W.B. Drees.

Dhr. M. Marciani hoopt op woensdag 21 juni om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'On the random-matrix theory of Majorana fermions in topological superconductors'. Promotor is Prof.dr. C.W.J. Beenakker.

Dhr. E. Olofsen hoopt op woensdag 21 juni om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Population Pharmacokinetic and Pharmacodynamic Analysis in Anesthesia'. Promotor is Prof.dr. A. Dahan.

Dhr. V.T. Tenner hoopt op donderdag 22 juni om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Surface plasmon lasers'. Promotoren zijn Prof.dr. M.P. van Exter en Prof.dr. E.R. Eliel.

Dhr. J. Akkermans hoopt op donderdag 22 juni om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Technical Aspects of Laser Surgery for TTTS'. Promotoren zijn Prof.dr. D. Oepkes en Prof.dr. E. Lopriore.

maretjes

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leidenuniv.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4.500 euro te boven gaan.

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week **bijles en huiswerkbegeleiding** op verschillende locaties of bij de leerling thuis. **Leiden-Noord**, 22 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8. *Rekenen, begrijpend lezen, groep 4, €5,- per les. **Voortgezet onderwijs**: *Engels, 2vwo. *Nederlands, aardrijkskunde, wiskunde, brugklas mavo. *Engels, 4havo. *Nederlands, wiskunde, brugklas vmbo-t. **Leiden-Zuid**, 7 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8. **Voortgezet onderwijs**: *Engels, 2mavo. Onderwijswinkel, Driftstraat 77, ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekooomen@owwleiden.nl.

Klusser/verhuizer gezocht! Handige en sterke student die het leuk vindt om te verhuizen en te klussen in huis en tuin bij ons in **Leiden nabij centrum**. 10 euro per uur. Contact: rjksstraatweg29@gmail.com

Vakantiewerk: hulp in de huishouding ge-

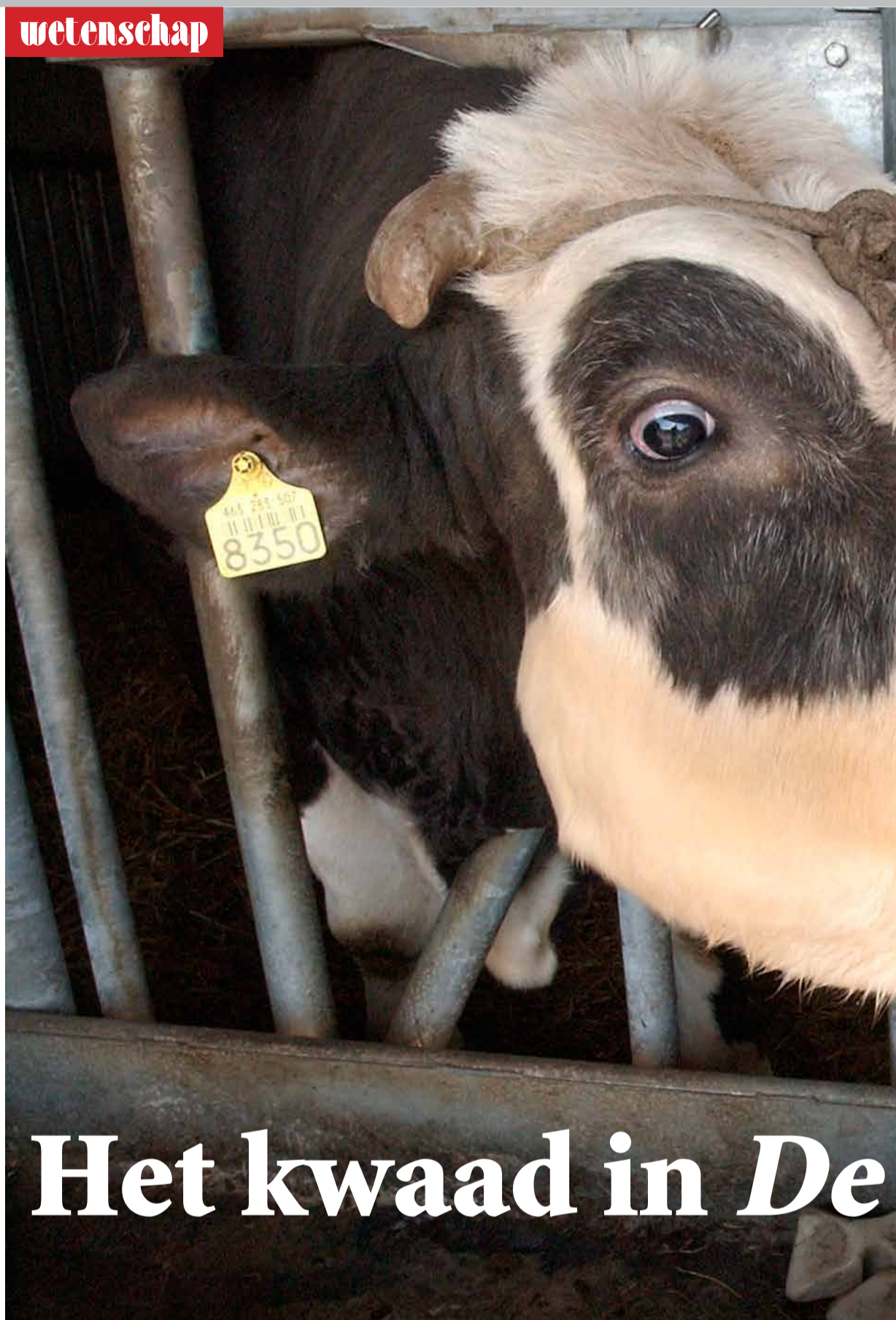
zocht, **minimaal 3 dagen per week**, werktijden in overleg. Belangrijk is dat je **netjes** bent en van **aanpakken** weet. Per direct beginnen; 10 euro per uur. Stuur een mailtje: jsdejong24@gmail.com

Personal assistent gezocht, die accuraat, zelfstandig en netjes kan werken voor het **assisteren** bij diverse werkzaamheden o.a. **administratie, e-mails, telefoneren, pakketje/post** wegbrengen, ordenen **papierwerk**. Flexibele werktijden. Interesse? Neem contact op: jsbestelling@gmail.com

maretjes extra

Maretjes-extra zijn bedoeld voor semi-commerciële instanties. De prijs voor een Maretje-extra is €23,- incl. BTW voor elke vijfendertig woorden. U kunt deze advertenties uiterlijk op de vrijdag vóór het verschijnen van Mare opgeven bij Bureau van Vliet B.V., postbus 20, 2040 AA Zandvoort, telefoon 023-571 47 45. E-mail:

wetenschap

Het kwaad in De

In de eerste jaargangen van *Mare* mochten wetenschappers gewoon zelf over hun onderzoek schrijven. Dat leverde niet per se leesbare stukken op.

DOOR BART BRAUN Universiteiten draaien om onderwijs en onderzoek. Dus moet het in een universiteitskrant ook over wetenschap gaan. Al was het maar zodat de ene kant van het ivoren dorp weet wat er aan de andere kant gebeurt. Schrijven over wetenschap is echter lastig. Om überhaupt iets nieuws te ontdekken moet je in de regel een paar jaar gestudeerd hebben, maar journalist en lezer hebben die tijd niet. Elk verhaal, elk nieuws-item, en zelfs elk populair wetenschappelijk boek is daarom een buitenademige inhaal-slag. Er is nieuws, maar om te begrijpen wat het überhaupt is en wat er nieuwswaardig aan is, moet je eerst langs een hoop ouds.

In eerste instantie liet *Mare* die lastige klus klaren door de wetenschappers zelf. Het allereerste stuk over wetenschap, in *Mare 2*, is geschreven door Dr. E. Wisse. Het zou nog een

paar jaar duren voordat mensen in plaats van een voorletter een heuse voornaam kregen in de universitaire berichtgeving. Wisse werkte aan het 'laboratorium voor elektronenmicroscopie' en organiseerde een congres over zogeheten Kupffercellen, levercellen die betrokken zijn bij het recyclen van bloed. Blijkbaar beviel de samenwerking, want meneer of mevrouw Wisse (vermoedelijk een man, want het was 1977), komt nog een paar keer langs in de eerste jaargang.

Wetenschappers laten schrijven over hun eigen onderzoek heeft ook zo zijn nadelen. De verhalen waren vaak lang, en ook behoorlijk technisch: een verhaal over nierziektes werd voorzien van de zin 'Pathogenese van glomerulonefritis' - als streamer, wel te verstaan: de tekst die de lezer het verhaal in moet trekken.

Verder draaide een tweetal literatuurwetenschappers de redactie een loer door een bloedserieuze bespreking in te leveren van een Duitse 'sociaalanalyse' van het *Necronomicon*, een boek van de achtste-eeuwse mysticus Abdul AlHazred, een boek en auteur die uitsluitend bestonden in de fantasie van horrorschrijver

Howard Philip Lovecraft. Oeps.

In de eerste jaargang opvallend veel gezichten van mensen - nou ja, mannen, dus - die inmiddels hoogleraar zijn, of net met emeritaat. Job Cohen, met haar, plantenonderzoeker Rob Verpoorte, milieuwetenschapper Helias Udo de Haes, en anatoom George Maat toen ook al met vlinderdas.

Met het verstrijken der jaren lijkt *Mare* steeds meer haar vorm te vinden in de wetenschapsverslaggeving. Er komen journalisten die daarin gespecialiseerd zijn, en vaste rubrieken. Ook laat de redactie langzaam het idee los dat de allerbeste illustratie bij een verhaal over wetenschap een foto van een witte vijftiger in pak is.

Zoals dat gaat met wetenschap, komt niet elke voorspelling uit. In 1977 voorspelt een politicoloog dat de sociaal-democratie het zal afleggen tegen een socialistischer maatschappijvorm. Een paar jaar later lijken reuma-vaccins om de hoek te staan, en ook dat valt vooralsnog tegen.

Het omgekeerde komt ook voor: eind jaren tachtig klimt de temperatuur waarop sommige materialen

Suftrutjesdispuut

Bij het incheckapparaat zag ik ze al. De Minerva-lichting 2010. Nog maar net uit de puisten, maar nog wel met broodtrommel. Niets is Izo herkenbaar als een gymnasiumklas op uitje.

Een veel te mooie jongen deelt zijn iPod-oordopjes met een veels te mooi meisje. Voor haar lopen haar vriendinnen arm in arm op zachte toon Belangrijke Zaken bespreken.

De jongen die vroeger gepest werd, (type 'broek zit goed, knelt iets onder de oksels') heeft eindelijk rust gevonden nu zijn klasgenoten iets ouder zijn geworden. Na jaren ellende blijft hij onbewust toch nog dicht bij de leraar.

Ik loop stevig door naar de gate om ze af te schudden, maar bij het röntgenapparaat kom ik ze weer tegen.

'Wil iemand nog icetea? Ik moet het toch weggooien. Echt niemand? Is toch zonde?'

Niemand wil icetea. De vriendinnen van het iPod-meisje zijn druk bezig met hun tas.

'Zal ik mijn bankpasje er ook maar uit halen? Dat schijnt ook allemaal kapot te kunnen gaan in dat apparaat.'

Een meisje met te veel mascara op heeft haar capuchon elegant over de helft van haar kapsel gedrapeerd (waarom mag je je capuchon niet meer op na je eindexamen?).

'Ja dag, ik ga mijn schoenen echt niet uittrekken! Ja dag! Nou okee.'

Ze piept alsnog.

'Zijn je stalen zenuwen zeker!' 'Oh nee, hè! Straks is het mijn bh! Ik trek echt mijn bh niet uit hoor!'

Ik vrees dat ik zelf ook zo irritant ben geweest. Sterker nog, met mijn dispuut in de trein of op enig andere publiek terrein zijn we nog luidruchtiger en aanwezig.

Opdat iedereen zal weten wie wij zijn en dat wij heus geen triest suftrutjesdispuut zijn en dat wij een significant leuker leven hebben dan suffice mensen die moeten werken en alleen in de trein zitten.

Ik doe mijn best, maar kan niet vermijden dat ik ingeklemd tussen de meisjes en een gapende afgrond kom te zitten.

Het meisje naast me praat onafgebroken. Ik bid God dat ze in slaap valt, op de wc gevangen komt te zitten of uit het vliegtuig valt. Maar in plaats daarvan schreeuwt ze de hele vlucht dat ze moest kotsen.

Ik bid dan maar dat ze echt moet kotsen. Maar er gebeurt niets.

Na een uur snoert een flinke turbulentie ze de mond. Ze zijn bang, ik ben bang, in een vliegtuig leg je je leven in handen van een overbetaalde koffiejuifrouw - op zich geen logische keuze.

De mooie jongen grijpt de hand van het mooie meisje, en net als ik denk dat de wereld vergaat, verschijnt onder de wolken Amsterdam.

De piloot landt het toestel stuitend. 'Nou, daar ga ik niet voor klappen', merkt de lijkbleke clubvoorzitter naast me op.

Laat me eruit, denk ik. Laat me eruit, want Leiden wacht op me. ROSANNE HERTZBERGER

Uit: Mare, 24 april 2008

Film van Ome Willem

Wetenschap in de krant: altijd weer een buitenademijs inhaalslag

Herman, de eerste transgene stier ter wereld, in 2003, een jaar voor zijn dood. Foto Taco van der Eb

gaan supergeleiden razendsnel omhoog: van bijna 270 graden onder nul naar 'slechts' -150°C , de 'hoge temperatuur supergeleiding', heet dat. Goedkope zweeftreinen en andere gave techniek lijken eraan te komen. Natuurkundige Peter Kes legt uit dat ondanks alle gunstige vooruitzichten de supergeleiding op kamertemperatuur nog wel even uit zou kunnen blijven. Vooral omdat er geen samenhangende theorie is over hoe supergeleiding werkt. De Universiteit Leiden puzzelt er nog steeds aan, anno 2017.

Nieuwe onderzoekslijnen komen op, vooral omdat de technologie dat mogelijk maakt: Infraroodsterrenkunde en grafeen. In 1992 is de vakgroep Celbiologie en genetica trots op haar rol in de langdurige internationale samenwerking om één chromosoom van bakkersgist in kaart te brengen. In 2008 doen genetici van het Leids Universitair Medisch Centrum in hun eentje alle chromosomen van een vrouwelijke medewerker.

Hele onderzoekslijnen verdwijnen. In 1981 de afdeling geologie, in '91 de sociologie. Het onderzoek naar de enorme diversiteit aan vis-

sen in het Afrikaanse Victoriameer levert prachtige publicaties op in de vakpers, en wereldfaam als de Leidse bioloog Tijs Goldschmidt er het succesvolle boek *Darwins hofvijver* over schrijft. Het redt het cichlidenonderzoek allemaal niet. Bij sociale wetenschappen start in de jaren zeventig onderzoek naar de effecten van een nieuwerwets verschijnsel: speciaal voor kinderen gemaakte televisieprogramma's als *Sesamstraat* en *De Film van Ome Willem*. Kon dat kwaad? Gaan kinderen er bijvoorbeeld slechter door lezen? Rond de eeuwwisseling verlegt de aandacht zich meer en meer naar digitale media.

Andere dingen blijven juist hetzelfde, door de jaren heen. De hoogleraar microbiologie die waarschuwt dat we echt moeten dimmen met het nonchalant gebruik van antibiotica, was er in 1977 ook al. Genetici leggen uit dat de maatschappelijke angst voor gentech overtrokken is, zowel in de tachtig als de techniek net opkomt, als in de jaren negentig als de biotech-koeien (Stier Herman!) van het Leidse bedrijf Pharming regelmatig de voorpagina van *Mare* sieren. Tegenstanders van een

technologie - of dat nou biotech, scheikundige stoffes of kernenergie is - krijgen regelmatig het verwijt anti-intellectueel te zijn. De uitgever van wetenschappelijke vakbladen maakten tien, twintig en dertig jaar geleden ook al misbruik van hun positie, en daar werd toen ook al over gemopperd.

Wat wel echt verandert, is dat er steeds meer onderzoeksgeld uit de koker van geldschieters als NWO en de European Research Council moet komen. Er is dus (ook in *Mare*) steeds meer aandacht voor het met succes binnen halen van onderzoeksgeld, terwijl vroeger alleen het succesvol uitgeven ervan belangrijk was.

Rond het jaar 2000 krijgt de we-

tenschapsberichterij in *Mare* haar huidige vorm: een vaste plek op pagina 7 (en/of op de voorpagina), en elke week wetenschapsnieuws, in plaats van af en toe. *Mare*-journalisten met wetenschap in de portefeuille zouden later doorstromen naar grottemensenkranten (Arnout Jaspers naar *AD*, Hester van Santen naar *NRC Handelsblad*), of kregen een mooie carrière als freelancer (Marco van Kerkhoven, Malou van Hintum, Bruno van Wayenburg). Hun talent is ook in de stukken terug te zien: de leesbaarheid en begrijpelijkheid zijn er flink op vooruit gegaan, sinds de ondoorgroendelijke woordenbrijen van de jaren zeventig en tachtig.

Online scores met pijnboompitten

De *Mare*-website maakt het mogelijk om bij te houden welke artikelen het best werden gelezen. Hoog in de ranglijst, tussen de George Maat-openbaringen die minister Ard van der Steur vorig jaar op de knieën kregen, en de smeuge studentenverhalen, staat ook een wetenschapsverhaal.

Een Leidse bioloog had uitgezocht van welke pijnboompittensoorten je nou zo'n vieze metaalsmaak in je mond kreeg, en waarom. De wetenschap hoort er dus gewoon bij. Af en toe, dan.

Mare

'Je schiet met een kanon op wat je niet kent'

Pagina 7

Diesoratie astronoom 'Het enige meisje kreeg sneller een duwtje'

Pagina 3

Faculteit der Kunsten stopt met onderwijs, alleen promoveren telt

Pagina 5

Popfotoğraf sprekt over commerciële Beach Boys 'Ze gingen tekeer!'

Pagina 11

Buikhuisen: 'Ik ben verschrikkelijk behandeld'

Criminoloog hoopt op verontschuldiging universiteit

Dertig jaar geleden was Wouter Buikhuisen een bedreigde en gepeste wetenschapper. Nu pleiten politiek en wetenschap voor eerherstel. 'Men stak geen poot uit.'

DOOR VINCENT BONGERS Emeritus hoogleraar criminologie Wouter Buikhuisen is een rijzige man van 75, gekleed in een joggingbroek, sportschoenen en een groene trui. Hij staat op het terras van zijn huis met zwembad aan de Spaanse Costa Blanca en kijkt uit over de zee. In de tuin staan beelden en palmbomen. In de kamers bevinden zich onder andere een Jugendstil vaas en een eeuwenoud schaakspel. De oogst van tien jaar handel in antiek. De omgeving ademt rust en kalmte uit. Het contrast is groot met de storm waar Buikhuisen mee werd geconfronteerd toen hij in 1978 hoogleraar werd aan de universiteit Leiden.

Buikhuisen wilde onder meer onderzoek doen naar de sociobiologische aspecten van crimineel gedrag. Zijn onderzoeksvorstellen werden kritisch benaderd door collega-wetenschappers. Maar ook in de media ontstond beroering. In het opinieblad Vrij Nederland schreef Piet Grijs alias Hugo Brandt Corstius een serie columns over dat onderzoek.

Grijs schuwde hierbij de persoonlijke aanvallen niet. Hij noemde Buikhuisen ondermeer een 'kale, impotente carrièrewetenschapper' en vergeleek hem met Joop Glimmerveen, in deze periode leider van de extreemrechtse partij de Nederlandse Volks-Unie (NVU).

Al snel ontstond de 'affaire Buikhuisen'. De hoogleraar kreeg onder andere te maken met bommeldingen, een oratie die werd verstoord en bedreigingen met de dood. Ook verloor hij de steun van de uni-

versiteit en andere academische instellingen.

Onlangs verscheen er een stuk van Buikhuisen in het vaktijdschrift *Delikt&Delinkwent*. *NRC Handelsblad* publiceerde op 24 januari een artikel waar een positief beeld werd geschetst van Buikhuisen. Dit leidde tot Kamervragen van de Partij voor de Vrijheid aan minister Plasterk. De partij vroeg de minister om met de universiteit Leiden te gaan praten over een vorm van eerherstel, mogelijk in de vorm van een eredoctoraat. Een verzoek dat door de minister werd afgewezen.

Wat wilde u precies voor een onderzoek gaan doen in Leiden?

'Ik wilde komen tot een integratie van inzichten ontleend aan de biologie en de sociale wetenschappen. Ik wilde die twee combineren om

Hoogleraar kreeg doodsb bedreigingen en bommeldingen

te kijken of je langs die weg tot een betere manier kunt komen om criminaliteit te verklaren. Het was een nieuwe weg waarvan je niet kon voorspellen waartoe hij zou leiden. Wat ik inmiddels wel wist, was dat je met de bestaande criminologie niet verder zou komen. Na meer dan 15 jaar criminologisch onderzoek wist ik: er is ongetwijfeld een samenhang tussen werkloosheid en criminaliteit. Maar het overgrote deel van de werklozen pleegt geen delict. Hetzelfde geldt voor mensen met een lage opleiding. Of mensen die kansarm zijn. Er moet dus meer zijn.

'Vandaar: neem een groep delinquenten en vergelijk die met een

groep niet-delinquenten. Kijk niet alleen naar sociale factoren maar betrek ook de neuropsychologie, de endocrinologie en psychofysiologie erbij. Waarop verschillen die groepen en kun je een verwevenheid ontdekken? Die materie is vreselijk complex. Maar je hebt de morele verplichting als academicus om het te onderzoeken.'

Wat gebeurde er?

'Vlak voor mijn oratie in 1978 kwam de rector magnificus naar mij toe. Hij zei dat er ongeregelheden konden plaatsvinden en vroeg of ik politiebescherming wilde. Dat wilde ik dus absoluut niet.

'Hij zei: als er iets gebeurt dan sta ik op, komt u van de kathedraal af en gaan we met de hele stoet naar buiten. Ik was tien minuten bezig toen er een enorm kabaal achter in de zaal klonk. Een grote groep gemaskeerde personen met grote kettingen in de hand stormde naar binnen. Mijn zoon zat op de eerste rij. Hij pakte het ding op en gooide het door het raam naar buiten.

'Een van die jongens stormde de kathedraal op. Ik bleef ijs- en ijskoud en vroeg: 'Goh wie ben je?' En tegen de zaal zei ik: 'Dames en heren, we hebben thans bezoek van een groep die bezwaar heeft tegen mijn benadering. Ik wil ze graag het woord geven. Ik wendde me weer tot de jongen die naast me stond, vroeg zijn naam en gaf hem het woord, maar die zei natuurlijk niets.'

'De rector was inmiddels opgestaan en gaf me het teken om de ceremonie te stoppen. Ik zei hem dat ik bleef staan. Ik was absoluut niet van plan om weg te gaan. Ik heb de draad weer opgepakt. Toen wisten de verstoorders niet meer wat ze moesten doen en dropen af.

> vervolg op pagina 6

Bestuur bèta's wist website biologie

Decaan haalt sites uit de lucht vanwege petitie tegen reorganisatie. 'Die informatie was niet in ons belang.'

Pagina 2 en 4

Ook Leiden krijgt universitaire pabo

Na Utrecht komt er ook in Leiden een academische pabo. Er zal plaats zijn voor 50 tot 75 studenten.

Pagina 4

FSW kraakt Instellingsplan

De raad van de faculteit Wetenschappen is pessimistisch van een verwoestende naïviteit.'

Decaan legt geschil met Wouter Buikhuisen bij; bedreigde criminoloog heeft nu 'peace of mind'

De faculteit Rechten heeft toenaemend gezocht tot de criminoloog Wouter Buikhuisen. In april wordt er door studenten van de opleidingen criminologie en strafrecht een congres georganiseerd waar Buikhuisen een van de sprekers zal zijn.

Buikhuisen werd in 1978 hoogleraar criminologie in Leiden en wilde onder meer onderzoek doen naar de sociobiologische aspecten van crimineel gedrag. Zijn onderzoeksvorstellen werden kritisch benaderd door collega-wetenschappers en leidden tot Kamervragen van de Partij voor de Vrijheid aan minister Plasterk. De partij vroeg de minister om met de universiteit Leiden te gaan praten over een vorm van eerherstel, mogelijk in de vorm van een eredoctoraat. Dit werd door de minister afgewezen. In februari gaf de 76-jarige Buikhuisen een interview aan *Mare*. Op die dag stond hij op de eerste rij van de verontschuldiging in staan over die periode van de universiteit. Dat is gewoon een beetje erkennen: we zijn toch wel gekot geschoten. Ik

zou daar heel blij mee zijn'. Die opmerking van Buikhuisen in het interview trof en ontroerde mij, zegt Stokker nu. 'Het zou je maar gebreken dat je maar altijd wordt voorafgegaan door het woord "affaire". Dat is toch te bizar voor man achter de wafer. Ik heb decaan voor mijn personeel en ook naar de af. Het ging mij om het menselijke aspect. Volgens de decaan is de vlek die de faculteit en Buikhuisen nu weg. En over zijn wetenschappelijke status in de samenwerking in Leiden voostede nu voltrekt gesacc-

Literair talent opgelet! Win € 250 met Mare-Selexyz-kerstverhalenwedstrijd

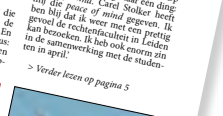
Ook dit jaar weer de Mare-Selexyz-kerstverhalenwedstrijd. Schrijf een verhaal van maximaal 2500 woorden dat speelt binnen de universitaire gemeenschap en/of het studentenleven en win € 250, € 75 of € 50. Mail voor 10 december naar: leiden@gmail.com. Deelname afken voor Leidse studenten. zie: www.mareonline.nl

Te koop: een berucht Minerva-huis

Wat is er aan de hand met één van de meest wij in het voormalig asielzoekerscentrum Weuvenoud. Alleen moet de bandvigheid nog worden onderzocht.

Studentenkamers in asielzoekerscentrum

Er komen 264 tijdelijke studentenkamers in het voormalig asielzoekerscentrum Weuvenoud. Alleen moet de bandvigheid nog worden onderzocht.

Achtergrond

'Fascistische praktijken? Wat een onzin!'

> Vervolg van de voorpagina

Door mijn kampverleden (Buikhuisen zat in een jappenkamp in Nederlands Indië, red.) heb ik geleerd om dingen te doen zoals ik vind dat ze moeten gebeuren. Jeleerde uit zelfbehoud te blijven staan en te glimlachen als je werd vernederd of geslagen. De Jap had daar een vorm van respect voor. Als je vroeg om genade gingen ze door. Je moest geen blijk geven van pijn of angst. Dan was de kans dat ze ophielden groter. Die oude mechanismen hielpen me te overleven in mijn Leidse periode. Wat de grote meute vindt, telt niet. Je houdt je niet bezig met overmacht. Je bent gedreven.

'Ik werd toen op een verschrikkelijke manier behandeld. Dat is haast met geen pen te beschrijven.'

Wat overkwam u zoal?

'Ik werd in brieven met de dood bedreigd. Ik werd op allerlei manieren beledigd, uitgescholden voor nazi-criminoloog, ervan beschuldigd hersenoperaties te willen uitvoeren bij gedetineerden. Bij lezingen kreeg ik dingen naar mijn hoofd gesmeten. Achter in de zaal werd er getrommeld zodat ik me niet verstaanbaar kon maken. Mensen bestormden het podium en bedreigden me. Dan denk ik: mensen, je bent het niet met me eens. So what?! We hebben toch een multi-opiniële samenleving. Vanwaar die heftigheid?

'Je moet natuurlijk de moed erin houden. Medewerkers het gevoel geven: we komen hier wel overheen. Ik deed alsof het me niet raakte, maar vanbinnen voelde ik woede en machteloosheid. Het ergste is het besef dat je als mens toch alleen staat. Niemand helpt je en en men staat toe dat je bedreigd wordt en je het werken onmogelijk wordt gemaakt. De eerste keer dat we een bommelding kregen, we zaten toen nog in het gebouw van de juridische faculteit, werd het hele gebouw ontruimd. Dan hebben die ondermijnende activiteiten nog succes ook. De tweede keer, het instituut zat toen op de Garenmarkt, kreeg ik een telefoontje dat er om elf uur een bom zou afgaan. Ik heb toen tegen niemand iets gezegd en bleef "rustig" in mijn kamer, steeds maar op de klok kijkend. Later dacht ik: God, Wouter, stel dat er een echte idioot tussen had gezeten.

'Ik schermde zo goed mogelijk mijn gezin af, maar dat lukte natuurlijk slecht. Scheldkanonnades door de telefoon, bedreigingen ("We pakken jullie wel!"), poep door de brievenbus. 'Het duurde jaren. De eerste Buikhuisense oorlog dan de tweede Buikhuisense oorlog. Mensen vergeten dat wel eens.'

Wat deed het bestuur van de faculteit en universiteit?

Aanvankelijk, zeker tot mijn oratie, namen ze het allemaal nog rustig op. Ik kreeg prachtige nieuwe huisvesting voor het instituut, mocht nog een biochemicus aantrekken. De decaan verzekerde dat hij achter me stond. Maar gaandeweg werd de maatschappelijke onrust steeds groter. Er vond een debat in de Tweede Kamer plaats, waarbij van sommige zijden werd gezegd dat met dit onderzoek gestopt moest worden. In de media werd steeds vaker negatief gesproken over mijn plannen. Instanties die eerst wilden meewerken trokken zich opeens terug. Het Wijn, een overkoepelend orgaan van kinderbeschermingsinstellingen, nam een resolutie aan waarin ze overeenkwamen Buikhuisen niet meer toe te laten in hun inrichtingen. 'Dan begint het gerommel ook in de faculteit. Faculteit en universiteit

Buikhuisen in zijn tuin in het Spaanse Moraira Foto Vincent Bongers

steken geen poot meer uit om je te helpen. Afsproken was weliswaar dat ik biosociaal georiënteerd criminologisch onderzoek zou gaan doen. Maar dat kwam ze nu niet meer zo goed uit. Leiden is, aldus prof.dr. Junger in het tv-programma *Profiel*, een chique universiteit. Ze wilden niet op die manier in de publiciteit komen.

'Het gaat echter ook om academische vrijheid. Het wetenschappelijk forum van collega's moet je werk beoordelen en niet het college van bestuur of Piet Grijs c.s. Maar de wetenschap zweeg in alle talen. Ik ging naar het bestuur van de Koninklijke Academie voor de Wetenschappen (KNAW) en zei: "Mijne heren, hier is de vrijheid van wetenschap in het geding. Doe hier wat aan." Maar niemand bood verzet. Sterker nog: er ontstond een bizarre situatie. Mijn "onnozele" criminologische vakje kreeg toezicht van een speciale raad die moest toezien op de ethische en morele aspecten van mijn onderzoek. Ik was de enige in Nederland. De mensen die in Twente zich bezighielden met het ontwikkelen van raketssystemen kregen deze behandeling niet.'

Volgens critici kon uw onderzoek leiden tot fascistische praktijken.

'Wat een onzin. Ik ben heel erg betrokken met het lot van de medemens. Ik heb te doen met gevangenen, ik heb zelf gevangen gezeten. Maar je moet pogingen doen om chronische delinquenten te helpen, ook door middel van neurobiologisch onderzoek. De oplossing, als die er is, moet naar mijn vaste overtuiging uit de hersenbiologie komen. Maar let wel: dat mag natuurlijk niet ten koste gaan van de fysieke of psychische integriteit van deze mensen.'

Socioloog Kees Schuyt betoogde dat een goede hypothese ontbrak.**U zou lukraak gegevens bij elkaar vegen en daar verbanden in zoeken.**

'Daar had hij gelijk in, maar het is geen redelijk verwijt. De hele biologie van het menselijk gedrag was nog vrijwel terra incognita. Ik heb me omringd met mensen die wel verstand hadden van disciplines als geneeskunde, biochemie, ethologie en neuropsychologie. Ik heb heel hard gewerkt om enigszins vertrouwd te raken met wat mogelijk relevant kon zijn voor mijn plannen.

'Ze maken een karikatuur van mijn werk. Als ik een makke heb, is dat ik juist altijd denk dat er meer is.

'De vrijheid van de wetenschap was in het geding. Maar niemand bood verzet.'

Ik ben nooit tevreden, kan het niet uitstaan als ik iets niet weet. Ik loop constant met het idee: zijn er niet meer zaken bij betrokken? Ik doe geen gemakkelijk uitspraken over verbanden. Ik ben twee keer genomineerd voor de Sellin-Glueck award. Een Amerikaanse criminologie prijs voor het beste onderzoek van niet-Amerikaans criminologen. Mijn onderzoeksvorstellen zijn doordacht. Daar ligt ook mijn kracht.'

'Dat wij overigens iets meer deden dan zo maar wat bij elkaar vegen blijkt wel uit het feit dat ik begin jaren tachtig de tweede prijs won in een prijsvraag onder auspiciën van de KNAW waarin wetenschappers uitgenodigd werden een interdisciplinair gedragswetenschappelijk model te presenteren.'

En columnisten als Piet Grijs?

'Als je mij vraagt wat vind je van Piet Grijs, dan zeg ik: ik vind die man to-

taal oninteressant. Het erge is dat veel mensen hem wel serieus namen. Hij werd ook gevoed door wetenschappers die mij niet zagen zitten. Anoniem uiteraard. Hij wist dingen die hij niet op een ander manier kon weten. Dan blijkt weer hoe alleen je staat. Maar hij was niet de oorzaak. Grijs was eigenlijk een eruptie die uitgroeide tot een tsunami. Dat kon omdat de maatschappij, wetenschap en politiek dat toestond.'

Hoe moest u toen verder?

'Ik kwam steeds meer alleen te staan. Mensen van de vakgroep verlieten het zinkende schip. Bij een grote bezuiniging in 1981 hief de juridische faculteit de hele vakgroep criminologie op, inclusief het criminologisch instituut. Dat was bepaald geen zuiver rationeel besluit. Later werd mij ook mijn onderwijsbevoegdheid afgenomen. Dat beroepsverbod raakte mij diep. Ik mocht geen onderwijs meer geven aan doctoraalstudenten, maar enkel nog één introductiecollege van twee uur aan eerstejaars rechtenstudenten.

'Bij ieder onderzoeksvorstel dat ik indiende bij de Nederlandse Organisatie voor Zuiver-Wetenschappelijk Onderzoek (ZWO, nu het NWO) kreeg ik nul op het rekest - ook het voorstel waarmee ik bij de KNAW de tweede prijs won.'

'In samenwerking met Leidse medici zou onze vakgroepeen in het academische ziekenhuis geboren cohort baby's volgen. Ze zouden langdurig worden gevolgd en onderworpen aan een uitgebreid interdisciplinair onderzoek. Een dergelijk uitgebreid biosociaal onderzoek naar de ontwikkeling van kinderen was nog nergens vertoond. Vlak voor de start van het onderzoek kreeg de hoogleeraar geneeskunde Gravenhorst Bennebroek van het bestuur te horen dat het schadelijk zou zijn voor de reputatie van het ziekenhuis om met

mij samen te werken. Het onderzoek moest gestopt worden. Ik vond het verschrikkelijk.'

Na tien jaar ging u weg uit Leiden. Waarom?

'Je doet als wetenschapper twee dingen: publiceren en onderzoek. Publiceren ben ik altijd blijven doen. Onderzoek werd steeds moeilijker. Instanties willen niet met je werken. Ik werd persona non grata. Er waren nog maar weinig mogelijkheden Ik mocht alleen nog met studenten als proefpersonen onderzoek doen. En dan komt het ergste. Je medewerkers zien dat je de strijd weliswaar niet verloren hebt, maar ook niet gewonnen. Er is geen goed klimaat meer voor het ontwikkelen van biosociaal onderzoek. Dat is mij op ten duur opgebroken. Ik werd op een gegeven moment ziek. Ik heb me onder psychiatrische behandeling gesteld. Die psychiater zei uiteindelijk tegen mij: "U bent niet ziek, de maatschappij is ziek."

Wat vindt u van de vragen van de Partij voor de Vrijheid aan minister Plasterk over uw rehabilitatie?

'Ik heb de vragen niet gezien. Een actie van de partij van Geert Wilders, of hij nou gelijk heeft of niet, heeft weinig kans van slagen. Ik hoop dat mensen met een neutrale blik naar de vragen kijken en bereid zijn om te kijken of er een kern van waarheid in zit.

'Ik hecht veel waarde aan het oordeel van de internationaal befaamde neurobioloog Dick Swaab. Hij benaderde mijn recente artikel in het vaktijdschrift *Delikt & Delinkwent* positief en zegt dat het tot de weinige stukken behoort met een goed onderbouwde hypothese. Als zo iemand dat zegt, word je blij. Als Theo Doreleijers, forensisch jeugdpsychiater aan het VU Medisch Centrum naar aanleiding van hetzelfde artikel vindt dat ik een eredoctoraat moet krijgen, is dat natuurlijk een pleister op de wonde.

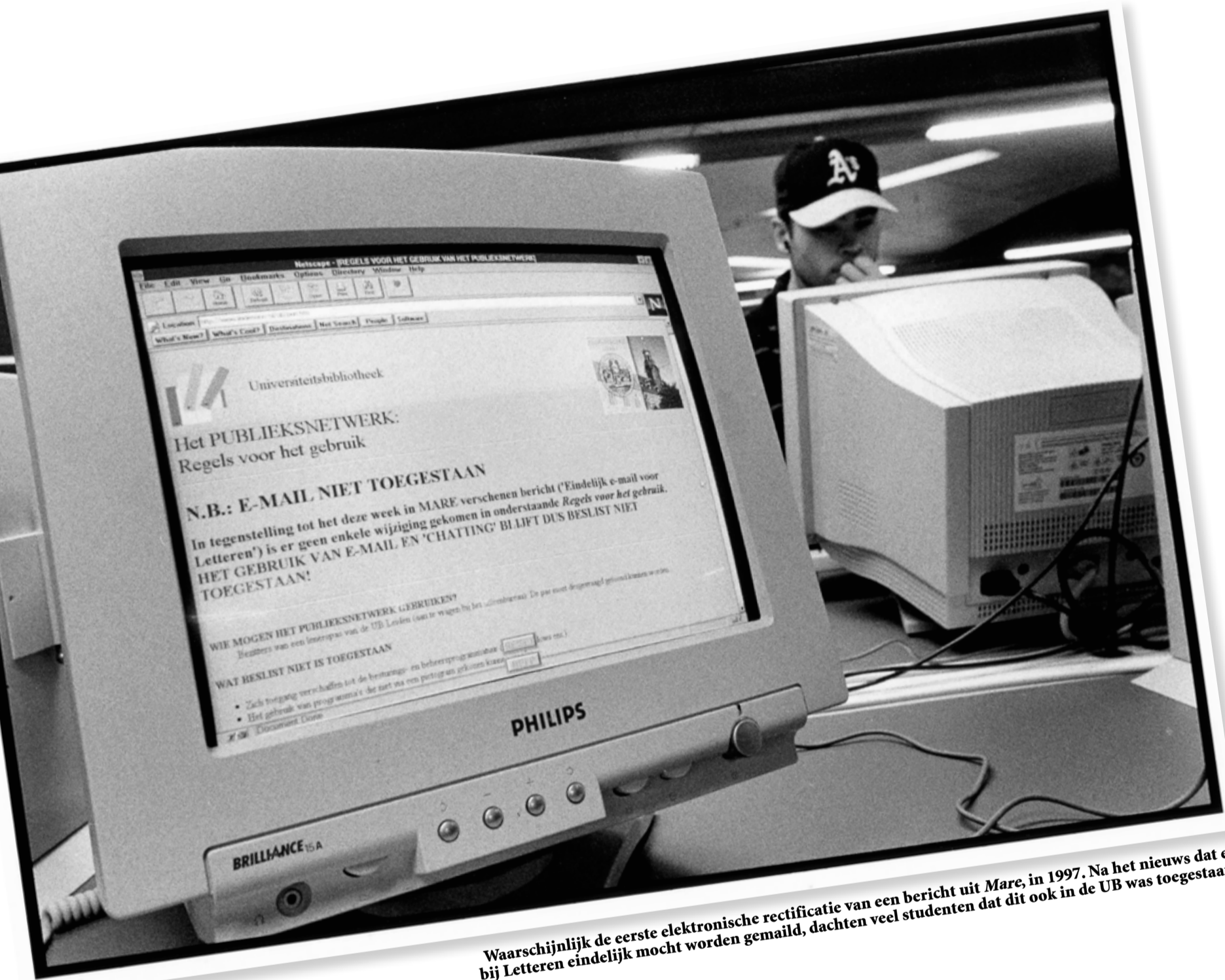
'Ik vind dat de Leidse universiteit geen gelukkige hand heeft gehad in wat er is gebeurd. Ze moet zich afvragen of het niet anders had gekund. Ik had meer hulp en bijstand van de universiteit verwacht. Zeker omdat het een universiteit is die het vrijheidsprincipe hoog in het vaandel heeft staan.

'Dat beginsel is voor mij heel belangrijk. Ik was nog geen twaalf jaar toen, na de bevrijding, de deuren van het jappenkamp opengingen. Het eerste wat ik toen dacht: 'Niemand zal mij ooit meer mijn vrijheid afnemen.'

'Dat speelde ook in Leiden. Je bent verbonden aan de universiteit, toch de tempel van de wetenschap. Die kan zich alleen maar ontwikkelen als je onbelemmerd kunt werken. Daarom heb ik in die periode ook principieel geweigerd om in te gaan op aanbiedingen uit het buitenland van bijvoorbeeld de University of Southern California, in Los Angeles, en de London School of Economics. Ik wilde niet iemand worden die met zijn missie aan de universiteit is gestopt omdat de politiek of de maatschappij ten onrechte vinden dat je bepaald onderzoek niet mag doen.

'Ik krijg nog steeds post van de universiteit. Iedere keer als ik zo'n brief open, hoop ik: zou er iets van een verontschuldiging in staan over die zwarte periode van deze universiteit? Dat ze gewoon een beetje erkennen: we zijn toch wel tekort geschoten. Ik zou daar heel blij mee zijn. Verder ben ik redelijk mild over wat er is gebeurd. Ik ben niet met negatieve gevoelens vertrokken. Op mijn leeftijd telt eigenlijk nog maar één ding: *peace of mind*.'

Weboholics, cybersur

Waarschijnlijk de eerste elektronische rectificatie van een bericht uit *Mare*, in 1997. Na het nieuws dat er bij Letteren eindelijk mocht worden gemaild, dachten veel studenten dat dit ook in de UB was toegestaan.

Een peperdure supercomputer moest noodgedwongen op een parkeerplek overnachten, in de UB gingen pornokijkers op de vuist en naar het buitenland e-mailen was verboden (want: te duur). Hoe de universiteit het tijdperk der technologie binnen struikelde.

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN Het is februari, 1979. De faculteit der Rechtsgeleerdheid opent haar eerste afdeling tekstverwerking die volstaat met 'uiterst moderne apparatuur'. Op de bijgevoegde foto zitten keurig gekapte en langgerokte vrouwen, achter bureaus die voorzien zijn van twee vierkante, lichtgrijze blokjes, met beeldschermen die niet groter zijn dan een forse damesportemonnee.

De *Mare*-verslaggever is onder de indruk: 'Na bijna een jaar te hebben

proefgedraaid, mocht de decaan de knop indrukken die de beeldschermen deed opgloeien en aan andere apparaten een zacht gekreun ontlokten, waarna deze aan het werk togen om de tekst te produceren die hij even daarvoor in zijn toespraakje over de aanwezigheid had uitgestort.'

De kracht van 'deze tot laatste mode uitgeruste afdeling' is vooral dat 'het uiterst eenvoudig is tal van wijzigingen aan te brengen en correcties op uit te voeren'. Totaal anders dus dan de typemachines, waarmee ook *Mare* vol werd geschreven. Ingezonden brieven, artikelen en andere bijdragen nam de redactie alleen in behandeling als deze op speciaal 'kopij-papier' werden getikt.

Hoewel de eerste computer in de jaren zestig naar Leiden kwam, was deze niet bedoeld voor huis-, tuin- en keukengebruik. Het was een groot gevaarte, dat alleen toegankelijk was voor gespecialiseerd personeel van het Centraal Reken Instituut (CRI),

die het gebruikten om ingewikkelde wetenschappelijke berekeningen mee uit te voeren.

Het besef dat zo'n computer ook bijvoorbeeld toegepast kon worden bij archiveren, administratie, en onderwijs, kwam pas later. De universiteit sprong aan boord. In de jaren zeventig lanceerde het bestuur een ambitieus automatiseringsproject.

In 1977 voerde de Universiteitsbibliotheek voor het eerst een titelbeschrijving in, via een 'beeldscherm-terminal'. *Mare* voorspelde dat door alle 'flitsende veranderingen' in de UB, een student in 1982 'niets meer te maken zal hebben met de lange rijen kaartenboekjes. De bezoeker tikt de door hem gewenste titel op een toetsenbord in, en op het bijbehorende beeldscherm staan de gegevens en beschrijving, en of het boek beschikbaar is.'

Die mogelijkheden lonkten. Het bezitten en gebruiken van moderne technologie werd een kwestie van prestige. Op 11 mei 1978 pronkte de Erasmus Universiteit met een nieuwe 'mammoetcomputer'. Erg

praktisch was het niet: het ding zou twee miljoen gulden gaan kosten. Deskundigen, onder wie hoogleraar informatica Verhoeff (*Mare* deed nog niet aan voornamen), schatten in dat de computer vijftien tot dertig personen mankracht nodig had om bediend te worden. Hij vertelde hoofdschuddend dat de universiteit 'een prestigeobject' had aangeschaft. Leiden kreeg in 1980 ook een nieuwe computer. Omdat het gevaarte 4,5 miljoen gulden kostte, besloot de universiteit om de machine te huren, voor 125.000 gulden per maand. De leverancier, het Britse Amdahl, liet het apparaat direct naar Nederland overvliegen, inclusief technici die twee dagen nodig hadden 'om de kluwen kabels uit te zoeken, aan te sluiten en het eindresultaat te testen'.

De minister van Onderwijs, Pais, had echter voorwaarden gesteld aan het soort computers dat de universiteit mocht aanschaffen, en opeens twijfelde het bestuur of hij de huur-overeenkomst wel zou goedkeuren. Alleen: Pais was op reis naar Bulgarije, en dus onbereikbaar.

Zodoende spendeerde het wonder van 4,5 miljoen de eerste nacht op de

parkeerplaats van een motel. Leidse belangstellenden, die vol verwachting en met camera's in de aanslag stonden te wachten, gingen teleurgesteld naar huis. De directeur van Amdahl vloog de dag erop persoonlijk naar Nederland, en bood de universiteit een per maand opzegbare overeenkomst aan, die werd aangenomen.

De computer werd zo steeds meer gebruikt om 'routinetaken' van de docent over te nemen, vooral bij statistiekvakken en geneeskunde. Er heerste begin jaren tachtig het gevoel dat de wereld op de drempel van de informatiemaatschappij stond. Het internet bestond nog niet, maar informatici speelden al met ideeën over hoe computers met elkaar konden communiceren. Dr. J. Rosenberg voorspelde in een rapport dat in 1990 één op de drie medewerkers, en één op de tien studenten een pc ter beschikking had. Vijf jaar daarop, in 1995, zouden er 60.000 computers moeten zijn, die dan een landelijk universitair netwerk moesten vormen.

Het CRI opende een computerwinkel, waar studenten met korting een pc konden kopen. Die kostte toen zo'n 3600 gulden. Best duur, vond een van de CRI-medewerkers:

fiers en andere freaks

De opmars van technologie aan de academie was 'een grote stuntelpartij'

Het medewerker in de UB, 1993. 'Er is nog veel meer mogelijk dan ik vermoed. Als je even moet wachten, verschijnt er een klein zandloperkje.' Foto's Marc de Haan

'Ik zou liever een zeilbootje kopen.' Het bedrag schrok inderdaad veel studenten af. Maar de markt zou nog wel openbreken, voorspelde H. van Rossum, van het Academisch Ziekenhuis Leiden (nu het Leids Universitair Medisch Centrum). 'De magische prijs ligt volgens mij bij de prijs van een stereotoren. Als de pc daaronder duikt, dan gaan studenten ze massaal kopen.'

Computergebruik had nog steeds een beetje een 'autistenimago'. Rechten wilde best informatica gebruiken, maar dan uitsluitend binnen de eigen faculteit. 'We mogen de manier waarop juristen van de computer gebruik maken niet laten dicteren door *freaks*', vond hoogleraar J.W. Koers in 1989. 'Wat juridische informatica is, dat bepalen de juristen wel.' Voor het vak juridische informatica gebruikte de faculteit tien pc's in het eerste jaar, ter waarde van 150.000 gulden.

De faculteit Letteren (nu Geesteswetenschappen) had jarenlang een hele mondige anti-computer-lobby, die in 1986 een beetje bedaarde. Alleen de vakgroep fonetiek, die in 1978 de ontwikkeling van een pratende typemachine voorspelde, gebruikte

technologie. Een medewerker verzuchtte dat de invoering 'een grote stuntelpartij' was. 'Dit is de meest achtergebleven faculteit, ook vergeleken met andere letterenfaculteiten.' In 1986 had de faculteit vier computers, en een nieuwe aanwinst: een laserprinter.

De hoeveelheid computers waarop Rosenberg had gehoopt, was er in 1995 nog niet. Maar langzaam groeide de vraag. De UB opende de eerste computerzaal. De blond gekrulde, vers aangenomen bibliothecaris P. Gerretsen was dolenthousiast. 'Er is nog veel meer mogelijk dan ik vermoed. Als je even moet wachten, verschijnt er een klein zandloperkje. Of, wat ook heel aardig is, als je ermee ophoudt valt de computer terug in een systeem dat een gedicht laat zien. Er zitten ongeveer veertig verschillende gedichten in. Het is heel knap afgestemd: een lang gedicht blijft langer dan een kort gedicht.'

Intussen deed het internettijdperk zijn intrede op de universiteit. In 1995 kregen de studentenhuizen op het Flanorpad, bij wijze van experiment een internetverbinding. Maar als de bewoners er na een jaar

zelf voor moeten betalen, daalt de animo.

Op het universitaire netwerk werd een aantal keer kinderporno aangehouden, wat verspreid bleek te zijn door een Leidse student. Maar geen paniek, stellen experts gerust, bij een lezing op studentenvereniging SSR. Er zullen vanzelf manieren ontstaan om het internet 'op te kuisen'. 'Het is wel een uitdaging om een computerprogramma te schrijven dat *split beaver shots* van minderjarigen kan herkennen.'

Sites als Hotmail waren nog niet bekend. Studenten die een e-mailadres wilden, kregen die van de universiteit. Tenminste: wel bij Sociale Wetenschappen en Geneeskunde, bij Rechten gold het alleen voor buitenlandse studenten. Al was een Erasmus-medewerker in de veronderstelling dat internationaal mailen, net als internationaal bellen, astronomische bedragen zou kosten.

Letteren rekende uit dat het uitgeven van e-mailaccounts aan elke student vier ton zou kosten. Toen dat

in 1997 toch gebeurde, draaide de UB overuren om alle studenten van de computers te halen. Na de aankondiging in *Mare* dacht iedereen dat het e-mailen in de UB ook toegestaan zou zijn. Niet waar, reageerde de UB. 'Dat is niet onze kerntaak.' Medewerkers waren er sowieso al druk mee om bezoekers die pornoplattjes downloaden weg te sturen.

Eén keer liep een incident zo uit de hand dat er een ambulance bij moest komen: in 1998 werd een 19-jarige politicologiestudent door een andere UB-bezoeker in elkaar geslagen, als hij hem vraagt op te houden met porno kijken. De UB ging daarna tijdelijk 's avonds dicht, tot de beveiliging op orde was.

Er ontstaat een strijd tussen 'weboholics en cybersurfers' en de systeembeheerders. De gloednieuwe computerzaal werd in beslag genomen door studenten die van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat zaten te internetten. Het UB-personeel, waaronder

systeembeheerder J. Frankhuizen, door studenten 'de bloedhond' genoemd, gooide barricades op: e-mailen werd verboden, en ook toegang tot 'digitale babbelboxen' (chatrooms) was afgesloten. Voor zover dit lukte, want de studenten werden steeds meer internet-savvy.

Bij de opleiding informatica was de strijd toen al niet meer te winnen: de studenten namen de computerzaal bijna volledig over. Ze speelden de hele dag schietspellen als *Doom* en *Half-life*, stelden pornografische plattjes in als achtergrond, en zaten uren te chatten.

Studenten die om wat stilte vroegen, werden vuil aangekeken. Een student verklaarde in 1999 dat er door de gamers vaak 'ongelofelijk hard wordt gevloekt'. 'De meeste mensen hier hebben nogal vreemde *nicks*, dus dan hoor je: "Piemelbeer-tje heeft me weer te pakken!"'

'Zijn er mensen, die hun concentratie voelen wegvloeiën, wanneer op het tentamen hun buurman een rokertje opsteekt?'

Over het gekke idee om roken te verbieden bij tentamens. (Mare 33, 11 mei 1978)

'In het artikel van Boudewijn Büch over prof. dr. W. Buikhuisen is een betreuzenswaardige vergissing geslopen. In de zin: 'iemand die suikerziekte heeft geef je heroine,'; moet heroine natuurlijk insulie zijn.'

Rectificatie (Mare 25, 1 maart 1979)

'Het komt omdat ik zo'n naar huwelijk had. Ik was vreselijk bang om zwanger te worden. Maar je bent getrouwd, en je man heeft ergens recht op je. Je kan het niet altijd ontlopen. Toen heb ik met de dokter gesproken, en die zei: waarom laat je je niet steriliseren? Dat is de beste oplossing.'

'Ik ging voor het eerst met mijn nieuwe vriend uit, en opeens dacht ik: ik kan hem geen kind meer geven. Verschrikkelijk. Ik voelde me incompleet, minder begeerlijk.'

Vrouwen die spijt hebben van sterilisatie, een 'groeïende groep'. (Mare 26, 12 maart 1981)

'Het bordje Cubicula Locanda (Kamers te huur), in de wandeling het Kukeleku bordje geheten, dat tot in de dertiger jaren aan menig Leids geveltje hing, verdween en het verschijnsel spoorstudent nam noodgedwongen toe.'

Artikel over de laatste studentenhostels (Mare 1, 26 augustus 1982)

'De figuur van de hoogleraar stamt nog uit de 19de eeuw en is uiterst ondemocratisch.'

AbvaKabo wil van het hoogleraarschap af. (Mare 3, 9 september 1982)

'Zo langzamerhand groeit je kennis; ik weet nu al woorden voor kut, lul en neuken in het Latijn.'

Drs. W. Hottentot, doctoraal-assistent bij de vakgroep Latijnse taal- en letterkunde, deed onderzoek naar de obscene poëzie van de dichter Martialis (40 - 104 n.Chr.). (Mare 3, 9 september 1982)

'Disputen zouden niet langer dan 95 jaar moeten bestaan, want als ze ouder worden, belanden ze onvermijdelijk in een tijd waarin zo niet hun leven, dan toch allerlei ten dode opgeschreven gebruiken kunstmatig in stand worden gehouden door enkele behoudzuchtigen die er koste wat kost, de honderd mee willen halen.'

Robert J. Verloop

Koning Luis Mare 5, 1 oktober 1998

Uit het gedenboek bij het honderdjarig bestaan van dispuut Literis Sanctum. (Mare 7, 7 oktober 1982)

'Het irriteerde me dat ik in m'n eerste jaar consequent vieze kleren aan moest naar de sociëteit; je kreeg elke avond bier en bitterballen over je heen.'

Rechtenstudent Michiel van Aardenne ging nog wel volgens familietraditie bij Minerva, maar trof 'een brallerige lege bende'. (Mare 20, 27 januari 1983)

'Niet roken en niet drinken en om half twaalf naar bed met de handjes boven de dekens; ja, dat laatste zeggen ze er altijd bij, maar ik geloof niet dat dat zo noodzakelijk is.'

Njord-wedstrijdroeier Gijs Algie over 'In Training' zijn (Mare 28, 24 maart 1983)

'Mijn opvolger is vast en zeker een volautomatische computergestuurde pedel, die uit allerlei gleuven en door drukken op knoppen zijn gegevens binnen enkele seconden op zijn werktafel zal hebben. Die luxe zal mij niet meer gegund zijn, maar of het me echt spijt?'

Pedel J.W. Spierenburg (Mare 3, 10 september 1987)

'De vooruitzichten voor de samenwerking tussen de universiteiten van Leiden, Rotterdam en Delft zijn weinig rooskleurig.'

Bestuurskundige prof. A. Braam klaagt over agressief opstellen van de partijen. (Mare 14, 26 november 1987)

'Vijf minuten voordat de eerste gasten voor de interne receptie arriveerden sprong de waterleiding.' De diescommissie van Quintus hield een dagboek bij voor Mare 21, 28 januari 1988. Het feest werd toch nog een succes: **'De avond leverde een overdosis seks-vertrekkers op.'** 'De enorme puinhoop na afloop' moesten ze helaas zelf opruimen: **'Ballorig met bonbons gesmeten en aan de bessen gegaan. (...) Jurrien scheurde enigszins uit z'n broek.'**

'Wat beseffen we toch weinig dat slijm mooi is. Slijm is de lijm die de biosfeer bij elkaar houdt.' Geobiochemicus Peter Westbroek (Mare 13, 21 november 1991)

'Een mens kan je ook uit piëteit opeten.' Antropoloog R. Schefold over kannibalisme (Mare 17, 19 december 1991)

'Nijmegen is zo slecht, zo slecht. Ik ben tegen de kernbom, maar als ik er eentje had, zou ik hem op Nijmegen laten vallen.'

moest je in militaire dienst.'

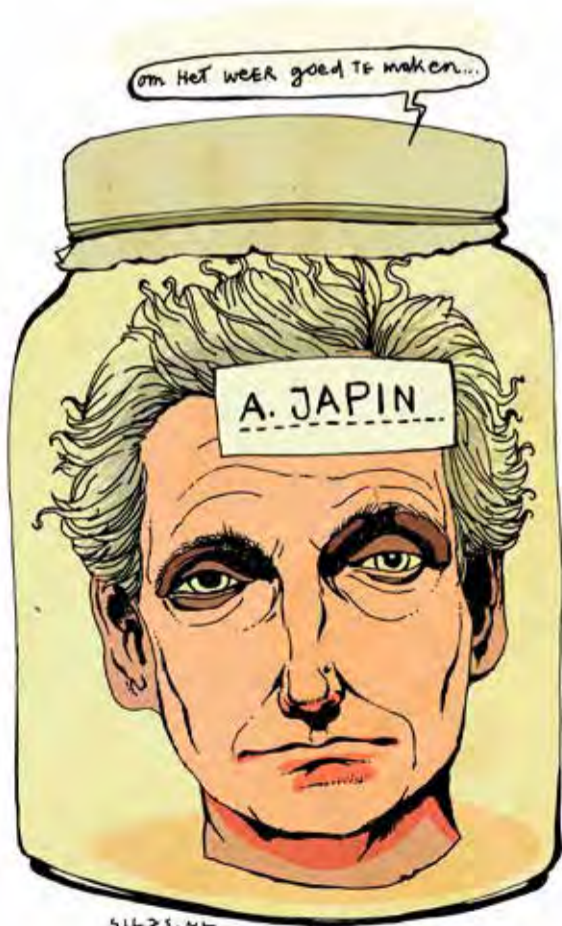
Het werd biologie voor de jonge Maarten 't Hart. (Mare 28, 26 maart 1992)

'Ontmoet je een socioloog en vertel je hem dat je geen belangstelling hebt voor zijn wetenschap, dan ga je als vrienden uit elkaar. Vertellen dat je niet zo voor vrouwenstudies bent stimuleert een heel andere stemming (...). Je krijgt zelf het etiket van reactionair opgeplakt, dus gaan we dit soort confrontaties maar liever uit de weg.'

Ene P. B. Cliteur van Rechten vindt iets van vrouwenstudies. (Mare 16, 17 december 1992)

'Een verschrikkelijke plek,' vindt rechtenmedewerker mr. C. Smith van collegium van Rechten aan de Schelpenkade. Het is er gehorig en ijskoud en in november hadden de werkgroepen te kampen met 'een heuse vlooiënplag.'

Nee, vroeger was niet alles beter. Zeker niet bij

Schrijver Arthur Japin ontdekte tijdens het onderzoek voor zijn boek *De zwarte met het witte hart* (1997) het hoofd van de negentiende-eeuwse Ghanese koning Badu Bonsu II in de collectie van het Anatomisch Museum, op sterk water. Japin bracht de kwestie bij een staatsbezoek van de Ghanese president in 2008 ter sprake. In 2009 werd het hoofd officieel teruggegeven. Cartoon door Silas (Mare 25, 26 maart 2009)

Cartoon bij een artikel over studentenpastores Mare 3, 1 september 1977

Politicus Filosoof Grahame Lock interesseerde zich blijkbaar in elk geval nog wel voor die plaats. (Mare 20, 17 januari 1991)

'Er is maar één prijs die het publiek, onze minister van wetenschappen, financiën en het parlement kennen. En dat is de Nobelprijs. Zolang de Nederlandse wetenschap andere prijzen dan Nobelprijzen verdient, hebben die mensen het idee dat ze goed geld naar kwaad geld gooien. Een Nobelprijs zou dus goed zijn geweest voor de Nederlandse wetenschap.'

Immunoloog John Van Rood kreeg hem niet, begreep u al. (Mare 32, 25 april 1991)

'We hopen dat de concurrentie wordt aangewakkerd; dat de jongens in Leiden zeggen: dat kunnen wij beter. Onze meisjes zijn veel mooier dan in Nijmegen.'

Playboyhoofdredacteur Jan Heemskerk nadat Nijmeegse studentes uit de kleren gingen voor het blad. (Mare 7, 3 oktober 1991)

'Ik wist niet precies wat, maar ik wilde in elk geval vreselijk graag studeren, want anders

Rechten. (Mare 28, 1 april 1993, mogelijk is deze datum relevant en gaat het hier om een grap.)

'Het dossier Dobbelaar. Het bevat alle correspondentie van zeven jaar scriptiebegeleiding. De briefjes van mijn voorganger: "U moet nu onmiddellijk met het volgende hoofdstuk beginnen." Dat deed je ook wel, alleen niet onmiddellijk.'

Scriptiebegeleidster Lydia Schut over 'een vuistdikke map' voor haar, wanneer rechtenstudent Ruud Dobbelaar (37) na negentien jaar afstudeert. (Mare 32, 6 mei 1993)

Begin jaren negentig was de computer de oplossing voor alle problemen, dus ook voor die van intieme aard. Het programma *Sexpertise* ('de seksuoloog in bits en bytes', aldus Mare 1, 26 augustus 1993) adviseert studenten over seks en relaties. Er zijn maar weinig studenten die inloggen en de digitale *sexpert* om raad vragen. **'Misschien zijn studenten bang voor herkenning, wanneer ze de gang van de studentenpsycholoog doorwandelen. Schamen ze zich, als de vieze man die voor de ingang van de erotische cinema zijn kraag opzet.'**

De Groningse seksuoloog Louis Sommeling bedacht het programma. **'Het liefst praat hij in beeldspraak. Seks is voor hem, als in de beste Tiroler tradities, samen een bergwandeling maken. Vaak holt de man vooruit, en is-ie al aan de afdaling begonnen, als voor de vrouw de top nog niet in zicht is.'**

Overigens is de **'mannelijke seks geen emmer die vol loopt en gelegd moet worden. Er dreigen geen lichamelijke complicaties als die emmer niet wordt omgekiept.'** Gelukkig maar.

'Na drie weken A-4'tjes ophangen heeft hij nog geen positieve reacties, dat is wel een beetje teleurstellend.'

Een student die graag een vereniging 'voor positief denkende mensen' zou willen oprichten. (Mare 6, 30 september 1993)

'Niet met ze gaan praten. Nooit proberen te begrijpen of zoiets. Daarmee ga je alleen maar in op al hun excuses. Begrip is koren op de molen van het uitstelprobleem. Al die hoe's en waaroms zijn overbodig.'

Promovendus Harry Schouwenburg over chronische uitstellers. (Mare 20, 3 feb 1994)

Maretje (Mare 15, 11 december 1997)

'Hij was hartstikke stoned, sprak voortdurend in zichzelf, stond in de gang te schijnboksen, verwondde zichzelf met glas en één keer stond hij naakt op het dak.'

Huisgenoten probeerden de aan het Flanorpad geplaatste vluchteling Tariq eerst nog te helpen, maar toen hij 'psychotisch' gedrag vertoonde, overstapte op heroïne en coke en een bewoner aanvloog met een waterpomptang, barricadeerden ze zijn kamer. (Mare 34, 4 juni 1998.)

Twee weken later zochten SLS (tegenwoordig Duwo) en Vluchtelingenwerk nog altijd naar een oplossing, terwijl Tariq tussen het drogende was-goeed in het trappenhuis bivakkeerde.

'Als ik straks geen inkomsten heb omdat de muziek ingezakt is, dan heb in tenminste de studie nog.'

Een rechtenstudentje, ene Armin van Buuren, laat zich niet gek maken door wat muzikale succesjes. (Mare 3, 14 september 2000)

'De universiteitsraad heeft het college van bestuur voorgesteld dat alle eerstejaars een

pedagogiek afmaken, want daar was ik mee bezig.'

Pedo-partij oprichter Norbert de Jonge mocht in Leiden geen pedagogiek studeren. (Mare 1, 6 september 2007)

'We worden ook heel vaak koeien genoemd, omdat er vroeger vooral dikke wijven lid waren.' Medusa-preses Mies Verhage over de geuzennaam van haar dispuut. (Mare 7, 18 oktober 2007)

'Als je brak bent, is het gemakkelijker om serieus te kijken.'

Het Leidsch Studenten Draegers Gilde van Quintus is normaal heel verantwoordelijk, maar viert vanavond feest met de uitvaartverzorgers. (Mare 10, 18 november 2010)

'Ik heb de prins nog wel de hand geschud en gezegd dat ik hem eigenlijk maar een klootzak vond.'

Huishoudster Rie Schild van 't Heerenhoekje blikte bij haar negentigste verjaardag even terug op de studententijd van Willem-Alexander. (Mare 8, 8 november 2012)

'Als het er om wat voor reden dan ook naar uitziet dat er sperma in het doucheputje gaat komen, kun je jezelf een hoop gênant schoonmaakwerk besparen door de koudwaterkraan open te draaien. Hebben we ergens gelezen.' Praktische studentenhuis tips (Mare 1, 8 september 2011)

'Later in de wedstrijd schakel ik over op bouillon, dropjes, chips, rozijnen, koekjes en Fanta. Of ik geen last van mijn maag krijg? Op een gegeven moment ga je zo klote voelen, dan maakt die maag ook niet meer uit. Als je het

maar binnenhoudt.'

Ultrarunner David Boone liep zijn beste tijden op de honderd kilometer dan ook met een kater. (Mare 11, 20 november 2014)

'Je bent jezelf niet als je nuchter bent.'

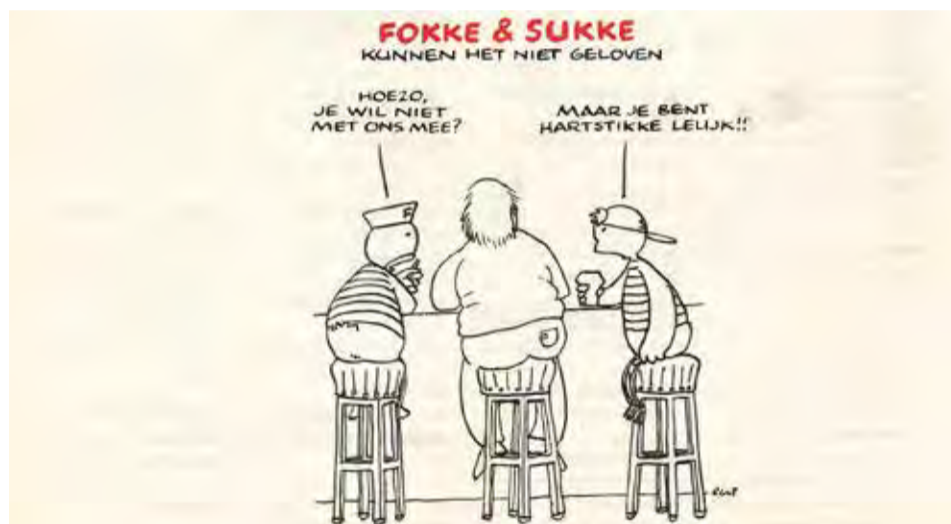
Simon 'Bokito' van SSR-gezelschap de Bokkenrijders. (Mare 29, 21 mei 2015)

'De universiteit deelt geen xtc-pillen met haar logo uit, en zou ook een ongezonde bezigheid als marathonlopen niet hoeven ondersteunen. Speelt hier misschien het idee dat sporten leidt tot een gezonde geest in een gezond lichaam? Dat is een tragische misvatting, die op de Nederlandse televisie vrijwel dagelijks weersproken wordt, elke keer als een profvoetballer voor de microfoon staat.'

Redactioneel commentaar op de samenwerking tussen de universiteit en de marathon van Leiden (Mare 1, 8 september 2016)

'Dan maar even afreageren in de kroeg, waar tot ver in het voorjaar "de dagelijkse kerstborrel" in ere werd gehouden. Mede daardoor groeiden de cafés Burgerzaken en De Burcht uit tot de broedplaats van de zelfbenoemde 'Leidse cirkel' – een groep van jonge literaire hemelbestormers die allemaal wel iets met Mare te maken hadden (gehad): Ilya Leonard Pfeijffer, Christiaan Weijts, Franca Treur, Gerardo Soto y Koelemeijer, Arjen van Veelen. Met de nodige zelfspot verklaarden ze er collectief de oorlog aan de Amsterdamse grachtengordel.'

En niet te vergeten de veel te vroeg gestorven redacteur Thomas Blondeau, onderwerp van het prijswinnende verhaal 'Het West-Vlaams Rouw-handboek'. (Mare 6, 24 oktober 2013)

Fokke & Sukke Mare 6, 7 oktober 1999

'Fallisch gefixeerde narcisten spelen liever de held dan oude mensen te helpen.'

Hoogleraar klinische geriatrie Gerard Ligthart is niet te spreken over Leidse bezuinigingen op de afdeling Medische Gerontologie en vertrekt naar de VU. (Mare 21, 2 februari 1995)

Bij de afstudeerborrel van zijn broertje Constantijn in L'Espérance kreeg prins Friso een aanval van pinda-allergie. Hij werd **'door zijn broers pijlsnel afgevoerd naar het academisch ziekenhuis. Zijn gezicht was knalrood en gezwollen en hij haalde uiterst moeilijk adem.'** Mogelijk had Friso zich verslikt in de pinda. Even werd dan ook overwogen om de keel van de koninklijke patiënt open te snijden om hem lucht verschaffen. Maar al snel bleek het slechts om een allergische reactie te gaan: **'Tussen de biertjes door was de prins zijn overgevoeligheid voor pinda's vergeten.'** aldus Mare. Na een uurtje was Friso voldoende hersteld om verder te borrelen met zijn broers. (Mare 22, 9 februari 1995)

'Wel jammer dat ik dit werk niet op mijn CV kwijt kan'

Softdrugstaxi-chauffeur 'Erik' (Mare 1, 7 september 1995)

'Ik denk dat de vrije Republiek de Zuid-Molukken er komt, omdat God dat wil'

René Siahaya, bestuurslid van de Molukse studentenvereniging PMM Kakade (Mare 6, 28 september 1995)

'Wat de uitwerking van het instralen van het bier is weet ik niet, het kan ook best zijn dat de alcohol zijn effect verliest.'

Medium Jomanda straalt een biervat in bij een bezoek aan Augustinus. (Mare 14, 28 november, 1996)

'Ik hoorde beneden een blonde vent roepen: "Blijf hangen en spring niet!"'

Het was prins Willem-Alexander die toevallig een brand in een studentenhuis ontdekte. (Mare 7, 9 oktober 1997)

'Isabella en Aletta willen weten of er nog echte mannen (ong. 25 jr.) in Leiden loslopen. Kom naar de Peli en zoek ons!'

college over structuur en geschiedenis van de Universiteit Leiden zouden moeten krijgen.' Best een goed idee. (Mare 9, 26 oktober 2000)

'Studenten hebben er straks baat bij om te lenen en geen baantje te nemen.'

Staatssecretaris van onderwijs Mark Rutte zag het al helemaal voor zich. (Mare 4, 23 september 2004)

'En al het écht niet lukt, als ik een Untermensch blijf, dan ga ik rechten studeren, zodat ik kan strijden voor gelijke rechten. Maar ik wil graag

En onze huidige cartoonist: Bandirah Mare 31, 15 juni 2017

Ontgroeningen

Minister Bussemaker van Onderwijs gaat universiteiten niet dwingen om harder op te treden tegen ontgroeningsincidenten. De PvdA had naar aanleiding van onder andere de ontgroeningsexcessen bij de Groningse studentenvereniging Vindicat en de gaybrapad-bekladding door Quinten, Kamervragen gesteld over eventuele sancties vanuit Den Haag. Het is volgens de minister echter aan de universiteiten zelf om 'daadkrachtig' op te treden als het misgaat. Er moeten 'waterdichte afspraken' met studentenverenigingen gemaakt worden om excessen te voorkomen. De minister blijft de onderwijsinstellingen daarop wijzen. 'Dat acht ik vanuit mijn positie krachtiger dan financiële en juridische begrenzing vanuit het Rijk.' De minister wil verder dat universiteiten meer vertrouwenspersonen aanstellen waar studenten misstanden kunnen melden.

Minder Leidse**studentenkamers**

660 nieuwe studentenwoningen worden vanaf eind dit jaar bij de Leidse Schans gebouwd. Dat is aanzienlijk minder dan de 1400 die in 2015 nog op de planning stonden voor fase 2 van de bouw achter station Lammenschans. In plaats daarvan komen er extra starterswoningen bij: nog zo'n 420. Volgens de gemeente wordt er ingespeeld op de veranderde situatie op de woningmarkt. Het college van burgemeester en wethouders is afgelopen week akkoord gegaan met het verzoek van de ontwikkelaar. Na fase 1 werden al 583 kamers en 117 appartementen opgeleverd, die sinds 2015 bewoond worden.

Studietempo een beetje omhoog

Studenten ronden hun bachelor steeds ietsje sneller af. Uit nieuwe cijfers van de Vereniging van Universiteiten (VSNU) blijkt dat 70 procent van de studenten die in 2012 begonnen aan hun opleiding vier jaar later hun bachelordiploma gehaald hadden. Van de groep die in 2011 begon, sleepte 69 procent het diploma in vier jaar binnen. Dus veel verschil is er niet. Maar vergeleken met de studenten die in 2006 van start gingen, is het percentage flink de hoogte ingegaan. Na vier jaar had slechts iets meer dan de helft van deze groep studenten hun bul behaald. Een belangrijke reden voor het hogere studietempo is volgens de VSNU de invoering van de 'harde knip': vanaf het collegejaar 2012/2013 mochten studenten pas met een master beginnen nadat zij hun bachelordiploma behaald hadden. Maar ook studiesuccesmaatregelen zorgen ervoor dat studenten hun opleiding sneller doorlopen.

Leidse**Westergasfabriek**

De gemeente Leiden heeft een intentieovereenkomst afgesloten met Meyer-Bergman Erfgoed Groep, die ook de Amsterdamse Westergasfabriek ontwikkelde. Meyer-Bergman diende bij de gemeente een voorstel in over de ontwikkeling van het Energiepark en het Scheltema-complex, waar ze een culturele hotspot van willen maken. Of Leiden ook echt een eigen Westergasfabriek krijgt, is nog even afwachten. De gemeente gaat eerst kijken of de plannen haalbaar zijn, en of er draagvlak voor is in de stad. Als dit het geval is, wordt het verkooptraject in september in gang gezet.

Rectificatie

In het nieuwsbericht 'ONS grootste bij UR-verkiezingen' in Mare 30 (1 juni) stond foutief vermeld dat de International Student Party in de faculteitsraad bij Geesteswetenschappen haar ene zetel behoudt. Het waren er echter twee, en die behoudt de partij allebei.

Weggestuurde studenten weer terug

LSR startte procedure na tweedejaars-bsa

Het Landelijk Studenten Rechtsbureau schoot veertig studenten te hulp, die onterecht van hun studie werden gestuurd na een negatief bsa in het tweede jaar. 'Die hebben we uiteindelijk allemaal terug op hun studie kunnen krijgen', vertelt LSR-bestuurslid Twan Hamers.

DOOR MARLEEN VAN WESEL Ook de Universiteit Leiden hanteerde de experimentele regel dat studenten in hun eerste twee jaar 90 studiepunten moesten halen, waarvan 45 in het

eerste jaar. Na een motie in de Tweede Kamer en wat verduidelijking van onderwijsminister Jet Bussemaker in september 2016, mogen studenten nu alleen nog in hun eerste jaar een bindend studieadvies krijgen. De Universiteit Leiden schafte de regel dat voorjaar overigens al af. Intussen waren er door het hele land al wel honderden studenten weggestuurd.

'Aan het begin van het jaar zijn we een procedure gestart, waarvoor we studenten die met de bsa-regeling te maken hadden, vroegen om zich te melden. Een groep van zo'n veertig studenten wilde graag door met studeren', vertelt Hamers.

Die werden niet overal meteen terug aangenomen.

Vorige week reageerde Bussemaker nog op Kamervragen over de afhandeling van de kwestie. Ze vond dat instellingen 'ruimhartig moeten omgaan' met toelatingsverzoeken, en dat het studenten vrij staat om bij een afwijzing 'rechtsmiddelen aan te wenden'.

Maar, schreef de minister ook: 'Ik treed niet in geschillen tussen instellingen en studenten.'

Inmiddels zijn de veertig dus weer toegelaten.

'In het begin was het lastig', weet Hamers. 'Maar toen er druk achter

werd gezet, werden ze welwillender.'

Ook weggestuurde studenten die niet wilden terugkeren klopten aan bij het LSR.

'Voor hen zijn we nu nog bezig. Voor een mogelijke schadevergoeding zoeken we uit of onderwijsinstellingen destijds al wisten of het wegsturen van studenten eigenlijk niet mocht. Daarvoor hebben we instellingen gewobt.' Dat is een verzoek om informatie-inzage op basis van de Wet Openbaarheid van Bestuur (WOB). 'Dat heeft zo'n zesduizend pagina's aan documenten van instellingen opgeleverd. Daar zijn we dus nog wel even mee bezig.'

Promoveren zonder prof

Vorige week stemde de Eerste Kamer in met een uitbreiding van het promotierecht. Ook UHD'ers mogen nu promotor worden.

Ook wordt de graad van 'doctor' met de nieuwe wet formeel gelijkgesteld aan de internationale titel 'PhD'.

In het oorspronkelijke wetsvoorstel zou het aanwijzen van het *ius promovendi* volledig terechtkomen bij het College van Promoties van de universiteiten. Dat ging de Tweede Kamer echter wat ver, vandaar dat het recht nu alleen voor universitair hoofddocenten en hoogleraren geldt. Lectors van HBO's mogen promotor worden, als ze een nulaanstelling bij een universiteit hebben.

In andere landen mogen ook niet-profs al promotor zijn. Dat is eerlijker, want veel promovendi krijgen hun begeleiding niet van de hoogleeraar. De gelijktrekking is ook handig voor Nederlandse onderzoekers die willen solliciteren voor een positie in het buitenland. Nu hebben hun internationale concurrenten promoties op hun naam, en zij niet. **BB**

22 meter de diepte in longboarden

In april ging de diepste parkeergarage van Nederland open, aan de Leidse Lammermarkt. 42 Miljoen euro heeft 'ie gekost, en er kunnen honderden auto's in. Alleen: die staan er helemaal niet. Biologiestudent Jerry Weidema maakte een filmpje hoe hij longboardend door een lege Lammermarktgarage trekt. 'Niemand hield me tegen', zegt hij, 'Al zal er nu waarschijnlijk wel een verbod op komen.'

Foto Still van YouTube

'De verhoudingen zijn al scheef'

De Faculteit Sociale Wetenschappen doet te weinig met signalen dat de relatie tussen medewerker en leidinggevenden verstoord is geraakt. Dat constateert de facultaire vertrouwenspersoon in zijn jaarverslag over 2015. De faculteitsraad is kritisch op een voorstel van het bestuur om dit probleem aan te pakken.

Medewerkers hebben elk jaar een resultaat- en ontwikkelingsgesprek (ROG) met hun leidinggevende. Daarin komt onder andere het functioneren van de medewerker aan bod.

Er wordt een verslag opgemaakt dat door beide partijen wordt ondertekend met 'akkoord' of 'voor gezien'. Als het hokje 'voor gezien' is aangekruist dan is er mogelijk een conflict.

De vertrouwenspersoon van de Faculteit Sociale Wetenschappen merkte in zijn jaarverslag over 2015 op dat 'medewerkers die het ROG-verslag alleen "voor gezien" hebben getekend niet voldoende persoon-

lijke aandacht van de beoordelingsautoriteit of het bestuur' kregen.

Het faculteitsbestuur besloot hier wat aan te doen, en kwam dan ook onlangs met een voorstel dat in de faculteitsraad werd besproken. 'Indien een medewerker in vaste dienst niet "voor akkoord" tekent, maar "voor gezien" en de leidinggevende hierover niet expliciet met de medewerker heeft gesproken arrangeert de leidinggevende hierover een gesprek met de medewerker', staat er in het plan.

Naar schatting komt het 'voor gezien' tien keer per jaar voor op de faculteit, zei Karin Guijt, hoofd personeel en organisatie van de faculteit tijdens de vergadering. 'Op een aantal van zeshonderd medewerkers. Maar als het voorkomt, dan zit er vaak een verhaal achter.'

De personeelsleden van de faculteitsraad willen echter dat een medewerker die 'voor gezien' tekent beter beschermd wordt en zijn dan ook kritisch over het voorstel. 'Volgens mij schiet je hiermee je doel voorbij', zei personeelsraads-

lid Nienke van der Heide. 'In een ROG-gesprek zijn de verhoudingen als scheef. Het is immers een hiërarchische werkrelatie. De werknemer heeft maar een klein instrument in handen. Namelijk ik heb het verslag gezien maar ben er niet mee akkoord. Dat is een duidelijk signaal naar buiten. Als dat niet opgepikt wordt, dan is dat verschrikkelijk. Van der Heide: 'Maar als juist de leidinggevende nog een keer gaat vragen aan zijn werknemer wat er nu eigenlijk aan de hand is, dan is dat wel heel problematisch. De relatie is mogelijk al ernstig verstoord. Het is voor een deel van deze medewerkers al zwaar genoeg om het besluit te nemen niet akkoord te gaan met een verslag.'

'Dit voorstel lijkt de leidinggevende juist nog meer steun te geven. Het zou fijn zijn als iemand anders in de organisatie het signaal oppikt, en samen met de medewerker en de leidinggevende om de tafel gaat zitten.'

'Dit geeft de leidinggevende de mogelijkheid om iets onder de pet

te houden', voegde personeelsraads-lid Kim Minnebo daar aan toe. 'In het stuk komt ook de zogeheten beoordelingsautoriteit aan bod. Kan die niet eerst ingeschakeld worden om aan de medewerker te vragen of een gesprek nodig is?'

'Meteen iemand erbij halen, kan ook escalerend te werken', vond Guijt. 'Dan maak je het mogelijk wel heel zwaar, terwijl dat niet mischien helemaal niet nodig is.'

'Als je een procedure om een leidinggevende heen organiseert, kan er wellicht juist nog meer druk komen op de medewerker om toch maar akkoord te gaan met het verslag. Dat is ook nog een afweging om mee te nemen', reageerde bestuurssecretaris Christiaan van de Griend.

'Er zitten inderdaad allerlei gevoeligheden aan,' erkende Minnebo.

Het faculteitsbestuur gaat met de wetenschappelijk directeurs van de instituten de bezwaren van de raad bespreken en waarschijnlijk wordt het voorstel nog aangepast.

VB

‘Hoogleraren pedagogiek moeten weg’

Een verziekt werkklimaat en fraude op instituut

Hoogleraren Marinus van IJzendoorn en Marian Bakermans moeten zo spoedig mogelijk verwijderd worden van de Faculteit Sociale Wetenschappen. Dat is het advies van wetenschappelijk directeur ad interim Eric Fischer van pedagogiek. Het ‘ronduit verziekte werkklimaat’ kan niet verdwijnen als deze hoogleraren op hun plek blijven zitten.

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN De derde beschuldigde, hoogleraar Adriana Bus die sinds december 2016 met emeritaat is, zou daarnaast subsidieaanvragen vervalsen. Bus zou namen op subsidieaanvragen zetten die niets met het onderzoek te maken hadden om zo de kans op een beurs te vergroten. In het gelekte rapport van Fischer, staat een mail van Bus aan een promovenda:

‘Misschien moeten we het er binnenkort een keer over hebben hoe het in het wetenschapsbedrijf werkt. Ik schrijf voortdurend aanvragen en zet daar soms mijn eigen en soms andere namen op. Het gaat er om wat de kansen verhoogt.’ Als voorbeeld geeft ze een subsidie van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) die ze had ontvangen, waarvoor ze wel een aanvraag had geschreven, maar waarop haar naam niet voorkomt. ‘Ik bekijk steeds wat strategisch het beste is.’

De decaan van FSW heeft Fischer naar aanleiding van deze beschuldi-

ging gevraagd vervolgstappen te nemen, zegt universiteitswoordvoerder Caroline van Overbeeke. ‘Dat wil zeggen: voorbereidingen te treffen ten behoeve van een onderzoek door de Commissie Wetenschappelijke Integriteit van de Universiteit Leiden.’

Het rapport, dat afgelopen week uitlekte en de landelijke media haalde, is niet mals: Fischer beschrijft expliciet hoe het drietal met een schrikbewind van intimidatie, manipulatie, blokvorming en angstzaaiing de afdeling runt. Hij schrijft over huilende promovendi, waaronder een die hyperventilerend bij hem op de kamer zat na een gesprek met Van IJzendoorn en Bakermans. Sommigen durfden niet naar zijn kamer te komen, uit angst gezien te worden door een van hun leidinggevendenden, die hen afraadden met Fischer te praten.

Daarnaast wijt Fischer het vroegtijdige vertrek van zijn twee voorgangers aan de intimiderende praktijken. Judi Mesman legde haar functie eind 2015 neer omdat het werkklimaat niet meer houdbaar was. Uit het rapport blijkt dat Van IJzendoorn en Bakermans haar probeerden te intimideren door haar met kritische blogs en klachten bij de Commissie Wetenschappelijke Integriteit te ondermijnen. Fischer: ‘In het instituut wordt zelfs breed gesproken van een “gezamenlijke strafexpeditie” - tegen hun leidinggevende.’

Van IJzendoorn duldt geen tegenspraak. ‘Een medewerker van het instituut had het gewaagd iets ter discussie te stellen waar Van IJzendoorn het niet mee eens was. Deze

persoon werd later door Van IJzendoorn op haar kamer bezocht met de woorden: “Dat moet je niet nog een keer doen, wie denk je wel dat je bent?”. Collega’s die het gewaagd hebben het niet met Van IJzendoorn eens te zijn worden, als andere acties niet tot een bijdraaien hebben geleid, (soms ten overstaan van anderen) gekleineerd, genegeerd en/of niet meer gegroet.’

De problemen komen al 20 jaar

voor, schrijft Fischer. Vorig jaar kwamen ze voor het eerst naar buiten, door een rapport van het vertrouwenspersoon, die meldde dat klachten op de afdeling ernstig waren toegenomen. Het bestuur stelde een extern onderzoek in, die een ‘drietal hoogleraren’ als oorzaak aanwees. Fischer werd interim aangesteld om orde op zaken te stellen, en zijn rapport onderschrijft eerdere bevindingen. Van IJzendoorn moet met spoed

van de werkvloer worden verwijderd, is zijn advies.

Op de vraag of Van IJzendoorn nog op de werkvloer aanwezig is, kan Van Overbeeke geen antwoord geven. De gesprekken lopen nog, en de universiteit doet geen uitspraken over personen. De PVV stelde afgelopen vrijdag in de Tweede Kamer dat minister Bussemaker erop moet aandringen dat het college van bestuur de hoogleraren ontslaat.

Jonge wetenschappers staan flink onder druk

Recent gepromoveerden en post-docs vinden de druk om te publiceren en beurzen binnen te halen te hoog. Onderzoekers van het Leidse CWTS publiceerden daarover in het vakblad *Higher Education Policy*.

Dr. Inge van der Weijden, van het CWTS, zijn publicatiedruk en subsidiedruk wel twee verschillende dingen? Je hebt goede publicaties nodig om kans te maken op een beurs, toch?

‘Ja, dat blijkt ook wel uit onderzoek naar subsidies. Wellicht is er een verband tussen de twee soorten druk.’

En bedoelt iedereen die klaagt hetzelfde? Een onzekere promovenda die wordt opgejaagd door haar prof, ervaart een ander soort publicatiedruk dan de superambitieuze postdoc voor wie alleen een stuk in *Nature* goed genoeg is.

‘We hebben de onderzoekers – 1133 recent gepromoveerden en 225 postdocs – gevraagd in hoeverre ze zelf last ervaren. Ik denk dat je die last wel kan vergelijken.’

En die last is er, zien we. 72% van de gepromoveerden vindt de aanvraagdruk te hoog.

‘En 62% de publicatiedruk. Dat is behoorlijk veel, maar gezien het huidige onderzoeksklimaat niet verrassend veel. Het geeft wel aan dat er problemen zijn.’

Problemen? De profvoetballer

heeft voetbalddruk, de mensen op het kinderdagverblijf luierdruk. Hoort dit niet gewoon bij het vak? ‘Ik denk wel dat het een probleem is. Zeker als je ziet dat veel van deze mensen twijfelen of ze niet voor een andere carrière moeten kiezen. En de mensen op het kinderdagverblijf hebben vast veel luiers te verschonen, maar daarbij spelen niet de onzekerheid en de twijfel over de gevolgen voor de carrière die een jonge wetenschapper wel kent. Het is echt iets anders.’

Alle druk en twijfel lijken echter weinig invloed te hebben op de carrièrekeuze.

‘Klopt. Mensen kunnen wel twijfelen, maar voor de keuze om wel of niet de stap uit de wetenschap te zetten, zagen we geen effect. Maar het zijn wel dingen waar mensen veel over nadenken, en ik kan me wel voorstellen dat het later in de carrière een nog grotere rol gaat spelen.’

Moet er iets veranderen?

‘Ja. Er moet meer waardering komen voor andere taken dan publiceren en beurzen binnenhalen. Jonge wetenschappers worden heel erg gestimuleerd om aan onderwijs en valorisatie te gaan doen, maar de beloningssystemen houden er geen rekening mee. Daarnaast zouden er meer vaste banen in de wetenschap moeten komen, met duidelijkheid over de eisen waaraan je moet voldoen om die te krijgen.’ **BB**

Rem op verplichte matching

De universiteitsraad gaat akkoord met de plannen van drie studies die bij wijze van proef een zwaarder verplicht matchingstraject voor scholieren in willen voeren. Maar daar moet het dan ook wel even bij blijven, vindt de raad.

Nieuwe plannen voor een verplicht intensiever programma voor aankomende studenten krijgen geen goedkeuring meer van de raad.

De universiteit wil graag dat scholieren een studie kiezen waar ze geschikt voor zijn. Om dat voor elkaar te krijgen wordt aankomende studenten gevraagd een niet verplichte studiekeuzecheck in te vullen.

Dit instrument is lang niet effectief genoeg, vindt een flink aantal studies. Er lopen al pilots bij psychologie, biofarmaceutische wetenschappen en security studies met verplichte intensievere matchingsactiviteiten.

Scholieren die security studies willen doen moeten een ‘small private online course’ (spoc) volgen. Aan die cursus zijn ze tien à vijftien uur kwijt, en er zijn toetsen aan verbonden. Zakken mag; de student krijgt wel een studieadvies, maar ook als dat negatief is, mag de student zich inschrijven.

Het college van bestuur wil op termijn graag de verplichte matchings-trajecten universiteitsbreed invoeren.

De opleidingen international relations and organizations (IRO), sterrenkunde en natuurkunde willen ook graag aan de pilot meedoen. Dit tot ‘enige verbazing’ van de raad, blijkt uit het raadsadvies aan het college van bestuur. De al lopende proeven zijn immers nog niet eens geëvalueerd.

De raad wijst erop dat er in de voorstellen ‘wederom niet is aangegeven hoe de voorgestelde verplichte matching wordt geëvalueerd.’ Verder is de onderbouwing van het voorstel van IRO zelfs ‘mager’.

De raad geeft desondanks een positief advies, maar zal ‘verdere stapeling van pilots met verplichte matching’ niet toestaan. **VB**

Huurwoningen toch weg voor campus

De overburen van het Lipsius moeten toch wijken voor de bouwplannen van een nieuwe Humanities Campus. Dat heeft de gemeente Leiden op 2 juni bekendgemaakt.

In november 2015 kondigde de Universiteit Leiden uitbreidingsplannen aan voor de Faculteit der Geesteswetenschappen. De 58 huurwoningen tegenover het Lipsiusgebouw zouden daarvoor gesloopt moeten worden. Op die plek zou een nieuw onderwijsgebouw verrijzen, en op de plek van het Lipsius een groot plein.

De geschrokken bewoners wilden daar niets van weten. Eind

2016 besloot woningcorporatie De Sleutels haar medewerking aan de bouwplannen stop te zetten. De bewoners wilden namelijk nog altijd niet verhuizen. De universiteit wilde echter ook niet afwijken van haar voorkeursmodel.

Het college van burgemeester en wethouders besloot begin april een poging te wagen om de campus alsnog van de grond te krijgen. Het voorlopige resultaat daarvan werd 2 juni bekendgemaakt: de gemeente neemt nu de regio over, om tot een stedenbouwkundig model te komen. Woonruimte zal overigens wél een onderdeel van dat model worden. Volgens de gemeente draagt

dat namelijk bij aan de verlevendiging van het gebied. Hoe die woonfunctie gerealiseerd wordt, moet de komende maanden blijken. ‘Duidelijk is wel dat de huurwoningen in de huidige vorm dienen te wijken’, meldt de gemeente op haar website. Voor de huidige bewoners zijn de door de Universiteit Leiden eerder genoemde alternatieve woonlocaties nog in beeld: de Kaasmarkt-school, de locatie van Plexus en de Paviusstraat.

Voor de zomer van 2018 is er naar verwachting een stedenbouwkundig plan en een beeldkwaliteitsplan klaar, waarover de gemeenteraad dan een besluit kan nemen. **MVV**

MARE
HIER ZIJN WE DAN!
Van de hak op de mars-tak

MARE
Botte bij in onderzoek

MARE
Leiden krijgt een op zich niet unieke...
Leden van de...
Leden van de...

MARE
Buihuisen krijgt een eigen...
Tweede fase...
Tweede fase...

MARE
Salaris hoogleraar...
College van bestuur en...
College van bestuur en...

MARE
Leiden krijgt in 1984...
Deetman hield...
Deetman hield...

MARE
Universiteiten moeten...
Doelstellingen...
Doelstellingen...

MARE
Opmerking informatica...
Leden...
Leden...

MARE
Adviseurs Deetman...
Leden...
Leden...

MARE
Universiteiten nemen...
Onderwijsraad...
Onderwijsraad...

MARE
Deetman wil...
Leden...
Leden...

MARE
Studenten woedend...
VF-onderzoek...
VF-onderzoek...

MARE
Extra onderzoek...
Leden...
Leden...

MARE
UR eist vertrek...
Verkeeringen UR...
Verkeeringen UR...

MARE
Strategisch plan...
Rend...
Rend...

MARE
Emotioneel afscheid...
PSW...
PSW...

MARE
Bouwmijssers...
M...
M...

MARE
Lids Universitair...
D...
D...

MARE
In zee met Den Haag

MARE
Lustrum-editie
W...
W...

MARE
Rector doelwit...
Verste sterstecl...
Verste sterstecl...

MARE
Voertaal: Engels
Thema...
Thema...

MARE
Kunst + wetenschap = ?
R...
R...

MARE
Mishandelingen...
Leidse rugbys...
Leidse rugbys...

MARE
Mare in gevaar

MARE
Vrouwen aan de...
2

MARE
Tom Poes wordt...
L...
L...

MARE
Leve de koning!
Weg met de...
Weg met de...

MARE
Intimidatie bij...
Eigenlijk wil ik...
Eigenlijk wil ik...

MARE
KITLV blijft...
Na een jaar...
Na een jaar...

MARE
KITLV blijft...
Na een jaar...
Na een jaar...

MARE
DE GEUS
Maats geheime...
Maats geheime...

MARE
Maats geheime...
Maats geheime...

MARE
Intimidatie bij...
Eigenlijk wil ik...
Eigenlijk wil ik...

MARE
Intimidatie bij...
Eigenlijk wil ik...
Eigenlijk wil ik...

MARE
Eigenlijk wil ik...
Eigenlijk wil ik...